siune" a agriculturii comunitare — se loveşte de împotrivirea fermierilor, întrucît în acest mod ar avea loc o ruinare accelerată a micilor producători agricoli. Neavînd o altă calificare, aceştia n-ar putea fi „absorbiţi" în timp scurt în alte sectoare economice. Avînd în vedere importantele consecinţe şi implicaţii sociale ale aplicării unor asemenea proiecte, chiar şi guvernele statelor membre ale C.E.E. sînt nevoite să nu acţioneze, direct şi radical, în sensul prevederilor lor.

„VACILE SACRE"

Publicarea recentă în R.F.G. a aşa-numitului „raport verde" — care preconizează promovarea în principal a fermelor considerate „comerciale", „viabile", pînă în 1980 numărul exploatărilor agricole urmînd a fi redus la jumătate — a declanşat o largă mişcare de protest a agricultorilor vest-germani, vii reacţii din partea diferitelor organizaţii ale acestora. Amintitul act al fermierilor care, în semn de protest, au demonstrat chiar pe culoarele citadelei comunitare a căpătat o semnificaţie deosebită în contextul amplelor acţiuni de împotrivire faţă de încercarea de a se pune în aplicare proiectele de „reconversiune" a agriculturii Pieţei comune. Zilele trecute, peste 100 000 de producători agricoli au manifestat violent la Bruxelles (s-a vorbit de o „răscoală ţărănească") împotriva implicaţiilor negative „de ieri, de azi şi de mîine" ale politicii agricole comunitare. De altfel, tocmai sub înrîurirea acestor acţiuni — la care numai în ultimii trei ani au participat peste trei milioane de producători agricoli— „planul Mansholt", chintesenţa unor asemenea proiecte, nu a demarat. În esenţă, acest plan prevedea, în forma sa iniţială, pătrunderea „organizată" a capitalului monopolist de stat în agricultură, prin oficializarea ruinării micilor producători (pînă în 1980 urmau să părăsească sectorul agricol jumătate din numărul actual al acestora), proces ce avea să fie organizat, girat şi pus în aplicare de o autoritate suprastatală : Comisia Pieţei comune. Guvernele ţărilor membre n-au exprimat, însă, opinii favorabile faţă de acest plan, atît pentru că — fiecăruia din alte motive — îi erau lezate interesele proprii, cît şi datorită consecinţelor politice, economice şi sociale deosebit de importante care ar fi decurs din punerea lui în aplicare. „Traducerea în viaţă a propunerilor dr-ului Mansholt — remarca «The Financial Times» — ar duce probabil la o asemenea reacţie explozivă în rîndul populaţiei rurale încît nici un politician (şi miniştrii agriculturii sînt politicieni) nu ar îndrăzni să ia asupra sa mînia ţărănimii". Chiar şi dr. Mansholt se pare că a tras unele învăţăminte. El a prezentat o nouă variantă a planului său, care, menţinînd în linii mari vechile prevederi, recunoaşte însă rolul crucial al guvernelor în adoptarea măsurilor şi dirijarea acţiunilor în vederea „restructurării" agriculturii, care, după expresia sa, are nevoie de adaptare la condiţiile locale, în acest sens „guvernele fiind libere de a alege mijloacele". În noua variantă, detaliile sînt formulate cu precauţie şi sînt mult mai flexibile : „unitatea de producţie" (ferma de tip capitalist preconizată), pînă acum definită cu date precise privind

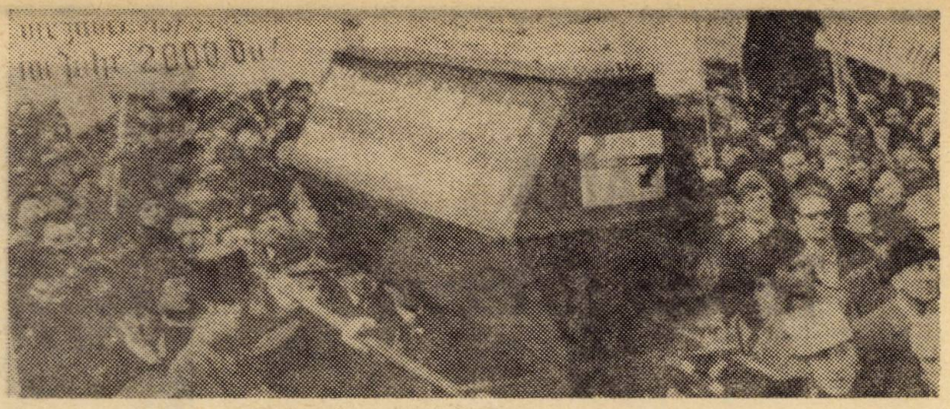

PROTESTUL AGRICULTORILOR VEST-GERMANI
„Trebuie înmormîntat «planul verde»"

dimensiunea, forţa economică (în general dublul mediilor actuale), este acum doar „ferma care este în poziţia de a se dezvolta astfel încît să atingă o producţie raţională".

Sub înrîurirea aceloraşi acţiuni de protest şi revendicative ale fermierilor — amplificate în ultimul timp de accelerarea fenomenului inflaţionist în ţările Pieţei comune — „cei şase" s-au văzut nevoiţi, în cadrul unei recente reuniuni, să satisfacă — prin fixarea unor preţuri mai ridicate la produsele cerealiere — unele cereri ale fermierilor privind sporirea veniturilor lor, afectate de inflaţie.

„...ŞI NU VA FI SFÎRŞITUL LUMII"

În contextul creşterii surplusurilor agricole şi, deci, al costului finanţării politicii agricole, se consideră că toţi „cei şase" îşi îndreaptă privirile către Marea Britanie, întrucît eventuala ei aderare ar da posibilitatea atît a găsirii unei pieţe de desfacere pentru aceste surplusuri cît şi a procurării de substanţiale fonduri pentru finanţarea politicii agricole. De aici, reţinerile şi rezervele Marii Britanii. Principiul pieţei agricole britanice este contrar celui din C.E.E., adică al unei agriculturi deficitare : producîndu-se sub nivelul nevoilor, importul este teoretic lăsat liber, preţurile la produsele agricole fiind în general aceleaşi cu cele mondiale (relativ scăzute), eventuala lipsă de competitivitate a producătorilor britanici fiind compensată de stat prin subsidii directe. Prin aderare, Marea Britanie ar urma să adopte principiul organizării Pieţei comune agricole, preţurile la produsele agro-alimentare pe piaţa engleză crescînd cu o pătrime, iar Marea Britanie trebuind să participe la finanţarea politicii agricole într-o proporţie extrem de ridicată.

Dacă între „cei şase" şi Marea Britanie a intervenit un consens asupra principiului unei perioade de tranziţie de cinci ani pentru „asimilarea" acesteia din urmă la politica agricolă comunitară, dezacordul persistă, de fapt, în ce priveşte problema centrală : aspectul practic, adică tocmai contribuţia financiară britanică la „bugetul comun". Şi nu întîmplător, în această privinţă, diferenţele de păreri sînt substanţiale. În timp ce Piaţa comună solicită Marii Britanii o participare de 10 la sută din bugetul comunitar încă pentru primul an al intrării ei în C.E.E. (se vorbeşte de 1973) — participare care ar urma să crească progresiv pînă la 21 la sută la sfîrşitul perioadei de cinci ani — Marea Britanie nu oferă decît 3 la sută şi, respectiv, 15 la sută, subliniind că va mai avea nevoie de o perioadă suplimentară de trei ani pentru a fi în măsură să contribuie la bugetul comunitar în cuantumul final pretins de Piaţa comună.

Diferenţierile sensibile nu exclud posibilitatea unui impas deosebit de serios. Mai ales că fiecare parte nu se arată de loc dispusă să cedeze nici măcar un procent. Înăsprirea poziţiilor celor două părţi, în ultimul timp, pare să verifice aceste presupuneri. Ministrul de externe francez, Maurice Schumann, preşedintele în curs al Consiliului Ministerial al C.E.E., a lăsat să se înţeleagă destul de clar că negocierile privind aderarea vor eşua dacă Marea Britanie nu va accepta solicitările „celor şase", iar Piaţa comună nu va fi afectată din această cauză. El a evocat posibilitatea ca, în cazul în care Marea Britanie nu dispune de mijloacele necesare finanţării contribuţiei cerute, „cei şase" să o împrumute temporar cu fonduri în acest scop.

Vădit vexat de o asemenea propunere, ministrul britanic al finanţelor, Anthony Barber, a replicat în termeni foarte tranşanţi, în cadrul unui discurs apreciat ca cel mai dur din ultimii ani : „Scopul nostru este de a obţine o contribuţie pe care Marea Britanie s-o poată plăti şi nu de a primi împrumuturi pentru a putea plăti. Nu sînt adevăraţi aceia dintre prietenii noştri care ne spun să nu fim îngrijoraţi, dacă preţul aderării pare la început prea ridicat, pentru că Piaţa comună ne va lua pe garanţie. Dar noi nu vrem să fim luaţi pe garanţie. Noi nu am intra în Piaţa comună nici ca să ne sărăcim şi nici ca să constituim o povară pentru alţii". Şi luînd în considerare, desigur, adversitatea crescîndă a opiniei publice britanice faţă de aderarea ţării la Piaţa comună (verificată şi de o serie de sondaje de opinie din ultimul timp), cît şi puternica opoziţie în acelaşi sens, manifestată de numeroşi deputaţi şi oameni politici, A. Barber a încheiat semnificativ : „Marea Britanie este un candidat şi nu un cerşetor. Dacă nu se vor găsi termeni acceptabili pentru aderare, negocierile vor eşua. Şi aceasta nu ar însemna sfîrşitul lumii pentru Marea Britanie".

Ilie ŞERBĂNESCU

MAFIA

Teroare și tăcere

(III)

Cheia puterii Mafiei — citeam undeva — nu stă nici în armele sale, nici în inteligența oamenilor săi și nici în densa rețea de complicități pe care o alimentează. Dacă Mafia a reușit să se perpetueze de-a lungul atîtor generații, dacă azi este viguroasă încă, aceasta se datorează celebrei „omertà" — lege a tăcerii, pe care sinistra organizație a reușit s-o facă respectată. „Chi tace campa" — (Cine tace o scoate la capăt) — este o normă atît de generală, încît a devenit tipică pentru Sicilia. Circulă de altfel la Palermo și o anecdotă : în timpul unei inspecții, elevul cel mai bun din clasă este întrebat de profesoară : „Spune-mi Peppino, cine l-a ucis pe Iulius Cezar ?" Copilul, deși învățase cu o oră înainte răspunsul, dă nedumerit din umeri : „Nienti sacciù, e nienti vidi" — Nu știu nimic, n-am văzut nimic !

Îndoaie-te trestie că trece valul...

De acest teribil zid al tăcerii s-a lovit, în urmă cu opt ani, cînd avea să fie înființată, Antimafia, comisia parlamentară de anchetă asupra activității mafiote. Comisia, formată din deputați și senatori din toate partidele politice, deși dispunînd de puteri destul de largi, și-a desfășurat activitatea într-un ritm mai degrabă lent.

Evoluția anchetei întreprinse de Antimafie a căpătat, de-a lungul anilor, o valoare paradigmatică pentru istoria parlamentarismului italian. Instituită în 1962, sub președinția secretarului Donato Pafundi, începîndu-și activitatea pentru prima oară la 6 iulie 1963, la 8 martie 1968, în ajunul dizolvării parlamentului în vederea alegerilor din mai, comisia își încheia activitatea cu un raport în care recunoștea a nu fi reușit să ajungă la nici o concluzie asupra chestiunii principale, aceea a „raportului dintre Mafie și politică". Senatorul Pafundi avea însă să definească documentele strînse pînă în acel moment drept „explozive". După 1963, adică după înființarea Antimafiei, în urma unui succesiv șir de arestări, mulți credeau că „onoratei societăți" i-a sunat ceasul. De fapt, timp de cinci ani, în timp ce Comisia parlamentară desfășura o activitate calificată de unii drept „sterilă", a domnit în Sicilia un calm numai aparent : numărul asasinatelor descrescuse, anumite mecanisme mafiote păreau blocate ; era însă în curs o transformare a Mafiei, o adaptare la noile condiții. „Îndoaie-te trestie că trece valul..." — sună un proverb mafiot. Capetele se aplecau, trupurile se îndoiau, Mafia încerca să alunece discret pe dedesubtul valului... Numit în noiembrie 1968 în locul lui Pafundi, deputatul democrat-creștin Francesco Cattanei promitea că Antimafia va proceda la dezvăluiri senzaționale în maximum doi ani. Au trecut de-atunci douăzeci și nouă de luni ; concluziile comisiei n-au fost însă date publicității.

„Totuși — garantează Cattanei — momentul va sosi. În privința raporturilor Mafie-politică vom prezenta o adevărată demascare a situației siciliene, a neregularităților în funcționarea puterii administrative în insulă. Și este clar că vom da nume. Aceasta va servi la înlăturarea suspiciunii care grevează nedrept asupra tuturor cercurilor politice siciliene. Ceea ce se va întîmpla după aceea nu mai privește Antimafia. E o problemă de care se vor ocupa partidele, parlamentul. Noi sîntem medicii care descoperim și indicăm unde se află răul. Chirurgul care va trebui să opereze nu este Antimafia, ci cercurile politice italiene".

Dar să urmărim cîteva secvențe ale filmului activității lui Francesco Cattanei în calitatea sa de președinte al comisiei.

Traumatisme

„La început — declară deputatul ziarului «La Stampa» — aflînd că sînt numit în acest post, am încercat un sentiment de surprindere și de perplexitate. Nu știam dacă trebuie să accept

Vezi „Lumea" nr. 12 și nr. 13.

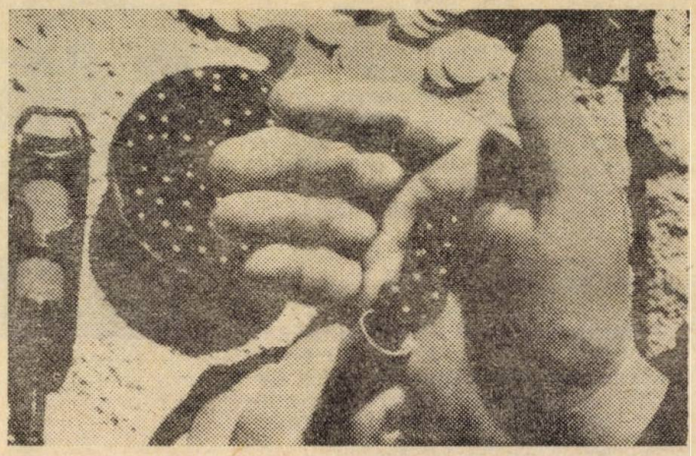

O LUPARA...

...arma favorită a mafioților, se pregătește adăugîndu-se la obișnuhita încărcătură de explozibil a puștii nouă bile de plumb.

FRANCESCO CATTANEI

„Noi nu sîntem decît medicii care indică unde se află răul"

— munca era delicată și teribil de îndepărtată de experiențele mele de pînă atunci. Ce știam eu despre Mafie ? Citisem cărțile lui Sciascia, memoriile prefectului Mori sau ceea ce se publica în ziare. Atît. În plus, cunoșteam destul de bine politica pentru a ști că mă înhămam la o treabă extrem de riscantă". Și, totuși, avocatul Cattanei acceptă. Timp de o lună se cufundă în muntele de hîrtii ale „Santabarbarei" (numele dat documentelor strînse de comisie în decursul celor opt ani). „Am fost cuprins de sentimentele cele mai variate. Stupoare, citind anumite nume. Spaimă, la atingerea anumitor răni. Mirare, descoperind că tot ceea ce îi privea pe presupușii capi mafioți se bazase pînă în acel moment, pe «se spune». În sfîrșit, teama de a nu putea merge dincolo de zvonuri, teama de a nu putea orienta ancheta pe terenul solid al probelor". De fapt, Cattanei începea să înțeleagă ce înseamnă „legea tăcerii". Pleacă, în martie 1969, în Sicilia. O primă întîlnire „traumatizantă" cu exponenții vieții publice siciliene : „Magistrați, prefecți, chestori recunoșteau existența Mafiei, dar nu păreau preocupați de ea ; alții, primari sau președinți de provincii, jurau contrariul și mă întrebau : ce căutați în insulă ? Astfel este primit la Palermo, Trapani sau Caltanissetta unde primarul îi declară fățiș : „Domnule, Mafia este biologic dispărută, vă pierdeți timpul". Peste tot, gurile rămîn încleștate, o „omertà", născută din frică și extinsă la toate nivelele, pare într-adevăr a zădărnici activitatea comisiei. Este momentul în care Antimafia pare c fi intrat în criză : negînd existența Mafiei, funcționarii publici, oamenii politici sau administratorii provinciilor Agrigento, Caltanissetta, Palermo sau Trapani neagă funcția și utilitatea Antimafiei.

„Am făcut parte din prima comisie Pafundi — declară ziaristul Luigi Barzini revistei «L'Expresso» — și trebuie să mărturisesc că documentele comisiei sînt formate în mare parte din rapoarte particulare ale carabinierilor sau prefecților, oameni care mărturisesc fără teamă, spunînd lucrurilor pe nume ; dar în Sicilia între adevărul pe care toți îl știm și adevărul demonstrat în tribunal se cască un abis : pînă la punctul că nu se reușește probarea lucrurilor celor mai evidente. Vreau să vă povestesc, legat de aceasta, o întîmplare reală. Într-o zi, un inspector sosit de la Roma se plîngea unui polițist din Agrigento că cercetările asupra morții comisarului socialist local se lungeau prea mult. Cei doi

CANDIDO CIUNI DUPĂ ATENTAT

A plătit fiindcă știa prea multe

ANTONINA ORLANDO

„Soțul meu îmi spunea mereu : dacă mi se va întîmpla ceva..."

se aflau pe un drum de țară și polițistul din Agrigento, pentru a-i explica funcționarului roman întîrzierea cercetărilor, îi arată un bărbat care se afla la circa 200 de metri într-o căruță. Trage apoi în aer cîteva focuri de armă. După două minute, căruța ajunsă în dreptul celor doi funcționari, polițistul îl întreabă pe căruțaș : «Ai auzit trăgîndu-se cu arma ?». «Nu, nu am auzit nimic — răspunde omul»".

Nu numai cine vorbește...

Mafia însă nu pierde timpul. Se manifestă. Ea însăși amenințată, amenință. Zilnic, Francesco Cattanei primește la Roma scrisori anonime ce merg de la sfaturi „afectuoase" de a renunța, la acuzări din cele mai ciudate. „De pildă, povestește Cattanei — m-au acuzat că vorbesc prea mult. Este o acuzație nefondată avînd în vedere că în doi ani n-am dat mai mult de patru sau cinci interviuri. De fapt, acuzația a fost lansată în urma unui interviu în care vorbisem despre raportul dintre Mafie și politică cu și despre dispariția neașteptată a lui Mauro De Mauro".

La Palermo, un ziarist dispare și nimeni nu știe nimic. La Palermo, patru indivizi pătrund într-un spital și ucid un bolnav. La Palermo, Mafia ridică din nou capul, „trestia se îndreaptă sub val", terorizează un întreg oraș, o întreagă regiune. Se spune că, dacă se simte puternică, Mafia tace, nu se manifestă; trece la acțiune numai atunci cînd se simte amenințată : de la cazul De Mauro trece la cazul Ciuni, sau de la răpire la asasinat.

Pînă în 1960, cînd avea să se mute la Palermo, despre Candido Ciuni din Ravanusa se putea spune numai că era „prietenul" mafiotului Vito Gattuso, ucis mișelește de o „cosca" (bandă) rivală în urmă cu cîțiva ani. La Palermo, mai întîi misit de cereale și coproprietar cu fratele său al unui hotel, Candido Ciuni cîștigă destul pentru a-și permite să cumpere o veche „locandă", la doi pași de universitate. Reușind s-o modernizeze, o botează „Albergo Sicilia" (Hotelul Sicilia). Afacerile merg destul de bine, hotelul e mereu plin de studenți, de perechi în voiaj de nuntă, de concetățeni din Ravanusa veniți „la oraș". Vechile încurcături cu justiția, în urma denunțurilor pentru injurii sau amenințări, par lucruri demult uitate. Dar în noaptea de 21 octombrie, Candido Ciuni află că „prietenii" lui, mafioții, l-au condamnat la moarte. Realizează teribilul adevăr în clipa în care doi indivizi încearcă să-l ucidă cu 40 de lovituri de cuțit. Țipă, strigă „ajutor" și cei doi, cuprinși de panică, fug fără a-și fi dus treaba la capăt.

Exact la ora cînd se produce atentatul o pană de curent lasă în întuneric întregul cartier. Stingerea luminii nu e o simplă întîmplare. Totul e calculat, studiat în amănunțime, ca și acțiunea ce va avea loc o săptămînă mai tîrziu, în noaptea de 28 octombrie, în spitalul unde Ciuni, în urma rănilor primite, se zbate între viață și moarte. Patru „medici", purtînd măști albe de tifon, par gata pentru o operație urgentă. Li se zăresc numai ochii la pîndă. O privire expertă ar putea ghici, sub halatele albe, „instrumentele medicale" : cîteva pistoale, o pușcă mitralieră și o... secure. Sînt pregătiți s-o întîlnească, în camera bolnavului, pe soția acestuia, Antonina Orlando, care, obsedată că „prietenii" pot apărea dintr-o clipă într-alta să-l „termine" pe Candido, veghează cu încăpățînare la căpătîiul rănitului. Cei patru sînt pregătiți s-o „liniștească" pe Antonina Orlando cu securea. Deocamdată, pe culoarele goale la această oră tîrzie, folosesc securea pentru a intimida o infirmieră prea curioasă. Bat la ușa bolnavului, anunțînd o „vizită urgentă" : de sub un halat șifonat apare pușca mitralieră. Antonina Orlando nu are forța să strige. Asistă îngrozită la asasinarea soțului său. Cu sînge rece, cei patru „medici" părăsesc locul crimei : dispar în noapte ca și cînd nici n-ar fi fost.

Puțină vreme de la acest episod, Giuseppe Di Cristina (în intimitate i se spune „Peppe"), 38 de ani, contabil la „Sochimisi" (societate minieră palermitană), se află după gratii, sub acuzația de a fi principalul organizator al crimei „halatelor albe". Îl acuză Antonina Orlando, una din puținele femei care au îndrăznit să denunțe nu numai numele făptașilor, ci și pe acelea ale organizatorilor crimei : „Soțul meu îmi spunea mereu : dacă mi se va întîmpla vreodată ceva, aceasta va fi din ordinul lui Di Cristina". De fapt, nu puțini erau cei care știau că „Peppe" este fiul unui „mammasantissima", care vreme îndelungată a terorizat regiunea. La moartea tatălui său, pe una din banderolele de pe coroanele mortuare, se afla scris cuvîntul „Mafia". Deși cariera lui „Peppe" se desfășura în anonimat, pentru toți era clar că fiul își moștenise tatăl. Din biroul său de contabil, Giuseppe Di Cristina mînuia cele mai de necrezut combinații, al căror centru îl reprezentau Riesi și Ravanusa (primul — satul său natal, al doilea — satul lui Candido Ciuni). Riesi și Ravanusa dețin în ultimii 20 de ani recordul în ce privește numărul de asasinate, atentate și dispariții puse la cale de Mafia controlată de Di Cristina.

Deși Candido Ciuni nu era o personalitate de talia ziaristului de la „L'Ora", crima din spitalul palermitan „Civico" a provocat opiniei publice italiene un adevărat șoc : de ce Candido Ciuni ? De ce Mauro De Mauro ? Explicația pare a sta în faptul că ambii se aflau în posesia unui „mare" secret. Trebuiau eliminați înainte de a face mărturisiri poliției. Și Mauro De Mauro și Candido Ciuni au plătit pentru că știau prea multe. Pînă acum — constată „Vie Nuove" — cine tăcea trăia, cine vorbea murea. Dar iată că moare și cine tace...

Și soluția ?

Dispariția ziaristului de la „L'Ora", urmată de asasinarea lui Candido Ciuni ca și de descoperirea altor neregularități comise în ultimele luni de Mafie, au stimulat o largă mișcare a opiniei publice italiene care cere Comisiei parlamentare să acționeze deschis și urgent. Cum trebuie înfruntată astăzi organizația ? — se întreabă Emmanuele Macaluso într-un articol scris la rubrica „Teme de azi" din „Rinascită". „Primul element ce trebuie avut în vedere — scrie Macaluso — este angajarea pînă la capăt a luptelor sociale, capabile să taie Mafiei iarba de sub picioare". Așadar, o nouă reformă agrară care să elimine erorile înfăptuite de prima, o reformă urbanistică, în stare să elimine speculațiile de construcții, o industrializare care să creeze structuri economice de tip modern, precum și nuclee tot mai vaste ale clasei muncitoare, căci aceasta, cu formele sale de organizare, conștientă de menirea sa, reprezintă cel mai eficace vaccin anti-mafie. Și apoi case și cultură. Sînt elementele unor condiții de viață care, redînd vigoarea demnității individuale, să șteargă acea „omertă" născută din ignoranță și teamă strîns legate de subdezvoltarea regiunii. „În sfîrșit, o reformă penală capabilă să sfarme «tăcerea» la nivelurile cele mai înalte eliberîndu-l pe magistrat de condiționările actuale și garantînd eficacitatea justiției să redea încrederea opiniei publice".

Mafia — așa cum reiese numai și din cele de mai sus — nu poate fi dezrădăcinată prin simple măsuri ale poliției. „Îndoaie-te trestie că trece valul..." își are rădăcinile în realitate : de-a lungul secolelor s-au tăiat ramuri și rămurele ale acestui arbore tentacular, dar niciodată pînă acum nu i-au fost atinse trunchiul și rădăcinile. Ineputul îl vor constitui poate dezvăluirile pe care Antimafia le va face, deși nimeni în Italia, nici chiar comisia însăși, nu știe bine cînd... Poate pînă atunci vom afla ceva și despre soarta ziaristului de la „L'Ora".

Rodica DUMITRESCU

(Sfîrșit)

AMATORUL DE BERE, ÎNTR-O NOAPTE DE PRIMĂVARĂ

— Povestea asta să i-o spui polițistului din New York, nu mie !...

(Din Der Spiegel)

Se întorseseră la hotel pe la miezul nopții. Au mai zăbovit la o parolă, golind sticla de whisky pe care o începuseră înainte de a pleca. Apoi unul dintre ei a luat o hotărîre : „Știi ceva ? Eu mă duc să mă culc, sînt obosit". Și s-a dus. Lăsîndu-și prietenul devorat de întrebări : de ce or fi supraîncălzind camerele în hotelurile din New York ? și unde s-o fi putînd bea o bere în New York pe la orele două ? La restaurantul hotelului „Plaza" unde locuia, nu : după propria lui relatare ulterioară, acolo a găsit „scaunele pe mese". Așa încît a pornit, potrivit aceleiași relatări, să-și „dezmorțească picioarele" și să „tragă o dușcă de aer". Bun și aerul la urma urmei pentru un suflet european exilat în noaptea de primăvară newyorkeză...

Ghinionul, probabil, și necunoașterea terenului i-au îndreptat însă pașii pe o stradă — e drept adiacentă hotelului — unde un destul de important număr de doamne practică profesiunea pe care condeiele pudice o numesc uneori „cea mai veche din lume". Nu făcuse omul nici cîțiva pași pe acest teritoriu al păcatului, că diavolul i-a și trimis doi mesageri. O mașinuță galbenă s-a lipit de trotuar și „ființa" de la volan — povestește tot eroul aventurii — l-a poftit să ia loc. El ar fi răspuns : „Hai, fetițo, pleacă. N-are nici un rost". Perseverentă, „ființa" ar fi contrapropus : „Dacă eu nu, poate prietena mea" (am precizat că mesagerii diavolului erau doi — adică două). În ciuda refuzului — un „nu categoric" — „ființa" (prima ? a doua ?) s-a agățat energic de brațul refractarului care pornise demn spre ușa hotelului. Mă rog, virtutea, pare-se, a învins. Lăsînd în mîinile dușmanului portofelul cu bani și cu acte. „Nu m-am putut zmuci destul de repede", a explicat păgubitul, care într-adevăr e cam voluminos.

Ei și ? se va întreba cititorul. Ce mare lucru ? Nu s-a mai întîmplat ? Față de tot ce scriu ziarele despre nopțile newyorkeze, povestioara asta — nici tu morți, nici tu răniți ! — e floare la ureche.

Fără îndoială. Dar nu s-a terminat.

În dimineața următoare, un polițist se prezenta la consulatul general al R.F.G. din New York și anunța că a fost atacat și prădat de niște femei „un oarecare Iosef Straub", care ar fi „membru al parlamentului". Funcționarii consulatului nu auziseră nimic despre sosirea unui deputat cu acest nume. Polițistul a plecat, iar problema victimei de lîngă hotel „Plaza" a intrat pe făgașul demersurilor de rutină. Ceva mai tîrziu însă polițistul revenea, cu un supliment de informație : pe „un oarecare Straub" îl cheamă nu numai Iosef, ci și Franz. Ah ! încă ceva : a fost primit de primarul Lindsay. Stupoare. Agitație. Consternare. Referentul de presă al consulatului : „Cînd am auzit «Franz-Iosef», am rămas trăznit".

Ca și Franz-Iosef Strauss de altfel, șeful creștinilor — sociali (varianta bavareză a U.C.D.) și aspirant permanent la funcția de cancelar, cînd a auzit că s-a auzit. S-a auzit de altfel pînă la Bonn, unde pățania lui Strauss a creat două zile mai tîrziu un climat de bună dispoziție la reuniunea consiliului de miniștri. Numai cancelarul Brandt zîmbea cu elegantă îngăduință : „Ei, asemenea lucruri trebuie privite cu compasiune. Se poate întîmpla..." Biata victimă de altfel prevăzuse. Prima reacție a lui Strauss destinată presei : „Nu e nici un secret politic, nu e nici un scandal politic..." Și a doua : asigurarea că nici o clipă, nici o fracțiune de secundă, nu s-a urcat în mașinuța galbenă a pierzaniei.

Morala acestei întîmplări : nu are.

Sau, dacă totuși trebuie una : cînd atașamentul pentru Bavaria natală și electorală este atît de puternic încît nu poți trăi fără bere de München, îți faci provizie de cu ziuă.

Florica ȘELMARU

CE VA SPUNE COMPUTERUL ?

Marea bătălie constituțională care se desfășoară actualmente în Statele Unite urmărește să stabilească în ce măsură întreprinderile particulare trebuie să cunoască și să dezvăluie viața personală a cetățenilor. Oricum, stocarea de informații despre 200 milioane de oameni nu mai constituie o problemă. Datorită computerelor noastre din a treia și din a patra generație, reprezentanții firmelor care vînd mărfuri în rate pot afla în cîteva secunde date despre oricine. Dar adevărata problemă este ce fel de date sînt introduse în computer și cine anume le introduce.

Toate agențiile de investigații — publice și private — pot afla date vorbind cu vecinii, cu rudele, cu personalul didactic, cu patronii, cu colegii de birou și cu oricine poate să arunce o oarecare lumină asupra vieții dv. personale. Pentru a face un serviciu opiniei publice, am hotărît să vă supunem unui test care să arate cum v-ați descurca dacă cineva, folosind aceste surse, ar întreprinde cercetări despre dv.

— Vecinii. *Anchetatorul începe să sune la uși în cartierul dv. Ce se întîmplă atunci cînd vorbește cu doamna care e furioasă pe copilul dv. deoarece se plimbă mereu cu bicicleta pe gazonul din fața casei ei ? Ce va spune tipul de peste drum pe care l-ați reclamat la poliție fiindcă nu vrea să-și țină cîinele în lanț ? Cum procedează perechea din apartamentul vecin care este de părere că sînteți comunist deoarece ascultați discuri cu Bob Dylan ? Sau doamna din apartamentul din colț, pe care ați dat-o afară atunci cînd a încercat să vă convingă să votați pentru Goldwater ?*

— Rudele. *Ce impresie și-ar face anchetatorul dacă ar discuta cu : (A) Cumnatul căruia ați refuzat să-i împrumutați bani luna trecută ? (B) Sora cu care nu vorbiți de ani de zile deoarece a încercat să vă fure soțul ? (C) Vărul pe care l-ați jignit atunci cînd nu v-ați dus la nunta fiicei lui ? (D) Unchiul pe care nu-l vizitați deoarece vă plictisește ? (E) Soacra dv. ?*

— Universitatea. *Veți obține oare referințe bune de la profesorul la care v-ați răstit aflînd că v-a reclamat pentru că nu l-ați salutat destul de politicos ? Ce va spune secretara facultății la care ați strigat într-o zi deoarece nu vă găsea foaia matricolă ? Și colegul pe care ați reușit să-l dați deoparte cînd ați vrut să obțineți un loc în echipa de fotbal ?*

— Slujba. *Cum credeți că vă veți simți atunci cînd anchetatorul va discuta cu foștii dv. patroni ? Ce va spune dl O'Brien, cu care ați refuzat să luați masa într-o seară după ce v-a ținut tîrziu pentru a vă dicta scrisori ? Și nu uitați pe colegul dv. Turkel, care consideră și azi că ar fi trebuit să fie promovat în muncă înaintea dv. Ca să nu mai vorbim de domnișoara Clattery, cu care ați avut o mică aventură pe care dv. ați uitat-o de mult dar de care ea își aduce aminte cu o profundă amărăciune.*

Dacă credeți că mai puteți rezista după ce anchetatorul termină de discutat cu toate persoanele pe care le-am menționat pînă acum, atunci ați trecut testul și nu aveți absolut nici un motiv de preocupare.

Dar dacă presupuneți că cineva vă va vorbi de rău, atunci s-a sfîrșit cu dv. pentru tot restul zilelor. Căci singurul lucru comun între un dușman și un computer este că nici unul dintre ei nu uită niciodată nimic.

Art BUCHWALD

(Din **International Herald Tribune**)

The Times of India

NEW DELHI

UN TRILION DE DOLARI...

DUPĂ CUM AFIRMĂ profesorul Dommis Mueller în publicaţia „Cornell Engineer", a universităţii cu acelaşi nume, efectele războiului din Vietnam sînt pentru S.U.A. atît de uriaşe şi de difuze încît nu se poate face nici un calcul adecvat al tuturor prejudiciilor pe care le implică pe plan politic, social şi economic. Cum am putea, de pildă — se întreabă Mueller — să calculăm daunele aduse direct şi indirect ?

Ceea ce se poate reda în cifre (în ciuda eforturilor Administraţiei de a camufla cheltuielile militare prin diferite subterfugii) sînt banii cheltuiţi — sau despre care se declară în mod public că au fost cheltuiţi — pentru ducerea războiului. În anii '60, această sumă a fost în medie între 25 şi 30 miliarde dolari anual, adică aproximativ trei optimi din cheltuielile militare ale S.U.A. În 1969 s-au cheltuit pentru războiul din Vietnam aproximativ 27 miliarde dolari dintr-un buget militar total de 80 miliarde dolari. Aceasta în comparaţie cu 30,5 miliarde dolari, cît s-au cheltuit pentru conservarea resurselor naturale, pentru locuinţe şi dezvoltarea oraşelor, pentru învăţămînt şi sănătate luate laolaltă. În total, din perioada preşedintelui Kennedy, care a plasat S.U.A. pe calea escaladării războiului din Vietnam, America a cheltuit pentru conflictul din Indochina circa 150 miliarde dolari.

Profesorul Seymour Melman, de la Universitatea Columbia, schiţează un tablou similar în cartea sa „Capitalismul Pentagonului, economia politică a războiului". Potrivit autorului, sumele cheltuite lunar de S.U.A. pentru războiul din Vietnam ar putea : a) să acopere costul alimentelor necesare pentru a pune capăt foametei în rîndurile a 10 milioane de americani ; b) să sporească de peste două ori resursele Agenţiei pentru dezvoltarea internaţională ; c) să permită crearea a patru noi instituţii comparabile cu fundaţia Rockefeller ; d) să acopere toate cheltuielile pe un an întreg ale poliţiei de stat şi locale în toate statele americane ; e) să permită dublarea alocaţiilor pentru asigurări sociale plătite unui număr de 20 milioane de americani.

Potrivit unei aprecieri moderate, totalul bombelor şi altor explozibile folosite în Vietnam depăşeşte considerabil întreaga cantitate de explozibile folosite de forţele aliate în al doilea război mondial.

Au fost cheltuite sume imense şi în altă direcţie : pentru activităţi de cercetare şi dezvoltare care scapă de sub controlul societăţii. Potrivit aprecierilor formulate de Ralph Lapp în studiul său „Cultura armelor" (1968), Statele Unite „şi-au institutionalizat industria de armament pînă la punctul în care sînt justificate grave îndoieli că ele pot controla acest aparat al lor cu atîtea ramificaţii". În termeni bugetari, această industrie a costat Statele Unite în ultimele două decenii peste 1 000 miliarde dolari, un trilion de dolari ! Acest trilion de dolari a dus într-adevăr la crearea anumitor slujbe şi a unei anumite dezvoltări dar, economiceşte vorbind, toate aceste slujbe au fost total neproductive. Cu alte cuvinte, ele au permis să se scurgă din economie resurse reale de tot felul şi, în schimb, nu au dat economiei altceva decît putere de cumpărare. Aceasta, notează prof. Dickel, „reprezintă cea mai substanţială şi fundamentală sursă a tendinţei spre inflaţie" — prea mulţi bani pentru prea puţine bunuri. Timp de peste două decenii nu au fost produse bunuri capitale, bunuri de consum şi instalaţii de utilitate publică (de pildă în domeniul căilor ferate, navigaţiei, aviaţiei) în valoare de 1 000 miliarde dolari. Cîteva rezultate evidente : societatea „Pan Central Railway" a dat faliment şi este susţinută prin subsidii guvernamentale ; unele linii de navigaţie pentru pasageri dintre cele mai importante în S.U.A., cum ar fi „The President", au fost reduse, iar corporaţia „Lockheed" se află în pericolul iminent de a avea soarta „Rolls-Royce"-ului britanic.

Prin faptul că sume imense, care ar fi trebuit orientate spre industria de consum, au fost puse la dispoziţia neproductivei industrii de război, o serie de ramuri industriale stagnează. Un studiu efectuat în 1968 în legătură cu metalurgia americană arăta că 64 la sută din maşinile-unelte ale acestei ramuri industriale datau de peste zece ani, ceea ce făcea ca stocul de maşini-unelte al Americii să fie cel mai vechi în raport cu principalele ţări industriale.

Într-un studiu intitulat „Societatea noastră epuizată", profesorul Melman a rezumat foarte bine situaţia. „Competitivitatea sistemului nostru industrial, afirma el, este subminată de la baza sa. Industrii întregi cad în paragină din punct de vedere tehnic şi se face simţită o lipsă masivă de slujbe productive din cauza incapacităţii de a menţine chiar şi pieţele interne împotriva concurenţei străine. O asemenea epuizare a vieţii economice provoacă ample deteriorări şi frustraţii pe plan uman. Preţul construirii unei forţe militare colosale şi a completării ei la nesfîrşit a fost acela al epuizării societăţii americane, proces actualmente foarte înaintat în domeniul industriei, al tehnologiei civile, al conducerii economice, învăţămîntului, îngrijirii sănătăţii şi calităţii vieţii".

DER SPIEGEL

HAMBURG

ALLENDE RĂSPUNDE LUI DEBRAY

La editura Feltrinelli din Milano se află sub tipar volumul intitulat „Drumul chilian", care cuprinde relatarea convorbirilor realizate de Régis Debray cu preşedintele Salvador Allende. Iată cîteva fragmente.

Debray : Aţi unit diferite grupări de stînga în Chile. Acţionaţi ca un fel de catalizator al puterii populare. Oricine poate înţelege că adversarii din ţară şi străinătate ar vrea să vă scoată din funcţie. Ce s-ar întîmpla, dacă ar reuşi?

Allende : O evoluţie socială nu dispare, dacă unul din conducătorii ei nu mai este. Ea poate fi amînată, întîrziată, dar efectul final nu poate fi oprit. În ceea ce priveşte Chile, poporul îşi va continua calea, poate numai cu diferenţa că totul va lua un aspect mai dur, mai violent, fiindcă masele vor vedea clar că aceşti oameni nu se dau

SANTIAGO
În cabinetul preşedintelui, un oaspete : Debray

→

înlături de la nimic. Iar eu nu scap din vedere această posibilitate.

Debray : Dacă ceilalți părăsesc legalitatea, o veți părăsi și dv. ? Dacă ceilalți vor împărți lovituri, veți da înapoi ?

Allende : Dacă ceilalți ne vor da o lovitură în afara legalității, nu ne rămîne decît să le răspundem. De sute de ori vom lua-o de la capăt.

Debray : Ați folosit pînă azi legalitatea burgheză în scopuri revoluționare. Dar cît timp veți mai putea acționa astfel ? Latifundiarii din Cautin s-au înarmat și provoacă ciocniri violente cu muncitorii agricoli, există o contrabandă însemnată de arme din străinătate, există planuri de înlăturare a guvernului. Cum vreți să răspundeți la acestea ?

Allende : Pentru început cu puterea legii existente. Dar în Chile e posibilă, constituțional vorbind, o schimbare a constituției printr-un plebiscit. Mai adaug în legătură cu legile burgheze : burghezia a decretat o lege potrivit căreia luarea pămîntului este considerată doar o simplă contravenție care, în consecință, se pedepsește ușor. Încercarea de a cere înapoi pămîntul ocupat a fost în schimb sancționată foarte aspru de lege. De ce ? Fiindcă latifundiarii luau indigenilor pămînturile și cînd aceștia le cereau înapoi suportau rigorile unor legi foarte severe. Legiuitorii burghezi nu s-au gîndit, probabil, că într-o zi poporul va aplica aceste legi, nu s-au așteptat probabil niciodată, serios, ca poporul să aplice propriile lor legi împotriva lor.

Debray : În momentul de față există confruntări pe plan social ?

Allende : Confruntări există zilnic, peste tot, și în forme foarte diverse. În istoria statului Chile au existat dintotdeauna astfel de lupte. Cunoști probabil lunga listă a masacrelor de muncitori și țărani din timpul dominației burgheze. Vor exista și în viitor confruntări, atît timp cît vor exista contradicții în societate. Aceste contradicții vor exista și în epoca de construire a socialismului. Oamenii care sînt atinși de reforma agrară și de etatizarea băncilor vor reacționa. Cum să nu existe antagonisme în acest caz ? Da, noi pornim de la teza fundamentală a luptei de clasă. Noi știm că oligarhia, feudalii vor încerca să-și apere privilegiile cu toată forța.

Debray : Se poate spune că vor exista confruntări continue, în timpul cît veți împlini programul dv. politic ?

Allende : Da. Sîntem pregătiți psihologic pentru asta.

Debray : Dar nu e vorba doar ca oamenii din guvernul dv. să fie pregătiți, ci și dacă poporul se află în situația de a se opune acestor confruntări, dacă este conștient că se poate ajunge în această situație extremă chiar mîine.

Allende : Poporul este informat. În afară de aceasta, lupta noastră este veche de cîțiva ani, s-a conturat o conștiință fermă. Poporul nu va fi surprins de evenimente.

Debray : Chile și-a creat propriul său drum spre socialism, dar ați urmărit, în toți acești ani, de aproape revoluția cubaneză. Ce învățăminte ați tras, dv. personal, din revoluția cubaneză ?

Allende : O învățătură excepțională. În primul rînd, că un popor unit, un popor conștient de sarcina sa istorică este de neînvins.

SOCOTELI GREȘITE

Prin amploarea și violența ei, recenta manifestație a agricultorilor pe străzile din Bruxelles îndeamnă la reflecții puțin optimiste : construcția comunitară vest-europeană este oare pe cale să se dezintegreze în momentul în care 100 000 de țărani, unii veniți din sudul viticol al Franței sau din Calabria, se întrunesc în masă pentru a exercita presiuni asupra Consiliului „celor șase", care și-a mutat prudent deliberările la etajul șase ?

În împrejurările actuale, nimeni nu poate să se joace cu nemulțumirea locuitorilor din regiunile rurale ale Europei occidentale ; de aproximativ doi ani, disperarea s-a abătut deseori asupra lor. În consecință, puteau exista cele mai grave temeri, pe care, din păcate, experiența le-a confirmat.

Totul se petrecea ca și cum guvernele ar fi contat pe tradiționala „resemnare" a țăranilor, pentru a nu face față uneia din problemele cele mai dificile puse de evoluția economică. În mai 1968, în Franța, populația de la sate se ținuse departe de mișcarea de grevă și de contestare care cuprinsese o bună parte a țării. S-a greșit, fără îndoială, dacă din aceasta s-a tras concluzia că „atașamentul față de ordine" este în mod hotărît un element intangibil al vieții rurale.

În timp ce numele lui Mansholt este huiduit de țărani, se cuvine să reamintim că, la Bruxelles, Comisia permanentă a C.E.E. a avut meritul să-și dea seama cu anticipație de caracterul serios al problemei agricole și a proclamat necesitatea unui program comun care să însoțească mutațiile necesare. Dar „planul Mansholt", dimpotrivă, agrava din multe puncte de vedere politica urmată de forurile conducătoare ale Pieței comune.

În fața protestului agricultorilor împotriva ideilor „tehnocratice" de la Bruxelles, „cei șase", nefiind în stare să facă alte propuneri, au permis ca situația să se înrăutățească. Este un fapt că, de doi ani, consiliul ministerial al Pieței comune nu a luat nici o hotărîre de anvergură. În aceste condiții, ministrul vest-german Ertl a amenințat nu de mult că, în lipsa unui acord în ce privește prețurile agricole, el va urma propria sa cale, prezentînd propuneri guvernului de la Bonn. Dacă nu se definește în comun o nouă politică agricolă, vom asista oare la o repliere a fiecărei țări asupra ei înșiși ?

(După **Le Monde**)

Le Monde diplomatique

PARIS

GUATEMALA : VIOLENȚA SE MENȚINE

LA OPT LUNI și jumătate după venirea la putere a noului președinte al Guatemalei, colonelul Carlos Arana Osorio, un comunicat publicat la Bruxelles de „Confederația mondială a muncii" (C.M.T.) — de orientare creștin-progresistă — atrage din nou atenția asupra acestei mici republici din America Centrală. Potrivit cifrelor furnizate de comunicatul C.M.T., în ultimele trei luni „forțele ordinii" ar fi ucis circa șase sute de membri ai opoziției.

În iulie 1970, președintele Arano Osorio, preluîndu-și oficial noua funcție, promitea solemn să „lichideze problema violenței" prin „desființarea tuturor acelora care ar încerca să se opună legii". De altfel, colonelul fusese ales cu o majoritate confortabilă, pe baza unui program de pacificare. Dar pacificare nu înseamnă neapărat pace. O dovedesc evenimentele. E suficient să analizăm contextul politico-militar care a permis lui Osorio să cîștige alegerile, pentru a înțelege că cei ce doresc o pace reală — adică uriașa majoritate a populației — nu puteau să-și pună speranțe serioase în promisiunile noului șef al statului.

„Mano Blanca", organizație paramilitară de extremă dreaptă, făcuse acum doi ani greșeala de a-și asuma răpirea cardinalului Casariego, arhiepiscop la Ciudad de Guatemala. Acest act, considerat drept un sacrilegiu de către o mare parte a populației catolice, avea să dea militarilor de extremă dreaptă un pretext pentru a încerca răsturnarea șubredului guvern liberal, condus de președintele Mendez Montenegro. Dar identitatea reală a răpitorilor a fost descoperită de militarii loiali guvernului. Indignarea opiniei publice a permis președinte-

ARANA OSORIO
Un președinte de „mînă forte" cu „relații" la Pentagon

lui de atunci să-i îndepărteze pe militarii compromiși în complot. Colonelul Arana Osorio, numit ambasador în Nicaragua, a plecat să ia lecții de dictatură la curtea lui Somoza. Guatemala a cunoscut apoi un an și jumătate de pace relativă, care a luat sfîrșit în decembrie 1969, în pragul alegerilor prezidențiale.

Întors din Nicaragua și sprijinit de o coaliție de dreapta, colonelul Osorio lupta împotriva a doi candidați : unul liberal, pe linia președintelui Montenegro, celălalt — democrat-creștin. Osorio beneficia în mod deschis de simpatia activă a Statelor Unite. Trecuseră 16 ani de cînd societatea „United Fruit", pe atunci atotputernică, subvenționase expediția militară care, în 1954, a răsturnat guvernul progresist al colonelului Arbenz. Ea continua să controleze, prin filiale, distribuția de energie electrică, transportul pe căile ferate, instalațiile portuare și numeroase alte activități. Dar, la capitolul exporturilor, cafeaua și vitele depășeau bananele. Oligarhia guatemaleză a plantatorilor de cafea și a marilor crescători de vite se firma în fața intereselor străine. Avem toate motivele să credem că aceste diferite interese străine au încurajat în mod concret cauza colonelului Osorio. Dar un sprijin și mai hotărîtor i-a fost acordat de Pentagon. Conducătorii de la Washington judecă azi nu atît în termeni de materii prime cît în termeni de strategie. Evenimentele petrecute în Republica Dominicană în 1965 au arătat clar că Statele Unite sînt hotărîte să nu tolereze implantarea vreunui guvern progresist pe coastele Mării Caraibilor.

În acest context, colonelul Osorio, instruit în metodele de luptă antiguerilla la școala din Panama și avînd legături personale cu anumiți ofițeri de la Pentagon, a fost considerat de Washington drept omul cel mai potrivit pentru a îngrădi ascensiunea elementelor de orientare progresistă.

Acest sprijin nu ar fi fost, poate, suficient pentru a asigura victoria lui Osorio, dacă angrenajul violențelor nu ar fi pledat în favoarea lui. Era desigur logic ca „Mano Blanca" să se străduiască să dea ajutor lui Osorio prin crearea unui climat de neliniște și prin eliminarea tuturor acelora — sindicaliști, politicieni liberali, universitari sau ziariști — susceptibili să dăuneze candidaturii colonelului.

Arestări, percheziții, torturi, împușcături nocturne, execuții sumare alcătuiesc urzeala vieții de zi cu zi la Ciudad de Guatemala. „Forțele ordinii" sînt ajutate de organizații paramilitare de extremă dreapă și în special de faimoasa „Mano Blanca". Această teroare albă nu se limitează la elemente de stînga. Sindicaliști ca Tereso Jesus Oliva, deputați progresiști ca Adolfo Mijangos, centriști ca Marco Antonio Leoni, juriști fără opinii politice definite ca avocatul Caney Herrera, au căzut recent sub loviturile ucigașilor. Împotriva lor se manifestă și grupul preoților progresiști, conduși de Jose Maria Ruis Furlan. Aceștia se ridică fățiș împotriva cardinalului Casariego, arhiepiscop de Ciudad de Guatemala, protagonistul faimoasei răpiri care a făcut atîta zarvă în 1968. Unii adversari ai cardinalului afirmă că el era de acord cu conspiratorii, care încercau să arunce răspunderea răpirii asupra stîngii, pentru a provoca demisia președintelui Mendez Montenegro și venirea la putere a unui „om forte".

Indiferent dacă adoptăm sau nu această versiune, trebuie recunoscut că arhiepiscopul, care conduce de 12 ani destinele Bisericii din Guatemala, și-a dovedit în multe rînduri simpatia față de forțele reacționare. În iulie 1970, patru sute de persoane au manifestat în piața arhiepiscopiei pentru a cere destituirea prelatului. Recent, Furlan a plecat la Vatican cu o petiție exprimînd aceeași dorință și purtînd semnătura a 50 000 de persoane. El este din ce în ce mai popular datorită activității sale obștești în cartierul Limonnada, bidonville-ul din Ciudad de Guatemala, unde se îngrămădesc mii de țărani care nu reușesc să se integreze în viața urbană. (În momentul de față, în Guatemala există peste 500 000 de șomeri la o populație totală de 5 milioane locuitori). Cuvîntările lui Furlan la mitingurile improvizate de el în bidonville-uri și la sate contribuie la creșterea continuă a numărului adepților săi. Pretutindeni, el invocă aceleași argumente : șomaj, foamete, mizerie, analfabetism.

Președintele Osorio nu ignoră desigur forța acestor argumente. Nu a promis el oare, în cursul campaniei sale electorale, să „lupte împotriva mizeriei, bolii și ignoranței" ? Dar, pentru cel ce este concomitent campionul, păzitorul și prizonierul marilor interese capitaliste, acești adversari sînt greu de învins.

Elena de la SOUCHERE

TEMPO
MILANO

PORTUGALIA : UN SALT ÎNAFARA TIMPULUI

O SIMPLĂ privire și statisticile devin realități palpabile. Portugalia este țara cu cel mai scăzut venit pe cap de locuitor din Europa, cu procentul de analfabetism cel mai mare (38 la sută), cu cel mai înalt indice de mortalitate infantilă (59,3 la mie în 1967) și de șomaj. Un alt record : 52 la sută din totalul populației active este lipsită de asistență medicală.

Pe lîngă cifre, mărturiile se adaugă la monumentul funerar al salazarismului, al „economiei corporatiste" de filiație fascistă. Un activist sindical ne declară : „Un muncitor textilist cîștigă în Portugalia un sfert din leafa muncitorului francez. Diferența devine abisală în sectorul metalurgic, unde venitul muncitorilor noștri este de cinci ori mai mic decît cel al italienilor. S-a calculat că salariul zilnic al unui muncitor de la firma vest-germană „Grundig" echivalează cu întregul venit săptămînal al unui muncitor cu aceleași atribuții din filiala portugheză a aceleiași societăți". Un tehnocrat de formație catolică a fost și mai drastic în aprecieri : „Există, pe de o parte, mizeria marii majorități a populației și, pe de altă parte, pantagruelica bogăție a circa 30 de familii. Salazar vorbea de sărăcia intrinsecă a acestui pămînt. Desigur, nici o singură industrie portugheză nu figurează la un loc cît de cît important, dar în statisticile mondiale ale bogățiilor-record figurează nu puține „dinastii" portugheze : bancheri și industriași cu averile născute și crescute o dată cu regimul".

Această anatomie a realității social-economice portugheze transpare și din

→

NIHAT ERIM

primul ministru al Republicii Turcia

După o săptămînă de la demisia primului ministru Suleyman Demirel, președintele Turciei, Cevdet Sunay, l-a însărcinat pe Nihat Erim, lider al Partidului republican al poporului, cu misiunea „formării în timpul cel mai scurt a unui guvern capabil să soluționeze actuala situație din țară". Din dorința de a obține sprijinul tuturor marilor formațiuni politice pentru rezolvarea acestei sarcini, Nihat Erim a demisionat din partid, adoptînd o poziție de „premier independent".

Nihat Erim este al 18-lea premier al Republicii Turcia. S-a născut în 1912 la Kandira, oraș situat la 100 km est de Istanbul. Urmează liceul la Istanbul și cursurile facultății de drept din același oraș. Își continuă ulterior studiile la Paris, unde obține doctoratul.

Întors în țară, va preda la început dreptul și științele politice la Universitatea din Ankara, apoi va deveni consilier juridic la Ministerul afacerilor externe. În această calitate face parte din delegația turcă la Conferința de la San Francisco din 1945, în cadrul căreia a fost elaborată Carta Națiunilor Unite. În același an intră în Parlament ca deputat al Partidului republican al poporului. Ocupă diferite posturi importante în partid și în viața politică turcă. În 1948 este numit ministru al lucrărilor publice, iar în 1949 devine viceprim-ministru.

Erim a fost ani îndelungați purtător de cuvînt al partidului său în probleme de politică externă și reprezentant al Turciei în diferite organisme și reuniuni internaționale.

Cabinetul pe care premierul Erim l-a alcătuit la 26 martie cuprinde 24 de miniștri, dintre care doar 11 parlamentari : 5 din Partidul dreptății, 3 din Partidul republican al poporului, unul din Partidul național al încrederii și 2 independenți. Comentatorii consideră că precumpănitor a fost criteriul profesional, urmărindu-se ca noul guvern să reunească o serie de experți în diverse sectoare.

În cadrul primei sale conferințe de presă, noul premier turc a arătat că principalele sarcini ale cabinetului său pe plan intern vor consta în restabilirea unui climat normal și în adoptarea unor măsuri în domeniile agrar, al educației și fiscalității. El a precizat că vor fi organizate alegeri anticipate, dar numai după o reformă a actualului sistem electoral și după deplina restabilire a ordinii în țară. În ce privește politica externă, Nihat Erim a declarat că ea nu va fi afectată de schimbarea de guvern, Turcia rămînînd fidelă tratatelor pe care le-a semnat și alianțelor sale. Se va acorda o mare importanță dezvoltării relațiilor cu toate țările lumii.

A. M

---

imaginile pe care orice turist le poate înmagazina, fără a avea nevoie de o cercetare amănunțită a statisticilor. Ea poate fi sesizată de la primul contact, din simpla respirare a aerului unei societăți devitalizate, a unei atmosfere închise, de provincie. Dincolo de vechiul centru comercial sau de perimetrul construcțiilor de ciment și sticlă, ești în situația de a înregistra neîntrerupt secularа sărăcie a subdezvoltării.

Dacă părăsești Lisabona, cu punctele sale turistice, și urmezi autostrada șerpuind printre colinele înverzite și înaintînd în interiorul țării, ai senzația unui plonjon cu capul în jos — în cea mai arhaică societate din Europa. E un salt înafara timpului, într-o Portugalie izolată și închisă oricăror cuceriri ale lumii moderne. Puțin înainte de a se îmbolnăvi, Salazar spunea : „Sînt învinuit că am făcut Portugalia să piardă 30 de ani, oprind-o din această cursă nebună în abis pe care unii o numesc progres. Eu sînt convins că am făcut-o să cîștige". De fapt, în schimbul progresului s-a înrădăcinat aici un conservatorism de fier, un feudalism aproape nesulemenit. Și toate acestea din cauza ideologiei salazariste : „Eu nu cred în egalitate, cred în ierarhie. Oamenii trebuie să fie egali în fața legii. Dar ar fi periculos să se acorde tuturor aceleași drepturi sociale și politice".

O sintetică radiografie social-economică ar fi suficientă pentru a releva stările de lucruri din Portugalia, prejudiciile și cangrenele provocate de o dictatură de tip fascist care se apropie de o jumătate de secol. Dar mai este necesar să se vorbească și despre ea pentru a privi din toate perspectivele tragedia unui popor, pentru a readuce în atenție imaginea fascismului portughez, cu complicii săi. Portugalia are o poziție geografică, o istorie și o dimensiune psihologică ce o plasează la periferia continentului, ar putea fi considerată un apendice al Europei. Salazarismul, prin izolarea la care a impus-o, a accentuat această situație. Oricum, în lugubra panoramă a fascismului european, salazarismului îi revine un record de durată ; e ferm în ce privește refuzul oricărei reforme de natură să îmbunătățească nivelul de trai al populației și își duce înainte fără demnitate „misiunea de civilizare" a unui teritoriu (Angola, Mozambic, Guineea-Bissau) de trei ori mai mare decît „metropola". Rezultatele secularei „misiuni" sînt de-a dreptul catastrofale. În Mozambic se înregistrează un indice de analfabetism ciclopic (98 la sută !) și an de an se descoperă un organizat comerț cu sclavi : chiar Portugalia închiriază minelor din Africa de sud 100 000 de muncitori negri și obține astfel serioase beneficii. Guineea-Bissau are 939 de locuri în spitale pentru o jumătate milion de persoane. Exploatarea ucigătoare, monocultură obligatorie : acestea sînt coordonatele politicii coloniale a lui Salazar și a moștenitorilor săi.

Toate acestea costă Portugalia o mobilizare militară (180 000 de oameni) pe trei fronturi pentru a stăvili, fără șanse, mișcările de eliberare care au început în 1961 în Angola și, imediat după aceea, în celelalte teritorii „de peste mări". Războiul consumă un milion de dolari pe zi. În 1968, el a înghițit 44,3 la sută din bugetul statului. Consecințele sînt grave, barca economică a lui Marcelo Caetano e aproape de naufragiu, cu toate că, în ultimii ani, investițiile străine în Portugalia și în colonii au crescut. Pe lîngă sumele imense cheltuite în război, economia portugheză suferă și pe planul forțelor productive : armata recrutează tineri și îi ține patru ani ostatici. De la 18 luni, stagiul militar a fost prelungit la 48, cuprinzînd și femeile. Au fost studiate noi sisteme de înrolare pentru a face posibil pînă și întîrziaților mintali să-și „servească patria"... În 1967, din 70 000 de tineri chemați la armată, 14 000 au rupt ordinele de chemare și au emigrat clandestin. În 1968, numărul acestora s-a ridicat la 17 000. „Murdarul război" este departe, dar el se simte și la Lisabona. Cumperi un pachet de țigări și plătești o taxă pentru „destinele africane ale patriei". Te plimbi pe străzi și observi că lipsește o întreagă generație : puținii tineri întîlniți sînt în uniformă. Războiul te copleșește și prin afișele de pe ziduri, care-ți sar tot timpul în ochi. Întreaga Lisabonă este tapetată de hărți și sloganuri cu rituala povestioară despre „spațiul vital".

Record de durată, război colonial (proporțional cu numărul de locuitori, angajarea militară portugheză în Africa este de patru ori mai mare decît cea a Statelor Unite în Vietnam), feudalism : acestea sînt insemnele regimului. Și, cu toate că Portugalia trăiește de trei ani „după Salazar", nimic nu s-a schimbat.

Guido VERGANI

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

Cred că nu greșesc dacă afirm că problema provinciei britanice Ulster afectează, prin dimensiunile ei, întregul sistem politic al Marii Britanii. Se știe că, după ce coloniștii englezi au ajuns în nordul Irlandei, ei au acaparat încă de la sfîrșitul veacului al XIII-lea, ca emisari ai „metropolei", toate posturile cheie din armată și administrație. Între cele două comunități izbucnesc nesfîrșite conflicte. Din punct de vedere al dezvoltării economice, irlandezii sînt trecuți mereu pe plan secundar, fapt care determină numeroase acțiuni de protest și revolte, culminînd cu cea din anul 1916. După ce sudul s-a separat de Marea Britanie, formînd o republică independentă, partea de nord a insulei (în care au fost menținute atît forțele armate britanice cît și legile anterioare, unele vechi de sute de ani) primește statutul de provincie autonomă, cu parlament și premier. Nemulțumirile însă au persistat. Minoritatea catolică a fost supusă unui șir de discriminări. În ultimii ani, nemulțumirile populației irlandeze catolice s-au intensificat. În 1968, primul ministru de atunci, Terence O'Neill, lider al Partidului unionist, a propus un sistem de măsuri care poate că ar fi remediat întrucîtva situația, dar extrema dreaptă a aceluiași partid l-a obligat să demisioneze. Devine premier James Chichester-Clark. Lupta dintre comunități s-a agravat, iar Londra a fost nevoită să trimită trupe din ce în ce mai numeroase. Acum a demisionat și Chichester-Clark, fiind numit premier Brian Faulkner. Se spune că, în cazul în care nici această formulă de guvernare nu se va dovedi viabilă, Londra va fi nevoită să administreze direct Ulsterul. Ce se va mai întîmpla în Irlanda de Nord? Nici fostul premier laburist Harold Wilson, nici succesorul său conservator Edward Heath nu par a fi găsit soluția lichidării crizei nord-irlandeze, pe care continuă de fapt s-o alimenteze discriminările sociale și economice, într-o măsură mai substanțială decît cele religioase.

Dan Lucian PICU
Brașov

Am urmărit zi de zi în ziare știrile despre invazia trupelor saigoneze, sprijinite masiv de aviația americană, pe teritoriul Laosului. Acum, după cum am citit că se declară și la Saigon, nu mai există în Laos nici un soldat saigonez. S-au retras cu toții. Sau, mai exact, au fost puși cu toții pe fugă. E vorba de o înfrîngere categorică și probabil că și americanilor le vine greu s-o dezmintă. Dar ce mi se pare esențial nu este atît faptul că saigonezii au părăsit învinși terenul de luptă. Neputința acestor trupe de mercenari era cunoscută și înainte ca ele să se fi împotmolit în Laos. Important este, cred, faptul că e vorba în primul rînd de un mare eșec al americanilor, de un eșec politic, fiindcă în definitiv ei au pus la cale totul și, chiar dacă n-au participat direct la lupte decît din elicopter, sînt și ei părtași la înfrîngere. Dacă mai era nevoie de demonstrat că „vietnamizarea" nu numai că extinde războiul, dar se întoarce și împotriva americanilor, iată, dovada a fost făcută o dată mai mult. Ce va urma acum? Vor înțelege toți americanii că politica președintelui Nixon în Indochina nu e mai bună decît cea a lui Johnson?

Marin Vlad TOMOȘOIU
București

„Lumea" vă răspunde

NENOROCOSUL THOMAS DEWEY

I. Vlad, Tîrgoviște. Thomas Dewey a murit într-o cameră de hotel din Miami, în urma unei crize cardiace. Se născuse în anul 1902. A fost nu o dată ci de două ori candidat la președinția S.U.A., comentatorii politici atribuindu-i de altfel titlul de „cel mai nenorocos candidat". Iată datele pe care le solicitați. După ce studiază dreptul și devine avocat la New York, Dewey se consacră, în timpul prohibiției, luptei împotriva crimei organizate, inițial în calitate de adjunct al unui procuror federal din New York. După ce conduce cu succes o anchetă, este numit procuror general al orașului New York, calitate în care reușește să-l condamne pe faimosul gangster Lucky Luciano. Își începe cariera politică în 1937, candidînd din partea partidului republican pentru postul de guvernator al statului New York. E învins, dar în 1942 reușește să obțină numirea în această funcție. În 1944 se prezintă la alegerile pentru președinția Statelor Unite și e înfrînt de F.D. Roosevelt, cîștigător al celui de-al patrulea mandat consecutiv. Patru ani mai tîrziu, în lupta pentru președinție, victoria lui Dewey împotriva lui Harry Truman (considerat aproape unanim drept o figură politică mediocră) era pronosticată de toate sondajele de opinie și de toți comentatorii politici. Încrederea în victoria lui Dewey era atît de mare încît a doua zi după alegeri (dar înainte de a se cunoaște rezultatele scrutinului), ziarul „Tribune" din Chicago a apărut cu o banderolă prin care anunța că Dewey a devenit președinte. Or, după cum se știe, infirmînd sondajele și așteptările generale, Harry Truman a fost ales în funcția supremă. După 1948, Dewey nu a mai candidat pentru președinția Statelor Unite.

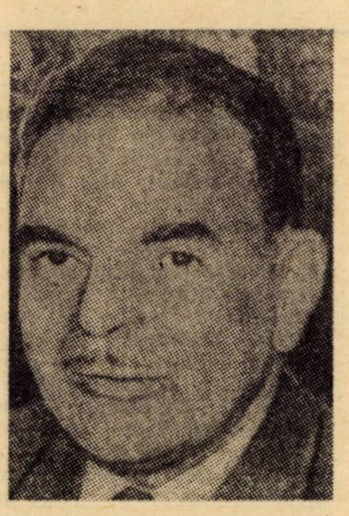

ÎNLOCUIREA LUI CROSS

Gh. Gore, Brăila. 1. În locul diplomatului britanic James Cross (răpit la 5 octombrie anul trecut și eliberat la 3 decembrie), înaintat în funcție la Foreign Office, a fost numit în calitate de conducător al delegației comerciale britanice din Montréal Paul Scott (în prezent consilier comercial la Viena). Scott își va lua postul în primire la începutul lunii mai. 2. În momentul de față, potrivit unui sondaj realizat de „Sales Research Service", 59 la sută dintre cetățenii britanici se declară împotriva aderării Marii Britanii la Piața comună și numai 22 la sută în favoarea aderării. Același sondaj arată că 79 la sută dintre potrivnici se tem de o eventuală creștere a costului vieții. 3. Se pare că viitoarea reuniune a Organizației Unității Africane se va desfășura în luna iunie la Addis Abeba. Reuniunea Consiliului ministerial din luna februarie și-a amînat sine die lucrările, deoarece reprezentanții țărilor membre n-au căzut de acord asupra problemei reprezentării Ugandei. 4. În noul guvern indian, Indira Gandhi deține funcțiile de prim-ministru, ministru al afacerilor externe, ministru al planului, ministru al energiei atomice și ministru al informațiilor. Titularul departamentului apărării naționale este Jagjivan Ram, fost președinte al Partidului Congresul Național Indian. Ram a demisionat de la conducerea partidului în urmă cu o săptămînă.

IMPLICAREA LUI OVANDO CANDIA

Radu N. Sima, București. 1. Fostul președinte bolivian Ovando Candía, ambasador al țării sale la Madrid, a fost acuzat de mai multe ziare din La Paz de a fi participat la înlăturarea președintelui René Barrientos în aprilie 1969 (ziarele scriau cu acest prilej că accidentul de avion al lui Barrientos fusese de fapt o înscenare, acesta fiind ucis din ordinul lui Candía). După dezvăluirile presei, președintele Torres a cerut lui Candía să se întoarcă în țară pentru a răspunde acuzațiilor. Ovando Candía a negat orice amestec în dispariția lui Barrientos, sprijinindu-și afirmațiile pe faptul că în acea perioadă se afla într-o vizită oficială în Statele Unite. Candía nu s-a întors, însă, în Bolivia pentru a răspunde acuzațiilor, fiind internat între timp în spital pentru o operație de ulcer. Nu se știe dacă, după ieșirea din spital, va da curs cererii președintelui bolivian. 2. Cei doi teroriști sîrbi care ocupaseră la 10 februarie consulatul Iugoslaviei din Göteborg, amenințînd cu moartea o parte a personalului, au fost condamnați de autoritățile suedeze la cîte trei ani și jumătate închisoare. Ei se numesc Ivan Vujkevic și Blago Mikulic.

POȘTA REDACȚIEI

SUPĂRAREA DOMNULUI FORD

Grigore Ștefan, București. Recenta vizită a lui Henry Ford la Londra a reflectat într-adevăr opiniile foarte critice pe care și le-au format partenerii industriali și comerciali americani despre situația economică a Marii Britanii. Încă de la sosirea în Anglia, conducătorul uriașului concern constructor de automobile a ținut să declare ziariștilor că nu are în vedere alocarea unor noi investiții „în această țară afectată constant de conflicte sociale", pentru că „ceea ce nu merge nu e Ford-ul britanic, ci Anglia însăși". În ciuda încercărilor premierului Heath de a-l convinge pe magnatul american de perspectivele ameliorării situației economice și sociale în Marea Britanie, Ford nu și-a ascuns scepticismul. Unul din motivele „supărării" lui Ford îl constituie prelungirea grevei uzinelor Ford din Dagenham (aflată în a doua lună). Se pare că din această pricină firma americană nu va mai acorda investiții în uzinele britanice, ceea ce ar echivala cu pierderi anuale de 44 milioane de lire pentru Marea Britanie. Experții susțin că Anglia nu va primi nimic din cele 136 milioane de lire pe care Ford intenționează să le investească anul acesta în uzinele sale din afara Statelor Unite.

CONVENȚIE ASUPRA SUBSTANȚELOR PSIHOTROPICE

Iancu Stamate, București. Convenția asupra substanțelor psihotropice a fost votată de conferința de la Viena la 19 februarie a.c. și include 32 de substanțe care au efecte halucinogene asupra omului. Reuniunea de la Viena a fost hotărîtă de Consiliul Economic și Social al O.N.U., prin rezoluția 1474 (XLVIII) din 31 martie 1970. La lucrările ei (desfășurate între 11 ianuarie și 21 februarie a.c.) au participat delegații din 71 de țări și observatori din alte patru state. Lista substanțelor incluse în studiul convenției a fost alcătuită de experți ai Organizației Mondiale a Sănătății (inițial 38, numărul substanțelor a fost redus la 32). Convenția (care va fi deschisă semnării de la 1 ianuarie 1972) prevede măsuri pentru interzicerea traficului de stupefiante, pedepsirea infractorilor naționali sau internaționali, identificarea, salvarea și dezintoxicarea consumatorilor de stupefiante etc.

„TANSEI"

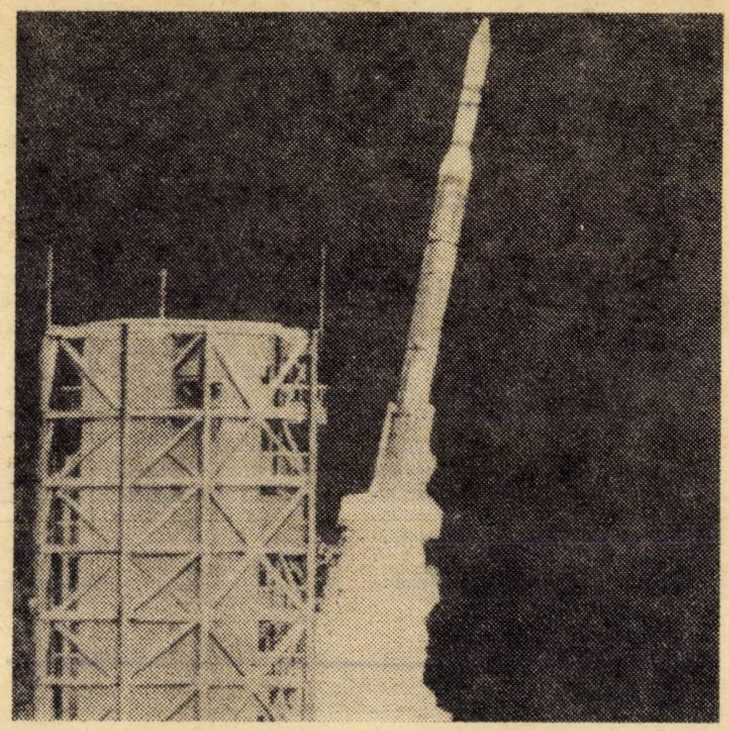

Petru Negulescu, București. Al doilea satelit artificial japonez a fost lansat la 16 februarie de la centrul spațial din Uchinoura (primul fusese lansat la 12 februarie 1970 și purta numele „Oshumi"). Botezat de oamenii de știință japonezi „Tansei" (albastru senin), satelitul, în greutate de 63 kilograme, s-a înscris pe o orbită eliptică al cărei perigeu măsoară 990 km și apogeu 1 110 km. Lansarea s-a făcut cu ajutorul unei rachete Mu 4 S, tot de construcție japoneză (măsoară 23,56 m și cîntărește 43,78 tone), în aceeași poziție înclinată ca și în urmă cu un an. Inițial, lansarea din februarie (în fotografie) fusese programată pentru luna septembrie 1970 dar, din pricina unor defecțiuni semnalate la racheta purtătoare, conducătorii științifici ai zborului au fost nevoiți să o amîne. După aproximativ o săptămînă de la lansare, „Tansei" a încetat să mai transmită informații științifice, dar continuă să se rotească în jurul Pămîntului.

Ionel Jurj, Petroșani ; Vasile C. Bejan, com Borca, jud. Neamț ; Gheorghe Moga, com. Macea, jud. Arad ; Cezar Jinga, com. Puiești, jud. Vaslui; Giancarlo Fusconi, Tg. Ocna ; Gică Brașoveanu, Focșani. Vă recomandăm consultarea nr. 13, în care am răspuns unui grup de cititori în legătură cu problema respectivă. **W. Ștefenson, Constanța.** Vă sugerăm să adresați propunerile dv. detaliate Editurilor Politică sau Univers. **George Strian, Luncani, jud. Timiș.** Clara Petacci, amanta lui Mussolini, a fost executată împreună cu dictatorul fascist. Amîndoi au fost apoi expuși într-o piață din Milano. **Iancu Matache, satul Arțari, com Ileana, jud. Ilfov.** Informațiile trimise de dv. ar interesa mai mult revista „Magazin istoric". **Cz. I., București.** Vom mai scrie despre subiectele amintite de dv. Nu avem în vedere să revenim la coperta din primii ani de apariție a revistei. **Mihai Chiciu, Sinaia.** Într-adevăr, în răspunsul despre „statele indiene" nu e menționat statul Maharashtra (capitala Bombay), cu o populație de 46,5 milioane locuitori, hinduși în proporție de 82 la sută. **Alexandru Nicolescu, București.** Am scris despre „Graff von Spee" în nr. 14 din 1970. **Ioana Gaina, Bălan, jud. Harghita.** Nu dispunem de date suplimentare față de cele publicate în nr. 12 al revistei. **Radu Giușcă, București.** Am răspuns în repetate rînduri la această întrebare ; premierul indian este fiica lui Nehru. **Florea Bălălău, Slatina, jud. Olt.** Vă mulțumim pentru aprecieri. **Dumitru Popa, Comănești.** Anuarul demografic editat de O.N.U. arată că orașul cu populația cea mai numeroasă este Tokio. Ziarul la care vă referiți nu publică, deci, informații greșite. **Enache Tocilă Sibianu, Săcel, jud. Maramureș.** Articolul trimis de dv. nu se încadrează în profilul revistei noastre. **Ilie Pîrvu, Ion Cladoveanu, Drăgășani, jud. Vîlcea.** Biografia tovarășului Mao Tzedun a fost publicată în nr. 19 din 1969. **Maria și Toni Dode, com. Modelu, jud. Ialomița.** Nu răspundem la întrebările formulate în chestionarul unor concursuri.

„LUMEA" PENTRU COLECȚII

Cititorii care vor să-și completeze colecțiile se pot adresa lui **Ioan Vasilescu, str. St. Dumbravă nr. 4, bloc C 1, scara B, etaj II, ap. 20, Bîrlad ; Radu Luncan, str. Orlando nr. 6 A, tel. 54.41.95, București, sector I ; Ioan C. Popescu, str. Caporal Grigore Marin nr. 42, București, sector 5 ; I.C. Popa, str. Unirii nr. 3, Roman, jud. Neamț ; Petre Gherghel, b-dul Colectorului nr. 17, București, sector 5 ; Reis Solomon, str. Gheorghe Manea, nr. 17, ap. 3, București, sector 4; Cristea Taparu, str. Trandafirilor nr. 25, Săcele, sect. III. jud. Brașov ; Ilie Bercovici, str. Ana Ipătescu nr. 22, tel. 1.16.31. și 6.57.00, Ploiești ; C. Scripcă, b-dul 30 Decembrie nr. 3, et. IV, ap. 24, Timișoara ; Stelian Moisescu, str. Puțul cu Apă Rece nr. 32, București, sector 6 ; Petre Ionescu, str. Traian nr. 104, Ploiești.**

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

PENTRU PRIMĂVARA VIEŢII

îmbrăcăminte primăvăratică

Rochiile, compleurile pantalon, costumele, fulgarinele, pardesiurile pentru adolescente, adolescenţi şi copii realizate de COMBINATUL DE CONFECŢII CRAIOVA sînt moderne, practice şi elegante

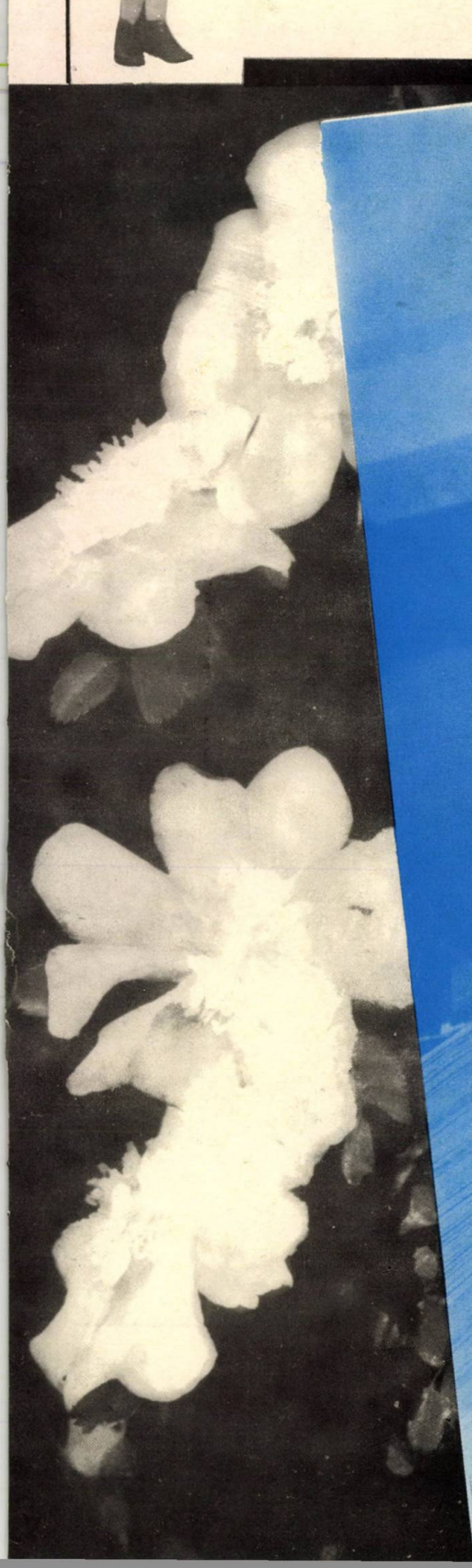

Lei 2

NAVE FLUVIALE

NAVE MARITIME

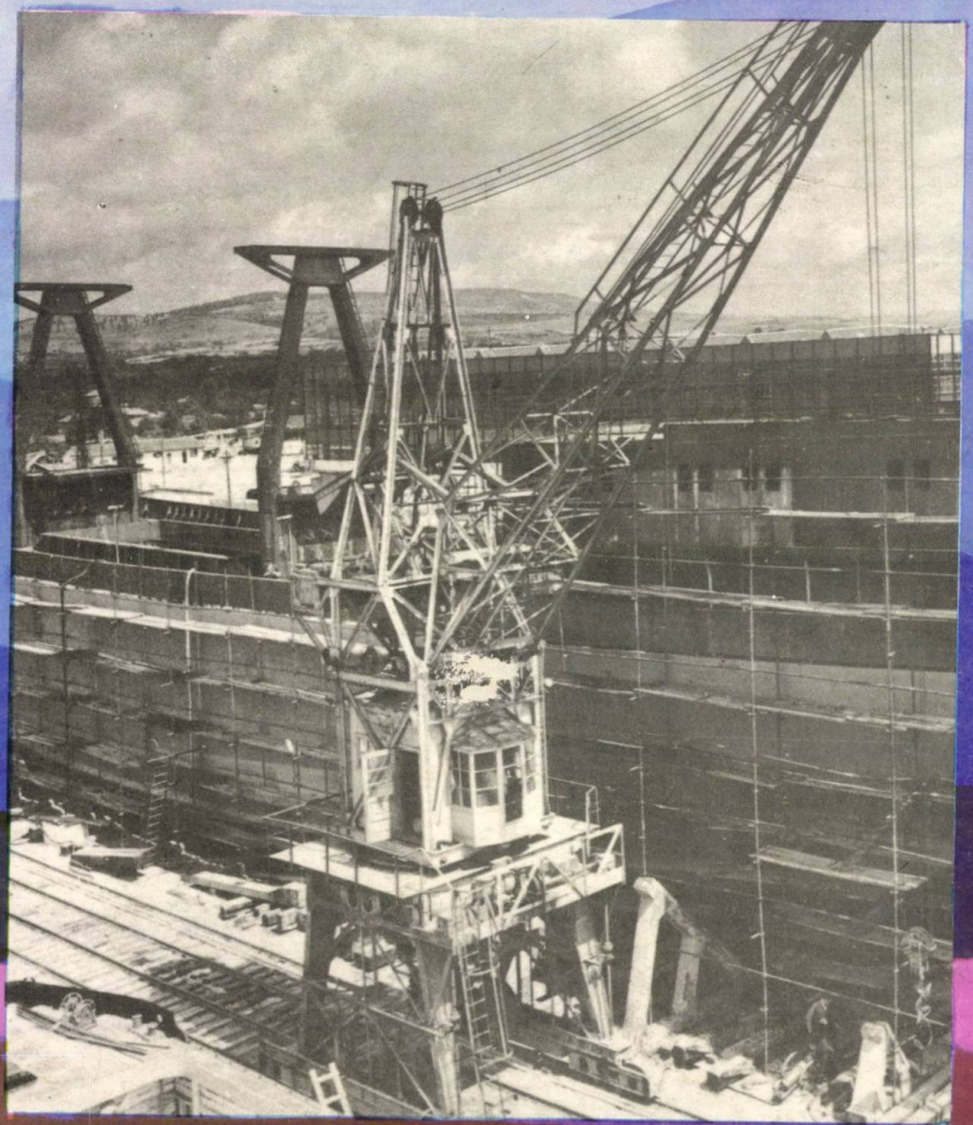

construite de

Şantierul Naval TURNU–SEVERIN

- cargoul frigorific cu o capacitate de 2000 t. d. w.
- şlepul de 1200 t. d. w.
- in construcţie cargouri frigorifice de 2000 t. d. w. modernizate. În noua variantă s-au adus imbunătăţiri constructive şi funcţionale noilor cargouri frigorifice.

LUMEA

CABINETUL DE PARTID

Nr. 15 8 aprilie 1971

Marea Britanie
SUITA DILEMELOR

S.S.T. și viitorul transportului supersonic

Afacerea Borghese

Tovarășul Nicolae Ceaușescu rostindu-și cuvîntarea la uzina „Frezer" din Moscova

În mijlocul muncitorilor uzinei

La Sofia s-a deschis o expoziție românească de echipament electronic pentru automatizare

LUMEA

Nr. 15 (389) 8 aprilie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

DEZVOLTARE imperceptibil de lentă, creșterea costului vieții, inflație, cifre record în materie de greve și șomaj, involuție în raport cu alte țări capitaliste : cîteva caracteristici social-economice ale Marii Britanii la începutul celui de al optulea deceniu al secolului nostru. Care sînt cauzele ? Ce remedii își propune să aplice actuala conducere conservatoare și cu ce perspective ? (pag. 13).

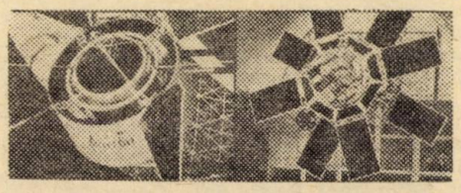

SE ÎMPLINESC zece ani de la istoricul zbor orbital al lui Iuri Gagarin, primul pămîntean care a sfărîmat cătușele gravitației terestre și a deschis drumul călătoriilor interplanetare. L-au urmat pe traseele Universului numeroase nave pilotate de oameni sau stații automate, care continuă cu succes investigarea spațiului cosmic. Progresele cosmonauticii, ale tehnologiei spațiale accelerează totodată revoluția tehnico-științifică contemporană, contribuie la dezvoltarea industriei „terestre", deschid perspective pentru soluționarea unor probleme privind prospectarea resurselor Pămîntului, meteorologia, hidrologia, geologia, navigația, comunicațiile (pag. 18).

TREI ANI după masacrul din satul sud-vietnamez My Lai, locotenentul Calley, care a ordonat și a executat cu propria sa mînă bătrîni, femei și copii, a fost condamnat la închisoare pe viață (și pus ulterior în libertate pînă la judecarea apelului). Dar este Calley singurul vinovat? Nu se deschide oare, o dată cu procesul său, procesul întregii intervenții americane în Indochina, presărată cu numeroase atrocități, bombardamente și alte mijloace de exterminare împotriva populației civile ? (pag. 20).

7 DECEMBRIE 1970 ar fi rămas o zi ca toate celelalte dacă mai tîrziu cu cîteva luni, la 17 martie, nu s-ar fi descoperit că în ziua aceea, la căderea întunericului, cîteva sute de neofasciști proiectau să se îndrepte spre centrul Romei, să ocupe Ministerul de Interne și Radioteleviziunea, să lanseze o „proclamație" și să pună mîna pe putere. Din motive încă neelucidate, șeful conspirației, principele Valerio Borghese (astăzi dispărut), nu a mai transmis adepților săi semnalul pe care îl așteptau. Descoperirea tentativei de complot a stîrnit reacția viguroasă a întregii Italii antifasciste și democratice, care cere pedepsirea exemplară a vinovaților (pag. 22).

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Vizite ale delegației Partidului Comunist Român în U.R.S.S. 2

Moscova. Lucrările Congresului P.C.U.S. Eugen Phoebus. 3

Santiago de Chile. „Vorbim în numele majorității". Anca Voican. 5

Orientul Apropiat. Precizări de poziții. Rodica Georgescu. 6

Praga-Bonn. Fază exploratorie. Radu Pascal. 7

Viena. Atmosferă preelectorală. Petre Stăncescu. 8

Marea Britanie. Suita dilemelor. George Serafin. 13

Cosmosul în sprijinul Terrei. Vitali Sevastianov. 18

My Lai. Cronica unui masacru. Felicia Antip. 20

Italia. „Afacerea Borghese". Rodica Dumitrescu. 22

S.S.T. nu mai răspunde. Florica Șelmaru. 24

Povestea tribului Tangwena. 26

DIN SURSE. 10

CRONICA O.N.U. 11

ÎN ÎNTÎMPINAREA SEMICENTENARULUI PARTIDULUI COMUNIST ROMAN

Solidaritate militantă antifascistă (II). Conf. univ. dr. Ion Babici. 16

ECONORAMA. 15

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

International Herald Tribune, Medunarodna Politika, Le Monde Diplomatique. 27-30

PROFIL

William McMahon, primul ministru al Australiei. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

VIZITE ALE DELEGAȚIEI PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Cu prilejul participării la Congresul al XXIV-lea al P.C.U.S., delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită la uzina „Frezer" — „M. I. Kalinin" din Moscova, cea mai mare întreprindere de scule din Uniunea Sovietică. La intrarea în uzină, delegația a fost întîmpinată de directorul întreprinderii, secretarul comitetului de partid, reprezentanți ai organizațiilor de masă, numeroși muncitori fruntași. Pe frontispiciul intrării se putea citi urarea **„Bine ați venit dragi tovarăși români"** în limbile română și rusă.

În fața înalților oaspeți români directorul uzinei a făcut un amplu istoric al acestui important obiectiv economic, înfățișînd succesele obținute de colectivul acesteia, rod al eforturilor depuse în cursul primului cincinal și al creșterilor ulterioare care au determinat o sporire de 20 de ori a capacităților inițiale. În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a stat de vorbă cu oamenii muncii sovietici, s-a interesat îndeaproape de rezultatele pe care le obțin în producție, de condițiile lor de muncă și de viață, de planurile de viitor ale colectivelor de muncitori ai uzinei și le-a urat obținerea a noi succese în înfăptuirea celui de-al nouălea plan cincinal.

După vizită, s-a desfășurat un miting consacrat întîlnirii cu delegația Partidului Comunist Român. În Sala Casei de cultură a întreprinderii — împodobită sărbătorește cu drapelele de stat român și sovietic, cu urări de bun venit în limbile celor două țări — înalții oaspeți au fost primiți cu vii și puternice aplauze.

În cursul mitingului, solii poporului român au fost salutați de directorul uzinei, Vladislav Voronkin, de secretarul comitetului de partid, Vladimir Budorin, de secretara organizației de comsomol, Galina Medvedeva. În cuvîntul său, directorul uzinei a adresat în numele întregului colectiv un cordial salut tovarășului Nicolae Ceaușescu, delegației Partidului Comunist Român.

Primit cu vii și puternice aplauze, a luat apoi cuvîntul secretarul general al P.C.R. După ce a transmis colectivului uzinei, tuturor oamenilor muncii din Uniunea Sovietică un salut frățesc din partea delegației P.C.R., a constructorilor de mașini din România, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, printre altele, faptul că din discuțiile purtate cu conducerea uzinei și cu reprezentanții ministerului, s-a constatat existența unor largi posibilități pentru realizarea unei strînse colaborări între uzina „Frezer" și uzinele similare din România. **„Am dori** — a spus vorbitorul — **ca între uzinele noastre și cea a dumneavoastră, precum și alte uzine din Uniunea Sovietică — să se realizeze o strînsă conlucrare în spiritul largei colaborări care există în toate domeniile de activitate între Uniunea Sovietică și România".**

Secretarul general al P.C.R. a expus apoi în fața participanților la miting cîteva din rezultatele obținute de poporul român în cursul cincinalului încheiat și le-a împărtășit unele din preocupările de viitor ale partidului și statului român. **„Doresc să vă spun** — a subliniat, printre altele, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că întreaga noastră clasă muncitoare, țărănimea, intelectualitatea românească, înfăptuiesc neabătut programul Partidului Comunist Român, de dezvoltare a industriei, științei, culturii, convinsă că numai pe calea socialismului, a dezvoltării economiei și a tuturor sectoarelor de activitate se poate asigura ridicarea bunăstării materiale și spirituale". „Preocupîndu-ne de dezvoltarea și perfecționarea producției** — a spus în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ne preocupăm în același timp de om, pentru că, pînă la urmă, tot ceea ce se realizează în societatea noastră este rezultatul muncii omului, tot ceea ce facem este destinat omului. Pornind de la învățătura marxist-leninistă — potrivit căreia realizările în desfășurarea operei de făurire a socialismului și comunismului trebuie să se reflecte permanent în viața omului — noi facem totul pentru ca rezultatele construcției socialismului să fie simțite zi de zi de fiecare om al muncii din patria noastră, convinși că numai în felul acesta socialismul își dovedește cu adevărat superioritatea asupra orînduirii vechi, capitaliste". „Preocupîndu-ne de construcția socialismului în România** — a subliniat mai departe vorbitorul — **noi dezvoltăm totodată colaborarea cu Uniunea Sovietică, cu toate celelalte țări socialiste, deoarece știm că numai acționînd în strînsă colaborare, în toate domeniile de activitate, se poate asigura făurirea cu succes a socialismului și comunismului în fiecare din țările care au pornit pe această cale".**

Secretarul general al P.C.R. s-a referit apoi pe larg la tradițiile îndelungate ale relațiilor dintre România și U.R.S.S., relații care s-au ridicat pe o treaptă superioară o dată cu începerea construirii socialismului în patria noastră, o dată cu victoria noii orînduiri în România. **„Practic,** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — **astăzi nu există domeniu de activitate — economic, tehnico-științific, al învățămîntului — în care țările și popoarele noastre să nu colaboreze strîns, atît în cadrul C.A.E.R. și al Tratatului de la Varșovia, cît și bilateral, în care să nu dezvolte legături largi care corespund atît intereselor ambelor popoare, cît și cauzei păcii și socialismului în lume.**

Desigur, România construiește mai de curînd socialismul, iar Uniunea Sovietică a trecut la construirea societății comuniste. Datorită acestor deosebiri istorice și social-economice și problemele se pun uneori în mod diferit, metodele de construcție socialistă se pot deosebi ; dar aceasta nu împiedică și nu poate împiedica o strînsă colaborare între partidele și popoarele noastre. Cauza socialismului și comunismului, cauza apărării păcii, a luptei împotriva imperialismului cere unirea tuturor țărilor socialiste, a forțelor socialismului, a tuturor forțelor antiimperialiste, a tuturor partidelor comuniste și muncitorești, pentru că numai unite ele pot juca rolul important ce le revine în viața internațională".

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni, ai uzinei „Frezer" succese tot mai mari în activitatea pe care o desfășoară, în îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul P.C.U.S.

Mitingul de la uzina „Frezer" desfășurat într-o atmosferă plină de însuflețire a prilejuit o caldă manifestare de prietenie pentru delegația Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresie a năzuinței celor două popoare de a dezvolta și întări continuu prietenia și colaborarea româno-sovietică în interesul cauzei socialismului și păcii.

Marți după-amiază, delegația Partidului Comunist Român a sosit într-o vizită în R.S.S. Azerbaidjană. Pe aeroportul din Baku solii poporului român au fost întîmpinați de conducători de partid și de stat ai Republicii. Un grup de pionieri a oferit tovarășului Nicolae Ceaușescu și membrilor delegației buchete de flori. Numeroși locuitori ai Capitalei Republicii, aflați pe traseul de la aeroport la reședință, au salutat cu căldură pe reprezentanții poporului român în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu.

La sediul C.C. al P.C. din Azerbaidjan a avut loc, în aceeași zi, o întîlnire a delegației Partidului Comunist Român cu G. Aliev, prim-secretar al C.C. al P.C. din Azerbaidjan și cu membri ai guvernului acestei republici. Tovarășul G. Aliev a făcut în fața oaspeților români o scurtă expunere asupra istoriei poporului azerbaidjan, înfățișînd succesele obținute de Republică în diverse domenii de activitate. Apoi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a informat gazdele despre victoriile obținute de poporul nostru în dezvoltarea construcției socialiste, despre modul în care este tradus în viață programul elaborat de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român.

În continuare, delegația Partidului Comunist Român a vizitat unele obiective mai importante ale capitalei azerbaidjene. În punctul cel mai înalt al orașului Baku, la intrarea feeric luminată a parcului „Kirov", fluturau steagurile României și R.S. Azerbaidjene și se putea citi în limbile română și azerbaidjană urarea **„Bine ați venit, dragi oaspeți !"**. Apoi coloana de mașini a străbătut cîteva din marile artere ale orașului.

LUCRĂRILE CONGRESULUI P.C.U.S.

La Palatul Congreselor din Kremlin, în cursul săptămînii trecute, au continuat să se desfăşoare dezbaterile pe marginea primelor puncte înscrise pe ordinea de zi a lucrărilor: Raportul de activitate al C.C. al P.C.U.S. şi Raportul Comisiei Centrale de Revizie. În cuvîntul lor, vorbitorii — delegaţi ai organizaţiilor de partid din toate republicile unionale — s-au ocupat pe larg de eforturile desfăşurate de oamenii sovietici pentru îndeplinirea celui de-al optulea plan cincinal, subliniind că atît prevederile acestuia cît şi angajamentele asumate în cinstea Congresului au fost indeplinite înainte de termen. Ei au scos în evidenţă importantele transformări petrecute, în acest răstimp, în viaţa economică şi socială a Uniunii Sovietice, au făcut propuneri pentru îmbunătăţirea continuă a activităţii în diverse domenii ale construcţiei comuniste.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu rostindu-şi cuvîntarea la tribuna Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S.

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

Congresul a fost salutat de conducători ai delegaţiilor partidelor comuniste şi muncitoreşti, democratice şi de stînga, participante la Congres.

Joi, 1 aprilie, a rostit o cuvîntare de salut tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român. În cuvîntarea sa, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a transmis participanţilor la Congres, popoarelor Uniunii Sovietice, un cald mesaj de prietenie şi solidaritate internaţionalistă din partea Comitetului Central, a tuturor membrilor P.C.R., a întregului popor român. Relevînd apoi că între partidele şi popoarele celor două ţări s-au statornicit relaţii trainice în numeroase domenii de activitate, secretarul general al P.C.R. a arătat: **Bazate pe vechi legături tradiţionale şi cimentate prin sîngele vărsat în comun de ostaşii români şi sovietici în lupta victorioasă împotriva fascismului, prietenia şi colaborarea româno-sovietică sînt animate de realizarea nobilelor idealuri ale socialismului. Semnarea, în cursul anului trecut, a Tratatului de prietenie, colaborare şi asistenţă mutuală între cele două ţări deschide noi perspective de dezvoltare multilaterală a colaborării româno-sovietice".**

În continuarea cuvîntării, s-a făcut o succintă trecere în revistă a succeselor obţinute de poporul român în cursul cincinalului trecut. Subliniind cîteva din preocupările actuale ale partidului şi statului nostru, vorbitorul a spus: **„În întreaga noastră activitate ne călăuzim după cunoscuta teză marxist-leninistă potrivit căreia principala îndatorire a partidului comunist de guvernămînt este făurirea noii orînduiri sociale. Noi considerăm că cu cît fiecare ţară socialistă obţine rezultate mai bune în opera de construcţie a acestei orînduiri, cu atît îşi îndeplineşte mai bine îndatoririle naţionale cît şi îndatoririle internaţionale, cu atît este mai mare contribuţia sa la cauza creşterii influenţei socialismului în lume".**

Referindu-se la activitatea internaţională a partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că România pune un accent deosebit pe intensificarea relaţiilor multilaterale cu toate ţările socialiste. **„După cum se ştie** — a subliniat secretarul general al P.C.R. — **făurirea socialismului pe baza legităţilor sale generale se realizează în situaţii economice, sociale şi istorice diferite de la o ţară la alta, partidele comuniste şi muncitoreşti activează în condiţii diverse. Ţinînd seama de această diversitate, între partide pot apărea deosebiri de păreri asupra operei de construire a socialismului, asupra unor evenimente internaţionale. Calea rezolvării acestora este discutarea de la partid la partid, de la conducere la conducere, în spirit de încredere şi stimă reciprocă. Partidul nostru se pronunţă împotriva oricărui amestec în treburile interne ale altor partide, care duce la slăbirea unităţii lor, a capacităţii de luptă împotriva duşmanului de clasă. În condiţiile internaţionale actuale, o importanţă deosebită au afirmarea relaţiilor de tip nou între ţările socialiste — cu totul opuse relaţiilor din lumea capitalistă — colaborarea lor liber consimţită, în spiritul principiilor marxist-leniniste şi ale internaţionalismului socialist, ale respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi şi neamestecului în treburile interne, ale întrajutorării tovărăşeşti şi avantajului reciproc. Aceasta constituie, după părerea noastră, calea sigură pentru depăşirea dificultăţilor şi neînţelegerilor actuale, pentru refacerea şi întărirea colaborării şi unităţii ţărilor socialiste. Orice nesocotire a acestor principii nu poate decît să complice soluţionarea cu succes a problemelor complexe ale construcţiei socialiste, să aducă prejudicii relaţiilor între ţările socialiste, între partidele comuniste şi muncitoreşti".**

În continuare, vorbitorul a abordat cîteva aspecte legate de evoluţia relaţiilor internaţionale contemporane. El a reafirmat deplina solidaritate a partidului şi guvernului român faţă de cauza dreaptă a poporului vietnamez şi a celorlalte popoare din Indochina, subliniind că România acordă întregul sprijin mişcărilor de eliberare naţională, luptei împotriva colonialismului şi neocolonialismului. În cuvîntare s-a reafirmat, de asemenea, poziţia principială, consecventă a României în privinţa conflictului din Orientul Apropiat, subliniindu-se necesitatea rezolvării acestuia pe baza Rezoluţiei Consiliului de Securitate.

„România — a spus în continuare tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **îşi extinde relaţiile cu toate ţările, fără deosebire de orînduire socială, considerînd drept o îndatorire a sa, ca ţară socialistă, de a-şi lărgi raporturile internaţionale şi participarea la diviziunea internaţională a muncii, de a contribui, pe această cale, la promovarea înţelegerii şi apropierii între popoare, la cauza păcii. La baza relaţiilor sale cu toate statele, ţara noastră situează în mod consecvent principiile suveranităţii şi independenţei naţionale, deplinei egalităţi în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc — principii recunoscute din ce în ce mai mult ca singurele în măsură să asigure dezvoltarea încrederii şi cooperării între popoare, destinderea şi securitatea internaţională".**

→

În politica sa externă — a arătat vorbitorul — România se pronunță și militează susținut pentru normalizarea relațiilor și dezvoltarea colaborării între statele Europei, pentru convocarea conferinței general-europene, pentru reducerea cheltuielilor militare, luarea de măsuri practice în vederea dezarmării generale, renunțarea la politica de forță și amenințarea cu forța, asigurarea unui climat de destindere, pace și colaborare internațională. În încheierea cuvîntării sale, subliniată în repetate rînduri cu aplauze, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat succes deplin oamenilor sovietici în lupta lor pentru înaintarea societății sovietice pe calea comunismului.

RAPORTUL PREZENTAT DE TOVARĂȘUL A. N. KOSÎGHIN

La tribuna Congresului, în cadrul dezbaterilor pe marginea rapoartelor de activitate al Comitetului Central al P.C.U.S. și al Comisiei Centrale de Revizie, numeroși vorbitori au continuat să înfățișeze marile realizări obținute de oamenii sovietici, sub conducerea P.C.U.S., în dezvoltarea economiei, științei și culturii, au examinat probleme ale vieții interne de partid, au făcut propuneri pentru perfecționarea continuă a activității în toate domeniile.

În încheierea dezbaterilor pe marginea Raportului de activitate al Comitetului Central, a luat cuvîntul L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S. Congresul a adoptat apoi o hotărîre prin care aprobă linia politică și activitatea practică a C.C. al P.C.U.S. și o hotărîre prin care a aprobat Raportul Comisiei Centrale de Revizie a P.C.U.S.

În ședința de marți dimineața, A. N. Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a prezentat raportul : **„Directivele Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S. cu privire la planul cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S., pe anii 1971—1975".**

Referindu-se la rezultatele principale ale îndeplinirii celui de al optulea plan cincinal și la schimbările care s-au produs în perioada respectivă în economia U.R.S.S., A. N. Kosîghin a spus : „Principalul rezultat al cincinalului trecut constă în aceea că sarcinile politice și principalele sarcini social-economice trasate de cel de-al XXIII-lea Congres al partidului nostru au fost rezolvate cu succes". Principalii indici ai îndeplinirii sarcinilor cincinalului trecut arată că venitul național a crescut cu 41 la sută, producția industrială — cu 51 la sută la mijloacele de producție și cu 49 la sută la bunurile de consum. Volumul total al investițiilor capitale a crescut cu 42 la sută față de cincinalul precedent. Volumul mediu anual al producției agricole a sporit în cincinalul trecut cu 21 la sută. Îndeplinirea celui de al optulea plan cincinal a ridicat economia națională pe o treaptă mai înaltă.

În continuare, A.N. Kosîghin a subliniat că, în cursul planuiui cincinal, s-a acordat o deosebită atenție accelerării ritmului de creștere a venitului național ; dacă în al șaptelea cincinal acesta a crescut cu 32 la sută, în al optulea cincinal el a sporit cu 41 la sută. „Asigurarea unui ritm rapid de creștere a venitului național și repartiția sa justă în interesul consolidării puterii țării și creșterii bunăstării oamenilor muncii constituie o problemă fundamentală a planificării noastre", a spus vorbitorul. Creșterea venitului național și repartizarea sa în interesul oamenilor muncii — se arată mai departe în Raport — au permis să se soluționeze cu succes sarcinile sociale ale celui de al optulea cincinal.

În continuare, A. N. Kosîghin a arătat că, deși planul cincinal a fost îndeplinit la principalii indicatori, totuși ministerele din domeniul construcțiilor nu au îndeplinit planul în întregime ; totodată, nu au fost date complet în exploatare unele capacități, ceea ce a determinat neîndeplinirea sarcinilor la realizarea unor anumite tipuri de produse.

Relevînd că dezvoltarea economiei este strîns legată de realizările însemnate ale științei sovietice, vorbitorul a arătat că oamenilor de știință le revine un mare rol în realizarea de noi mașini, materiale sintetice, tehnică electronică. Rezultate științifice considerabile au fost obținute în domeniile matematicii, fizicii, chimiei, geologiei, biologiei, explorării Cosmosului.

Referindu-se în continuare la principalele sarcini social-economice ale celui de al nouălea plan cincinal, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. a relevat că acest plan cincinal va constitui o etapă importantă în progresul continuu al societății sovietice pe calea spre comunism, în construcția bazei sale tehnico-materiale, în consolidarea puterii economice și a capacității de apărare a țării. „Sarcina principală a cincinalului este de a asigura un avînt considerabil al nivelului material și cultural de viață al poporului, pe baza unor ritmuri ridicate de dezvoltare a producției socialiste, a sporirii eficienței sale, a progresului tehnico-științific și a accelerării creșterii productivității muncii".

În noul cincinal venitul național al țării va crește cu 37—40 la sută, volumul producției industriale — cu 42—46 la sută, volumul mediu anual al producției agriculturii — cu 20—22 la sută. Se prevede sporirea producției mijloacelor de producție cu 41—45 la sută, iar a producției bunurilor de consum cu 44—48 la sută. Creșterea bunăstării poporului în ansamblu — se arată mai departe în Raport — se caracterizează prin aceea că în noul cincinal suma totală a veniturilor reale ale populației va crește cu 72 miliarde de ruble, în timp ce în cincinalul trecut ele au crescut cu 54 miliarde de ruble. Calculate pe locuitor, veniturile reale vor crește cu aproximativ 30 la sută. Vorbind despre dezvoltarea producției materiale, șeful guvernului sovietic a relevat că, în 1975, producția industrială va trebui să ajungă la 528—544 miliarde de ruble față de o producție de 248 miliarde de ruble în anul 1965. Așadar, în decurs de zece ani, volumul producției industriale va crește de mai bine de două ori.

Programul de creștere a nivelului de trai al poporului, a subliniat vorbitorul, prevede înfăptuirea unei serii de măsuri de amploare. Analizînd posibilitățile de care dispunem, C.C. al P.C.U.S. și guvernul, cu participarea Consiliului Central al Sindicatelor din U.R.S.S., au stabilit succesiunea și termenele înfăptuirii programului trasat. Cheltuielile pentru aceste măsuri urmează să fie sporite în noul cincinal de 2,2 ori în raport cu cincinalul anterior. Ritmurile înalte de creștere a veniturilor bănești ale populației trebuie asigurate prin sporirea producției mărfurilor de larg consum și prin creșterea circulației mărfurilor.

Vorbind despre relațiile economice externe, șeful guvernului sovietic a arătat că sarcina principală a viitorului cincinal este dezvoltarea, în continuare, a acestor relații, orientată spre folosirea la maximum a avantajelor diviziunii internaționale a muncii. Un loc deosebit în relațiile externe economice ale U.R.S.S. îl ocupă colaborarea cu țările socialiste. Volumul global al schimburilor de mărfuri dintre Uniunea Sovietică și celelalte țări ale socialismului a crescut, în cinci ani, aproape o dată și jumătate. S-a extins, în mod considerabil, cooperarea de producție și tehnico-științifică a statelor participante la C.A.E.R. În continuare, vorbitorul a expus punctul de vedere al guvernului sovietic cu privire la folosirea posibilităților existente în cooperarea țărilor din C.A.E.R. În actualul cincinal, a spus mai departe raportorul, U.R.S.S. va acorda o mare atenție adîncirii colaborării multilaterale în domeniul economic și tehnico-științific și lărgirii pe această bază a comerțului exterior și cu alte țări socialiste — R.D. Vietnam, R.P.D. Coreeană, Republica Cuba, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia. „Uniunea Sovietică a făcut o serie de pași spre dezvoltarea comerțului cu China, a spus A.N. Kosîghin. Însă rezultatele obținute în acest domeniu nu corespund nici pe departe posibilităților reale ale celor două țări. Vom tinde ca în anii următori relațiile comerciale cu China să poată cunoaște o dezvoltare pe baza egalității și respectării intereselor reciproce". În cincinalul următor se prevede extinderea continuă a legăturilor economice externe ale U.R.S.S. cu țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa, America Latină. „Ne pronunțăm pentru extinderea relațiilor comerciale și cu țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial, a subliniat A.N. Kosîghin. În relațiile noastre economice cu Finlanda, Franța, Italia, Japonia, R.F.G., Austria se manifestă tendința spre încheierea unor acorduri pe termen lung care să cuprindă aspectele comercial-economice, tehnico-științifice și financiare de credit".

În continuare, A.N. Kosîghin a arătat că Uniunea Sovietică este gata să colaboreze în aceste domenii și cu alte țări. Nu excludem nici dezvoltarea relațiilor economice cu S.U.A., astfel ca nivelul acestor legături să corespundă într-o măsură mai mare potențialului economic al celor două țări. O astfel de colaborare ar constitui o bază solidă pentru întărirea păcii pe baza principiilor coexistenței pașnice.

„U.R.S.S., a spus în continuare raportorul, se pronunță în mod neabătut pentru coexistența pașnică dintre statele cu orînduiri sociale diferite. Noi nu considerăm războiul drept inevitabil și, de aceea, ne pronunțăm pentru întrecerea economică dintre cele două sisteme. Sîntem împotriva grupărilor închise de tipul Pieței comune. Ne pronunțăm pentru dezvoltarea largă a legăturilor economice multilaterale, fără nici un fel de discriminare. Aceasta este poziția noastră principială. Sîntem gata să colaborăm cu fiecare stat care manifestă dorință în acest sens și care sprijină principiile coexistenței pașnice".

Directivele celui de al nouălea plan cincinal, pe care le va aproba cel de-al XXIV-lea Congres al partidului nostru, constituie un program al întregului popor, a arătat în încheiere A.N. Kosîghin. Permiteți-mi să-mi exprim convingerea că prin voința partidului, prin voința și munca curajoasă ale întregului popor sovietic, cel de al nouălea cincinal va fi îndeplinit cu succes.

Marți după amiază au început dezbaterile pe marginea raportului prezentat de A. N. Kosîghin.

Lucrările Congresului continuă.

Eugen PHOEBUS

SANTIAGO DE CHILE

„VORBIM ÎN NUMELE MAJORITĂȚII"

VOTEAZĂ ALLENDE
„Ne vom continua drumul..."

Din mai multe motive, alegerile municipale din Chile prezentau un interes excepțional, fiind primul test electoral al popularității „Unității Populare" și a președintelui Salvador Allende. Ofereau, în același timp, un bun indiciu al atitudinii opiniei publice. Fără a avea un caracter pur politic, alegerile echivalau, practic, cu un plebiscit care urma să dea răspuns la întrebarea privind baza de masă a guvernului Allende.

La data apariției revistei, rezultatele victoriei se cunosc : partidele din Unitatea Populară au totalizat 49,75 la sută din voturi, în timp ce opoziția, în ansamblul ei, a realizat 48,04 la sută. Cu o evidență recunoscută chiar de adversari, scrutinul s-a desfășurat în cea mai deplină libertate a manifestării votului.

Coaliția de stînga a Unității Populare spera, de fapt, în obținerea succesului pe baza siguranței în eficiența măsurilor social-economice luate de guvern și, respectiv, în receptivitatea publicului. Deși alegerile s-au desfășurat la nivelul organelor locale, președintele Allende le acorda „mai mult decît o importanță simbolică". Într-un interviu acordat foarte recent cunoscutului comentator C.L. Sulzberger, de la „International Herald Tribune", Salvador Allende a prezis sprijinul în favoarea candidaților partidelor din coaliția Unității Populare, chiar în condițiile acțiunilor unei „opoziții implacabile". Dat fiind că guvernul a primit 36,3 la sută din votul exprimat la 4 septembrie 1970 (data alegerilor prezidențiale, deci înainte de confirmarea de către Congresul chilian), alegerile municipale erau o probă decisivă a sporului de prestigiu. „Se afirmă că guvernul Unității Populare reprezintă numai o treime din populație. Dar dacă în urma alegerilor municipale, alegătorii vor vota în majoritate în favoarea partidelor care participă la coaliția noastră, aceasta înseamnă că vorbim în numele majorității".

Exista, deci, o mare încredere în succes. Chiar dacă mulți sperau să zădărnicească această reușită, să declanșeze o atmosferă nefavorabilă cu numai cîteva zile înaintea alegerilor. Într-un discurs care a durat aproape două ore, președintele Allende a adus la cunoștința publicului descoperirea a două planuri subversive antiguvernamentale : „planul de 60 de zile" și „planul din luna martie", conținînd, primul, pe o divizare a formațiunilor Unității Populare și crearea impresiei că guvernul n-ar mai fi stăpîn pe situație ; al doilea — pe denigrarea guvernului. Cazurile nu erau cu totul izolate. Se știa, de exemplu, de așa-numitul „complot al cuprului", care urmărea pe căi diverse trecerea acestei bogății naționale primordiale sub controlul unor întreprinderi străine. Amănunte recent date publicității la Santiago relevă că au fost arestate cîteva din persoanele implicate, acuzația bazîndu-se pe vînzarea ilicită a cuprului către firme străine. Poziția oficială chiliană este extrem de categorică : „acceptăm critica, dar nu și conspirația", a spus dr. Salvador Allende.

Testul municipalelor avea, prin urmare, suficiente motive pentru a fi așteptat cu nerăbdare. Ca primă confruntare electorală după venirea la putere a Unității Populare, el trebuia să fie o confirmare a „drumului chilian". Un număr de voturi majoritar aduce după sine și mai multă încredere în propriile forțe, și mai multă pondere politică. Cu această nouă investitură, guvernul Allende poate continua perfecționarea vieții interne chiliene, aplicarea în condiții mai bune a programului. Se știe că este vorba, printre altele, de reforma agrară și mai ales de naționalizarea cuprului. Aflat la ordinea zilei, acest punct din program ridică o serie de probleme, chiar dacă, așa cum s-a precizat, se vor plăti despăgubiri : „Acesta nu este un proces de confiscare". Compensațiile privesc cetățenii americani care au interese financiare în întreprinderile naționalizate. Dar problema în sine reprezintă o sursă generatoare de tensiune. „Nu-mi pot închipui că guvernul Statelor Unite va face cauză comună cu întreprinderile particulare asupra unei probleme ca aceasta, elaborîndu-și politica în consecință. Din nefericire, istoria ne învață că în trecut, în asemenea ocazii s-a procedat la fel", a spus președintele Allende. El a atras atenția că parlamen-

→

PAKISTAN: APELURI ȘI CONTACTE

Conform informațiilor transmise de autoritățile centrale, în Pakistanul de est climatul politic prezintă, în continuare, tendințe de normalizare. In acest sens, postul de radio oficial pakistanez a precizat că „la Dacca precum și în alte orașe ale provinciei răsăritene a țării situația continuă să se îmbunătățească". Restricțiile impuse asupra circulației au fost ridicate în cursul zilei. Pentru a se evita eventualele complicații datorate acțiunilor grupelor de partizani secesioniști, autoritățile au lansat un apel adresat întregii populații din Pakistanul de est, potrivit căruia orice tentativă de blocare a lucrului de către susținătorii „Ligii Awami" să fie imediat adusă la cunoștința forțelor de ordine. Pe drumul eforturilor de normalizare a vieții economice se înscrie și anunțarea reluării, cît mai curînd posibil, a traficului fluvial din regiunea răsăriteană.

In legătură cu aplanarea conflictului între „federaliști" și „secesioniști", liderul Partidului Poporului, Ali Zulfikar Bhutto, a ținut să precizeze, cu ocazia unei conferințe de presă, ținute la Rawalpindi, că în prezent „toți patrioții din ambele părți ale țării doresc sfîrșitul violențelor și al luptei fratricide care duce la distrugere". Deși, după arestarea șeicului Mujibur Rahman, conducătorul „Ligii Awami" (scoase în afara legii de către președintele Yahya Khan în urma recrudescenței conflictului între cele două regiuni pakistaneze), susținătorii acestui partid au continuat, sub diverse forme, lupta pentru secesiune, știri recente semnalează alte tendințe ale mișcării din Pakistanul de est. In această ordine de idei, potrivit informațiilor transmise de agenția France Presse, 12 lideri politici din regiunea răsăriteană, printre care și Nurul Amin, unul din cei doi membri ai Adunării Naționale care nu fac parte din „Liga Awami", ar fi avut contacte cu generalul Tikka Khan, numit de președinte ca administrator al legii marțiale la Dacca. Din surse demne de încredere, informează agenția citată, liderii din regiunea estică l-ar fi asigurat pe generalul Tikka Khan de sprijinul lor în vederea găsirii unor soluții practice în vederea normalizării depline a climatului politic din Pakistanul de est. Una din modalitățile înscrise pe agenda propunerilor celor 12 lideri din est ar fi organizarea unor comitete avînd drept scop atragerea populației din Pakistanul de est în sprijinul unei reglementări politice, ținîndu-se seama de dezideratele avansate în perioada dinaintea și din timpul recentului conflict.

R. B.

tul care a decretat legea naționalizării este un organ legislativ, în care partidele guvernului Unității Populare nu dețin majoritatea. Proiectul a fost propus, de altfel, încă în timpul precedentului mandat democrat-creștin al lui Eduardo Frei. Era și este, deci, considerat de importanță vitală pentru dezvoltarea țării, așa cum s-a și precizat : „Ceea ce urmărim prin această reformă internă este prosperitatea țării și a societății noastre, îmbunătățirea nivelului de trai. Statele Unite trebuie să înțeleagă că dacă naționalizăm instalațiile cuprifere în care s-au făcut investiții americane, facem acest lucru pentru că este necesar și vital, în interesul națiunii chiliene și al poporului chilian".

Reforma constituțională, practic adoptată de Congresul de la Santiago (ea urmează să treacă, după Senat, prin Camera deputaților, care deocamdată a amînat-o), prevede acordarea compensațiilor de acord cu unele estimări care, pentru moment, au fost respinse de societățile miniere. Potrivit opiniei experților de la Santiago, capitalurile repatriate în Statele Unite în ultimii patruzeci de ani se ridică la circa 500 de milioane de dolari, care vor trebui scăzuți din totalul investițiilor apreciate de Max Nolf, vicepreședintele corporației chiliene a cuprului, la suma de 724 milioane dolari. Se prevede, de asemenea, ca beneficiile realizate în plus de societățile americane începînd din 1955 să figureze pe aceeași listă a valorilor pasive. Negocierile se vor desfășura în limitele legalității, astfel încît exproprierea în cauză să nu împiedeze asupra relațiilor dintre Chile și S.U.A.

Intervin, după cum se vede, dispute care au apărut și în cazul exproprierii bunurilor I.P.C. în Peru, deși acolo condițiile erau cu totul altele : compania nord-americană nu a primit nici un fel de despăgubiri. Chile urmează cadrul unor soluții proprii, ca de altfel nu numai în această problemă ci în ansamblul politicii guvernamentale. „Drumul chilian" nu este, de exemplu, considerat un proiect pilot pentru restul Americii Latine și nici rezultatul unor împrumuturi : „Scopul nostru nu este deloc acela de a sluji ca exemplu altora. Trebuie să ne bazăm programul și metoda pe propria noastră experiență. A avea un guvern al Unității Populare înseamnă a avea partide politice, un parlament și sindicate viabile. Iar aceasta nu este o combinație prea obișnuită în America de Sud", a spus președintele Allende.

Scrutinul de duminică a marcat o evidentă deplasare spre stînga a corpului electoral. Procentul mare acordat partidelor cu bază muncitorească — socialist și comunist — relevă că oamenii muncii, deci marea majoritate a țării, sînt pentru continuarea politicii de Unitate Populară. Succesul repurtat la 4 aprilie trebuie înțeles în contextul politic chilian. Este extrem de semnificativ că o serie de partide de centru și de dreapta, partide cu vechime în viața politică a țării, ca de exemplu democrația-creștină, au pierdut o parte considerabilă de voturi — deci de alegători. Aceștia au spus „da" Unității Populare, dezicîndu-se de vechile obediențe politice. De aceea, față de 36,3 la sută cît înregistrase coaliția stîngii în alegerile prezidențiale, rezultatele de duminică — 49,75 la sută (în alegeri municipale, ceea ce înseamnă de asemenea foarte mult) — marchează realmente o victorie de mare consistență. Cu atît mai mult cu cît gruparea Uniunea Socialistă Populară, care a candidat separat, a comunicat că voturile ei trebuie adăugate la cele ale Unității Populare

Președintele Allende declara referitor la semnificația rezultatelor scrutinului : „Puternicul sprijin acordat partidelor din Unitatea Populară arată că poporul a înțeles ce facem noi și ne aprobă eforturile. În această lumină trebuie văzută scăderea de procentaj suferită de partidele democrat-creștin și național. Noi primim victoria fără îngîmfare ; ne vom continua drumul început cu aceeași modestie, cu același calm, dar și cu aceeași fermitate. Rezultatele unelor sînt o lecție pentru cei ce nu cred în popor, în maturitatea lui politică, în forța lui de organizare. Poporul chilian a dat un exemplu de alegeri cu adevărat libere și desfășurate în cea mai perfectă ordine". Într-adevăr, comentatorii agențiilor de presă aflați la Santiago duminică semnalau ovațiile și entuziasmul general, remarcînd ca o notă particulară ordinea perfectă în care se exprima această adeziune călduroasă.

Anca VOICAN

ORIENTUL APROPIAT

PRECIZĂRI DE POZIȚII

Noile precizări ale președintelui Anwar Sadat, privind poziția țării sale față de toate aspectele pe care le implică criza din Orientul Apropiat, au fost apreciate de cotidianul egiptean „Al Ahram" drept „începutul ultimei etape a deznodămîntului crizei". Căci, după părerea ziarului, luna aprilie va juca un rol hotărîtor în desfășurarea evenimentelor din zonă. R.A.U. și-a precizat în mod clar poziția, urmează acum ca și celelalte părți, implicate direct sau indirect în conflict, să-și definitiveze atitudinea, scrie ziarul.

Care sînt în esență tezele principale enunțate de președintele R.A.U. ? Precizînd că „inițiativa privind redeschiderea Canalului de Suez rămîne în continuare valabilă", șeful statului egiptean a enumerat acele măsuri practice care, după opinia sa, ar trebui adoptate, în acest scop : o dată cu începerea retragerii parțiale a trupelor israeliene, considerată ca primă etapă în direcția retragerii totale, R.A.U. este dispusă să întreprindă lucrările pentru deblocarea Canalului ; R.A.U. este gata ca, încă de la începerea executării operațiunii, să prelungească încetarea focului pe o perioadă limitată, pentru a permite lui Gunnar Jarring să stabilească un calendar în vederea aplicării rezoluției Consiliului de Securitate ; forțele armate ale R.A.U. vor traversa Canalul în vederea asumării responsabilității lor naționale pe malul oriental al Suezului. „Dar, a menționat președintele Sadat, din dorința de a menține pacea în regiune, Egiptul este gata să accepte măsuri practice în vederea separării forțelor beligerante în perioada de încetare a focului, cînd Jarring urmează să-și elaboreze calendarul privind evacuarea totală a forțelor israeliene din Siria, Iordania, Gaza și Sinai". În continuare, președintele R.A.U. a reafirmat poziția țării sale privind crearea unor zone demilitarizate în Sinai, precizînd că, în ce privește strîmtoarea Charm el Sheik, „R. A. U. nu permite nici uneia dintre părți de a discuta o prezență israeliană în această regiune". „Un Charm el Sheik aparținînd Israelului pe o perioadă determinată, sau o participare israeliană la forțe internaționale în zona strîmtorii sînt inadmisibile pentru R.A.U.", a declarat șeful statului egiptean.

ÎNTÎLNIRE RIAD-JARRING

Șeful diplomației egiptene s-a întreținut cu mediatorul O.N.U. cu prilejul recentei sale vizite la Paris

Reacția oficială israeliană la propunerile R.A.U. nu s-a lăsat așteptată. Într-un discurs pronunțat în fața Congresului partidului Mapai, primul ministru Golda Meir a declarat că țara sa este dispusă să discute problema redeschiderii Canalului de Suez, respingînd însă propunerile concrete prezentate în acest sens de președintele Sadat, înainte de toate, propunerea privind garanțiile internaționale, sau prezența unor contingente internaționale ca substitut al unor frontiere sigure și recunoscute. „Oricine propune ca Israelul să accepte redeschiderea Canalului, ca un mijloc menit să ducă la evacuarea totală a forțelor israeliene, din Sinai și Gaza, nu trebuie să fie surprins de refuzul nostru", a subliniat premierul israelian. Definind poziția cunoscută a Israelului față de teritoriile ocupate, Golda Meir a arătat că „viitoarele frontiere vor fi determinate într-o manieră precisă ca urmare a unor negocieri și acorduri între Israel și vecinii săi".

Examinînd conținutul acestor ultime declarații, observatorii sînt unanimi în a aprecia că părțile aflate în conflict continuă să fie la fel de separate ca și în urmă cu patru luni, cînd a fost re-

lansată misiunea Jarring. Deşi în ansamblu manifestă un oarecare pesimism în examinarea evoluţiei evenimentelor din Orientul Apropiat, ei nu omit să subliniez faptul că R.A.U. continuă să studieze posibilităţile de a scoate criza din impas. În acest context sînt înscrise şi vizitele întreprinse de vicepremierul şi ministrul de externe al R.A.U., Mahmud Riad, la Paris, Atena şi Teheran. La încheierea acestui turneu, anunţă agenţia M.E.N., Mahmud Riad va întreprinde o vizită la Moscova, unde va avea o serie de întrevederi cu oficialităţi sovietice asupra evoluţiei situaţiei din regiune.

În Iordania, tensiunea persistă. Incidentele reizbucnite cu violenţă în nordul ţării, s-au extins în zilele din urmă şi în capitala ţării. Această nouă confruntare dintre rezistenţa palestiniană şi armata guvernamentală, apreciată ca cea mai gravă de la evenimentele din septembrie 1970, a determinat în majoritatea celorlalte ţări arabe reacţii de dezaprobare faţă de măsurile adoptate de guvernul iordanian. Răspunzînd mesajului pe care i l-a adresat preşedintele Sudanului, Gaafar el Numeiri, regele Hussein a respins acuzaţiile privind prezenţa „unor complotişti" în cadrul regimului iordanian şi a vorbit pe de altă parte despre „greşelile" şi „eşecul organizaţiilor palestiniene ale căror consecinţe nu pot fi suportate de iordanieni". Referindu-se la situaţia ţării sale, Hussein a ţinut să sublinieze din nou că „nu poate face concesii în ce priveşte securitatea şi stabilitatea ţării".

Pe plan diplomatic, menţionează observatorii, Iordania este astăzi izolată. În legătură cu ştirile privind propunerile de întrunire a unei conferinţe arabe la nivel înalt, care să examineze situaţia din Iordania, se exprimă îndoieli asupra şanselor convocării ei. Îndoieli explicate de existenţa unor divergenţe între membrii Ligii arabe, atît în ce priveşte nivelul reprezentării la conferinţă, cît şi utilitatea convocării ei. Se afirmă, totodată, că în cazul în care va fi respectată promisiunea făcută de Comitetul Central al Rezistenţei Palestiniene de a evacua comandourile şi armele lor din Amman, se va reinstaura probabil calmul în Iordania şi conferinţa nu va mai fi necesară.

După cum se ştie, propunerea de a se convoca o asemenea întrunire a fost făcută de R.A.U. după izbucnirea incidentelor în oraşul Irbid. La numai cîteva ore după lansarea acestei propuneri, regele Hussein a făcut, la rîndul său, o invitaţie către şefii statelor arabe pentru a se întruni la Amman. Doar şapte ţări arabe au acceptat propunerea R.A.U. O serie de ţări arabe, între care Libanul, au informat însă că nu vor participa la o astfel de conferinţă, în cazul în care ea ar grupa numai şapte sau opt ţări.

Între timp, însă, eforturile şi contactele diplomatice pentru convocarea unei conferinţe — în special la insistenţa palestinienilor — continuă. În legătură cu aceasta, Marocul a propus ca această reuniune să se desfăşoare într-o ţară îndepărtată de centrele unde are loc conflictul.

Rodica GEORGESCU

PRAGA-BONN

FAZĂ EXPLORATORIE

Desfăşurate între 31 martie şi 1 aprilie, convorbirile de la Praga, dintre secretarul de stat la Ministerul Afacerilor Externe al R.F.G., Paul Frank, şi adjunctul ministrului de externe al R.S. Cehoslovace, Milan Klusak, au avut calitatea de a sonda posibilităţile de începere a unor negocieri cehoslovaco-vest-germane în vederea normalizării relaţiilor dintre cele două ţări. La Bonn s-a vorbit despre aceste convorbiri ca decurgînd logic din „politica răsăriteană" promovată de cabinetul cancelarului Brandt. De altfel, după încheierea tratatelor cu Uniunea Sovietică şi Polonia, în R.F.G.

→

ARGENTINA: MILITARII ŞI PERSPECTIVELE CIVILE

Deznodămîntul spre care se tinde este organizarea alegerilor. Nu constituie remarca unor observatori, nici constatarea cercurilor bine informate, ci declaraţia publică a însuşi preşedintelui Lanusse (instalat la 27 martie, după înlăturarea lui Marcelo Levingston). Deci pentru Argentina noul mandat prezidenţial nu va însemna încă „o nouă etapă" în continuitatea la putere a militarilor. Va fi, din contră, ultima, sau mai bine zis o perioadă de tranziţie spre normalizarea definitivă a vieţii politice. Ceea ce s-ar traduce prin: reîntoarcerea militarilor în cazărmi şi intrarea în drepturi a instituţiilor civile, de la partidele politice pînă la parlament şi constituţie.

Ideea nu este nouă, dar pînă în momentul de faţă nimic nu părea să confirme că există şanse de punere în aplicare. Fostului preşedinte Levingston (căruia acum i s-a intentat proces pentru atitudine necorespunzătoare faţă de cadrele armatei) i se sugerase în repetate rînduri să stabilească data minimă a rămînerii sale la putere, adică răgazul necesar pentru pregătirea terenului în vederea reabilitării regimului constituţional. De altfel, problema se punea încă de pe vremea predecesorului său, Carlos Ongania. Dar şi unul şi celălalt nu păreau de loc dornici să-şi pregătească plecarea ci, din contră, rămînerea la putere. S-a văzut că nu de aceasta depinde, în Argentina, mandatul unui preşedinte.

Generalul Lanusse, care de mult timp pleda pentru părăsirea politicii şi revenirea militarilor la atribuţiile lor caracteristice, beneficiază acum de ocazia de a realiza el însuşi ceea ce susţinea în faţa altora. Ca urmare, a ridicat restricţiile împotriva partidelor politice, care fuseseră scoase în afara legii în 1966 (anul loviturii de stat şi al instalării lui Carlos Ongania ca preşedinte). Este o măsură, de încurajare a regrupării diverselor formaţiuni politice cu scopul — probabil nu foarte îndepărtat — de a le da posibilitatea să combată în alegeri. Au avut loc întrevederi cu liderii acestor partide, urmînd ca în termen de 90 de zile guvernul să comunice programul în legătură cu modul concret de organizare a alegerilor şi normele de desfăşurare ale campaniei electorale.

Se pot întrevedea diverse date (calendaristice) posibile. În principiu, se vorbeşte de octombrie 1973. Generalul Lanusse nu va fi preşedinte în tot acest timp. În 1972, urmează să-l înlocuiască comandantul şef al aviaţiei, Carlos Rey. Este o ordine stabilită de comun acord între membrii juntei. Însăşi numirea generalului Lanusse ca preşedinte s-a produs conform unei înţelegeri: a fost instalat la conducerea statului cel care era, în momentul respectiv, preşedintele juntei. (Rotaţia era lunară; la funcţia supremă în stat se va face la interval de un an.)

Reacţia internă ilustrează în general o atmosferă de acalmie şi espectativă. A devenit posibilă ridicarea stării de urgenţă din oraşul Cordoba, decretată cu aproape o lună în urmă. La Washington, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat — a cărui poziţie prezintă suficient interes la Buenos Aires — a declarat că politica nord-americană nu intenţionează să-şi schimbe orientarea faţă de noul guvern. Nu s-a pus problema recunoaşterii lui întrucît „nu s-a produs o întrerupere fundamentală a guvernării militare"

A. V.

Generalul Lanusse (stînga), noul preşedinte al Argentinei. În dreapta, Carlos Rey, comandantul aviaţiei, care urmează să-l înlocuiască în 1972. În centru, amiralul Pedro Gnavi, al treilea membru al juntei

s-a vorbit, în ultima vreme, cu o anume insistență despre necesitatea angajării unor tratative de un fel asemănător și cu R.S. Cehoslovacă. „Ca și în cazul Poloniei — scria, de curînd «Frankfurter Allgemeine» — guvernul federal tinde să ajungă și cu Cehoslovacia la un tratat privind normalizarea relațiilor și renunțarea la forță".

Desigur — se remarcă în general — problemele ce se cer rezolvate în cadrul unor tratative cehoslovaco-vest-germane au un caracter specific. Fără îndoială că încheierea cu succes a tratatelor sovieto—vest-german și polono-vest-german are un reflex pozitiv asupra relațiilor dintre țările socialiste și R.F.G. De altfel, la sfîrșitul anului 1970, o serie de conducători de partid și de stat ai R.S. Cehoslovace — și notăm, în acest sens, cu prioritate declarațiile primului secretar al C.C. al P.C.C., G. Husak —, subliniind importanța acestor tratate, au abordat și problema ameliorării și normalizării relațiilor dintre R.S. Cehoslovacă și R.F.G. Arătînd, într-o cuvîntare din decembrie 1970, că cele două tratate încheiate de U.R.S.S. și Polonia cu R.F.G. „au deschis calea spre normalizarea relațiilor R.F.G. cu alte state socialiste", primul secretar al C.C. al P.C.C., Gustav Husak, a abordat pe larg și problema normalizării relațiilor cehoslovaco—vest-germane. Astfel, cu prilejul plenarei C.C. al P.C.C. din 10-11 decembrie 1970, G. Husak sublinia că „noi am declarat că sîntem pregătiți să începem convorbiri cu R.F.G. privind reglementarea și normalizarea relațiilor. Sperăm că în poziția partenerului nostru va avea pondere abordarea realistă și că, într-o atmosferă constructivă, se va reuși înlăturarea piedicilor acumulate de mulți ani între noi". În acest sens, G. Husak a precizat clar poziția cehoslovacă în această problemă ; „R.S.C. — a declarat el, reafirmînd astfel atitudinea de principiu a guvernului cehoslovac — consideră recunoașterea acordului de la München ca nevalabil de la bun început, cu toate consecințele ce decurg din aceasta, drept premisă principală a normalizării". Cu prilejul unei declarații anterioare (octombrie 1970), el arăta că „nu ascundem faptul că o poziție acceptabilă, pentru noi, a guvernului federal în această problemă ar constitui cheia pentru convorbiri privind relațiile noastre generale și dezvoltarea lor continuă".

Asupra acestui punct central al negocierilor — recunoașterea nevalabilității acordului de la München *de la bun început* — comentează ziarele vest-germane, de pildă „Frankfurter Allgemeine" — „părerile dintre Praga și Bonn sînt pînă acum diferite". Pentru a cita o altă publicație („Suddeutsche Zeitung"), formula „nevalabil de la început" determină o serie de probleme, care — admite însă comentatorul — „par rezolvabile pe calea tratativelor". „Datorită însă complexității problemelor de soluționat — scria «Frankfurter Allgemeine» — nu se poate conta pe o încheiere rapidă (a negocierilor)".

Auspiciile sub care au început convorbirile se arată totuși favorabile. La sosirea sa la Praga, secretarul de stat, Paul Frank, putea declara : „După mai mult de un sfert de veac de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, a sosit timpul pentru o normalizare și destindere, iar dacă ambele părți sînt egal interesate în aceasta, atunci va fi posibilă depășirea trecutului nefast. Aceasta este dorința și contribuția noastră adusă păcii". După desfășurarea convorbirilor, agenția de știri cehoslovacă (C.T.K.) informa că schimbul de păreri s-a desfășurat într-o atmosferă sinceră, de lucru ; părțile au convenit ca aceste convorbiri — se spune în încheiere — să fie continuate în aceeași formă, data lor urmînd să fie stabilită de comun acord.

Radu PASCAL

VIENA

ATMOSFERĂ PREELECTORALĂ

corespondență pentru „Lumea"

Campania electorală pentru alegerile prezidențiale este aproape consumată. Potrivit datelor publicate în aceste zile, la 25 aprilie sînt chemați la urne 5 020 924 de cetățeni pentru a alege în mod direct unul din cei doi candidați — actualul președinte al Austriei, Franz Jonas, desemnat de partidul socialist, și fostul ministru de externe, Kurt Waldheim, susținut de partidul populist. Corpul electoral numără 2 787 827 femei și 680 000 tineri.

Vremea proastă nu a modificat programul candidaților. Ei s-au deplasat cu exactitate la locurile de întîlnire, și-au expus opiniile despre modul cum înțeleg să fie exercitată funcția de președinte al țării, s-au străduit să întîlnească cît mai mulți cetățeni și să le cîștige simpatia, s-au arătat interesați de problemele ce preocupă în ansamblu populația și, îndeosebi, femeile și tineretul — categorii de alegători pe care se contează mult în determinarea scrutinului prezidențial. Așa cum s-a convenit în prealabil, în perioada 4—12 aprilie (săptămîna Paștelui la catolici) nu vor avea loc întruniri și turnee electorale.

În ambele grupări politice se manifestă un optimism ponderat, dublat de preocuparea folosirii judicioase a timpului rămas. Strategii populiști afirmă că distanța ce separă pe cei doi candidați s-a micșorat într-un ritm generator de speranțe pentru favoritul lor. Se spune că, în prezent, Waldheim se bucură chiar de mai multă simpatie decît partidul populist însuși.

Liderii socialiști se străduiesc, la rîndul lor, să nu slăbească ritmul pregătirilor. La o reuniune a P.S.A., ținută sîmbătă, la Baden, secretarul central Marsch a amintit participanților că, la precedentele alegeri prezidențiale, diferența între rezultatele obținute de candidați a fost de numai 60 000 de voturi. „Trebuie — a spus vorbitorul — să luptăm pentru fiecare vot în parte și să angajăm toate forțele pînă în ziua consultării electorale, spre a asigura realegerea lui Jonas".

Miza scrutinului din 25 aprilie este pentru ambele partide mare. Constituția Austriei acordă președintelui Republicii largi prerogative în alcătuirea guvernului federal, pornind, evident, de la situația partidelor în parlament. El poate însărcina orice persoană cu negocierile în vederea formării guvernului, avînd posibilitatea de a indica și anumite principii (cabinet monocolor, mică sau mare coaliție). Președintele are ultimul cuvînt în dizolvarea parlamentului și programarea de noi alegeri parlamentare. La instalarea noului șef al statului, cancelarul își prezintă în mod formal demisia. Prin împuternicirile acordate, funcția de președinte constituie un puternic organism politic în faza formării guvernului.

Paralel cu desfășurarea campaniei prezidențiale, toate partidele se pregătesc, cu sentimente și posibilități dife-

PREȘEDINTELE FRANZ JONAS
Din nou propus de socialiști

KURT WALDHEIM
Candidatul populiștilor

rite, pentru eventualitatea ținerii înainte de termen a noi alegeri parlamentare. Foarte puțin entuziasm față de o asemenea perspectivă manifestă partidul populist, deoarece n-a rezolvat încă problema schimbărilor în conducere. Alegerea unui nou președinte al partidului nu pare de loc ușoară ; persoana care urmează să ocupe acest post nu se desemnează cu claritate. Între timp, au apărut noi divergențe. Secretarul general al P.P.A., K. Schleinzer, s-a grăbit de aceea să precizeze, la 1 aprilie, că partidul său nu va furniza cancelarului nici un motiv pentru noi alegeri și se va feri să le provoace.

În aceeași zi, președintele partidului populist, H. Withalm, criticînd cabinetul minoritar al cancelarului Kreisky, lansa ideea formării unui „guvern de concentrare", pe baza colaborării între toate partidele reprezentate în parlament. Această cooperare — a spus el — ar fi necesară pentru rezolvarea marilor probleme ale deceniului '70. „Dacă Withalm ar fi recomandat această formulă guvernamentală în timpul cabinetului populist monocolor — și atunci au existat problemele amintite de el — declarațiile sale ar fi fost verosimile din punct de vedere politic, constata ziarul «Salzburger Nachrichten», nealiniat la nici o grupare politică. Astăzi, ele dau impresia dorinței de a reveni cu orice preț în guvern".

Ar fi greșit desigur, să se creadă că, în conducerea P.P.A., s-a cristalizat o poziție tactică unică față de cabinetul Kreisky. Tocmai aici se află — după părerea observatorilor politici — punctul foarte nevralgic al marelui partid de opoziție (78 de mandate din totalul de 165). „Partidul populist — menționa la 3 aprilie B. Kreisky, ca o replică promptă dată observațiilor lui Withalm — crede că trebuie să vorbească mereu despre cel mai prost guvern pe care l-a avut Austria. În parlament însă, același partid evită în mod penibil orice posibilitate de a pune acest guvern în fața votului de încredere și de a-l răsturna". Cu un alt prilej, cancelarul opina că însuși acest fapt constituie o sancționare de către P.P.A. a formulei guvernamentale adoptată de el la 20 aprilie 1970 (cabinet minoritar), formulă care a trezit atunci reacții furtunoase.

Teama de noi alegeri acționează ca un factor inhibitor asupra liderilor populiști, reținîndu-i chiar de la stabilirea unor relații normale cu micul partid liberal de opoziție, care dispune de șase locuri în parlament. Nici liberalii n-ar dori o confruntare imediată cu alegătorii, deși noua reformă a legii electorale le oferă avantaje serioase. În orice caz, ei se vor alia partidului de guvernămînt cînd acesta va iniția o rezoluție de dizolvare a parlamentului.

De fapt, nici partidul socialist nu împărtășește public un entuziasm deosebit pentru convocarea înainte de termen a noi alegeri parlamentare, mai ales în acest an. Chemarea alegătorilor în cursul unui singur an, pentru a doua oară, la urne, după scrutinul prezidențial, ar trezi adînci nemulțumiri în rîndul populației.

Dacă situația economică va evolua favorabil, dacă punțile între cele două partide burgheze de opoziție (populist și liberal) nu se vor reface curînd, partidul socialist va rămîne, în continuare, arbitrul scenei politice interne. Preocuparea sa principală este de a guverna mai departe conform programului stabilit, evitînd orice acțiune sau manifestare de provizorat. Iar dacă, în cele din urmă, va trebui totuși să se ajungă la dizolvarea parlamentului, răspunderea — sînt de părere liderii socialiști — să revină atunci, în mod clar, celor ce au împiedicat realizarea politicii cabinetului socialist.

Petre STĂNCESCU

Viena, 6 aprilie

Album de familie

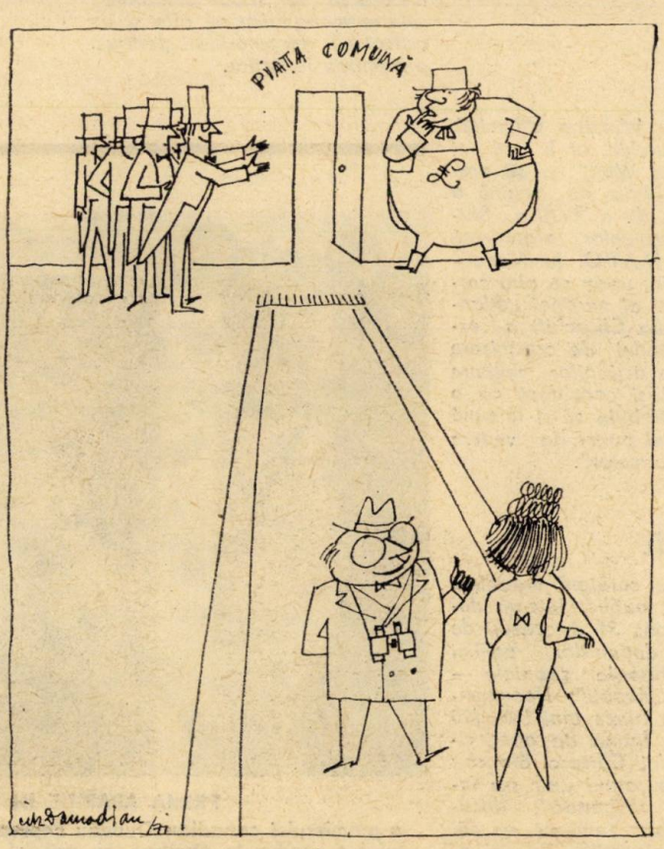

— Și cum o să poată intra ?
— Trebuie să mai lase ceva pe dinafară...

Desen de
Cik DAMADIAN

DETECTOR

Nostalgia pe cap de locuitor...

Ce legătură ar putea exista între deruta „guvernului" de la Saigon și bucătăriile perfecționate ale gospodinelor americane ? Dar între ceața londoneză și coloniile de canguri australieni ? La prima vedere, ceva mai puțin decît nici una. Pentru a ușura asociațiile și a trage concluzii imbatabile, Institutul Gallup a efectuat, de curînd, un sondaj internațional, ale cărui rezultate au amărît factori de răspundere din mai multe țări. Practic, testul a constat din selectarea unor „eșantioane sociale" reprezentative din S.U.A., R.F.G., Anglia, Olanda, Brazilia, Uruguay, Grecia etc. și din interogarea ulterioară a acestora prin intermediul unor formulare cu multe întrebări, dar legate de o singură idee : unde ați vrea să vă stabiliți definitiv (doamnă sau domnule) ? Ce țară, adică, v-ar conveni mai mult pentru a vă simți tihniți, la adăpost de traumele pe care vi le administrează societatea ?

Doamnele și domnii, de vîrste fragede sau coapte, au completat cu sinceritate formularele, iar creierele electronice au început să le înghită metodic declarațiile, orînduindu-le vijelios, dar exact — pe țări, pe vîrste, pe idei principale, precum și pe nuanțele acestora. Rezultatul ? O poftă de luare a calabalîcului în spinare și de pornire care încotro bîntuie „eșantioanele" intervievate din Statele Unite. Un american din opt dorește să-și părăsească țara. Cu alte cuvinte, 16 milioane de adulți, trăitori sub smogul marilor orașe din S.U.A. sau chiar în aerul curat al fermelor, consideră că pămîntul făgăduinței a secat. Cifra nostalgiei pe cap de locuitor este de două ori mai mare decît în 1959 și de trei ori mai ridicată în comparație cu 1946. Apetitul ambulatoriu este maxim în rîndurile tineretului (18-29 de ani). Dintre aceștia, trei din zece sînt, psihologic vorbind, cu bagajele făcute. Cauzele ? În ordinea importanței : războiul din Vietnam, șomajul, criminalitatea.

Graficul dorului de ducă a săltat față de 1960 și în alte țări, după cum urmează : în Anglia cu 40 la sută ; în R.F.G. cu 27 la sută ; în Uruguay cu 30 la sută.

Interesantă, dincolo de cifre, este și perfecta neorînduială în ce privește direcțiile rîvnite de emigranți : americanii, englezii și olandezii visează molcomele pajiști australiene. Printre iepuri și canguri, o viață bucolică ar șterge, pare-se, amintirea angoaselor sociale și a vaporilor de benzină din orașele de baștină. Invers : brazilienii, grecii, uruguayenii sînt atrași de regiunile din care vor să se mute... nord-americanii. Vest-germanii, reținuți și cu simțul măsurii, s-ar mulțumi cu o combinație între nivelul de viață al funcționarilor bancari din Elveția și inhalarea de ozon alpin...

Așadar, dumneata te muți în locul meu, care mă mut în locul dînsului, care se mută în locul dumitale. Dar s-ar putea ca dumncalui, după o vreme, să nu-i convină locul pe care l-ai lăsat pentru mine. Și nici dumitale. Și nici mie. Și-atunci ?...

Radu BUDEANU

DIN SURSE...

Înscenare

Agențiile de presă relatează despre înscenarea judiciară de la Pnom Penh împotriva a doi dintre copiii prințului Norodom Sianuk: fiul, Norodom Noradipo, și fiica, Norodom Bothm Bopha au fost acuzați de către un tribunal militar de „activitate subversivă". După un proces sumar, Norodom Noradipo a fost condamnat la 5 ani muncă silnică, iar sora sa achitată. Cei doi se aflau sub stare de arest din noiembrie 1970. Norodom Ranarith, un alt fiu al șefului statului cambodgian, se află în închisoare de la 21 decembrie.

NEOBIȘNUIT

În timpul unei recente cuvîntări parlamentare, premierul italian Colombo și-a permis o mică derogare de la regulă : în loc să bea un pahar cu apă, a sorbit o ceașcă de cafea

Memorii

George Brown, fostul secretar laburist al Foreign-Office-ului, „se răfuiește" (după cum se exprimă „Le Monde") cu fostul prim-ministru Harold Wilson în paginile memoriilor sale de curînd publicate. Cartea — „In my way" — evocă, printre altele, ciocnirile verbale dintre cei doi oameni politici care aveau să ducă, în 1968, la demisia lui Brown din cabinetul laburist.

Mafia

Joseph Valachi, primul mafiot american care avea să rupă teribila „lege a tăcerii" dezvăluind în 1963 secrete ale „Cosei Nostra", a murit la 3 aprilie — anunță agențiile de presă — în închisoarea din El Paso (Texas), în vîrstă de 66 de ani. Valachi este cel care a folosit pentru prima dată termenul de „Cosa Nostra" pentru a diferenția Mafia americană de cea siciliană.

Tutuire

Tînărul prinț moștenitor al Suediei, Carl Gustaf (24 de ani), a comunicat cu prilejul unui interviu — scrie revista vest-germană „Stern" — că este dispus să renunțe la apelativele „Majestatea Voastră", „Alteța Voastră" etc. pentru un simplu „tu". Cu o singură condiție: ca la rîndul lor, toți cetățenii suedezi să accepte a fi tutuiți de el...

Restituit

Imobilul de la numărul 37, Avenue de Bréteuil, unde a fost secretariatul parizian al generalului de Gaulle după retragerea sa de la președinția Franței, urmează să-și închidă porțile la 1 octombrie. Localul — anunță „Paris Match" — va fi restituit de către familia de Gaulle proprietarului : ministerul apărării, care probabil îl va pune imediat în vînzare.

Refuz

Nepoata lui Winston Churchill, Arabella Churchill, ar fi refuzat — scrie „Die Welt" — să prezideze, în calitate de „regină a florilor", cea de a XVIII-a Sărbătoare a azaleelor organizată în cinstea N.A.T.O. la Norfolk, statul Virginia, unde se află cartierul general al marinei „atlantice". Arabella Churchill a explicat comitetului de organizare că se opune acțiunilor militare de orice fel și consideră că „o națiune nu trebuie să-și impună altcia propriul punct de vedere cu ajutorul armelor".

Tortură

Patru mii de cetățeni madrileni au denunțat public, într-un document semnat, 31 de cazuri de tortură a deținuților politici aflați în închisorile spaniole — scrie ziarul „Avanti". Documentul ar fi fost trimis mai întîi (26 martie) sub formă de apel, vicepreședintelui Carrero Blanco ; cum însă guvernul „nu s-a învrednicit să răspundă", documentul a fost înmînat, pe căi clandestine, ziariștilor străini acreditați la Madrid.

Primar

Consiliul municipal din Rabouillet (Pirineii orientali) l-au ales primar pe Albert Bouille, în vîrstă de numai 21 de ani. El a devenit astfel — scriu ziarele franceze — cel mai tînăr primar al Franței.

Tunel

După „îndelungate convorbiri", ministrul francez al transporturilor Chamant și colegul său britanic Peyton au căzut de acord — aflăm din „France-Soir" — să se întocmească un raport definitiv privind proiectul construirii unui tunel pe sub Canalul Mînecii. Studiile — se afirmă — vor dura un an. Ele vor hotărî, în 1973, soarta tunelului. Dacă acesta se va construi, va costa peste 1,2 miliarde franci și ar urma să fie inaugurat abia în 1978.

Hoți

La redacția ziarului „Canyon Courier" din Los Angeles, a fost comis un furt prin efracție, dispărînd printre altele și manuscrisele articolelor ce urmau să apară a doua zi. Se pare însă că hoții aveau motive bine întemeiate să le facă dispărute : printre manuscrise se afla și un articol cu recomandări pentru... prevenirea furturilor.

Poluare

Celebrul explorator Thor Heyerdhal, în vizită la Tokio, a lansat un apel pentru protejarea mărilor și oceanelor. Heyerdhal, care a traversat de curînd Atlanticul la bordul ambarcațiunii de papirus „Ra II", a declarat că, în cursul ultimei sale călătorii, oceanul era atît de îmbîcsit de petrol și alte reziduuri încît „nici nu îndrăzneai să te speli pe față". „Mă tem — a declarat în continuare navigatorul — că, la un moment dat, saturate, oceanele nu vor mai putea absorbi apele poluate".

Candidatură

Unul din candidații la alegerile prezidențiale americane din 1972 — transmite din Washington corespondentul „France Presse" — va fi... dumnezeu. El urmează să fie reprezentat pe pămînt de predicatorul negru David Eley (33 de ani) care — după ce a distribuit în împrejurimile Capitoliului o declarație de candidatură semnată „Dumnezeu" — a anunțat deschiderea oficială a campaniei electorale „Dumnezeu, președinte în 1972" !

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

PRIMA APARIȚIE ÎN PUBLIC...

a premierului canadian Trudeau împreună cu soția sa. Evenimentul s-a produs la Québec, cu prilejul unei sărbători la care a participat și tînăra pereche

CRONICA

O. N. U.

ÎN ULTIMA ZI A LUNII MARTIE. Comitetului pentru dezarmare de la Geneva i-a fost prezentat un Proiect de convenție cu privire la interzicerea perfecționării, fabricării și stocării armelor bacteriologice (biologice) și a toxinelor și distrugerea lor, avînd drept coautori Bielorusia, Bulgaria, Cehoslovacia, Mongolia, Polonia, România, Ucraina, Ungaria și U.R.S.S. Textul Proiectului de convenție a fost introdus în Comitetul pentru dezarmare de către șeful delegației sovietice.

Proiectul convenției prevede, ca prim pas, interzicerea perfecționării, producerii și stocării armelor bacteriologice (biologice) și a toxinelor și distrugerea lor, consacrînd, în același timp, angajamentul statelor părți de a purta cu bună-credință negocieri în vederea adoptării unor măsuri efective de interzicere și lichidare a armelor chimice.

Referindu-se la actualul Proiect de convenție, reprezentantul României în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva, arăta, într-o ședință anterioară, că țara noastră, în calitate de coautoare, alături de alte state socialiste, consideră că acest document oferă o bază temeinică în vederea negocierii unui instrument juridic care să răspundă intereselor de pace și securitate ale tuturor statelor.

■

RAPORTUL ANUAL AL DIRECTORULUI GENERAL AL ORGANIZAȚIEI MONDIALE A SĂNĂTĂȚII (O.M.S.), dr. M. G. Candau, avînd în vedere anul 1970, face o analiză a evoluției problemelor sănătății, văzute la scară mondială, realizînd un bilanț al eforturilor dezvoltate de organizație în scopul rezolvării lor.

Cîteva date despre O.M.S. în cursul anului 1970. Numărul de state membre și state membre asociate a rămas constant — 131. Bugetul efectiv al O.M.S. s-a ridicat la 67 650 000 dolari. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) i-a alocat 13 milioane dolari, acestei sume adăugîndu-i-se diferite contribuții în numerar și în natură la Fondul benevol pentru promovarea sănătății, reprezentînd în total 2 700 000 dolari. La 30 noiembrie 1970 efectivul total al personalului era de 4 721 funcționari, aparținînd unui număr de 100 de naționalități (în această cifră se include și personalul Organizației Panamericane pentru Sănătate și a Centrului Internațional de Cercetări asupra Cancerului). Din 42 tabele de experți stabilite de O.M.S., 15 au furnizat comitete de experți care au funcționat o mai lungă perioadă de timp la sediu ; 10 grupe științifice au fost convocate pentru a dezbate diferite aspecte ale cercetării medicale interesînd O.M.S. 5 627 de persoane au beneficiat de burse de studii din partea Organizației.

Ca succese importante au fost evocate progresele în diminuarea numărului cazurilor de variolă și în eradicarea paludismului, precum și intrarea în funcțiune a unei rețele mondiale de supraveghere a poluării atmosferei. Perspective încurajatoare au apărut în legătură cu posibilitatea unui vaccin contra paludismului, în privința punerii la punct a unor noi metode de identificare și tratament adecvat și eficace al turbării, a bolii somnului, a leprei și hepatitei.

Ca elemente invocate cu optimism și satisfacție sînt menționate punerea în funcțiune a peste 1 700 proiecte sanitare în 148 de țări și desemnarea a 16 noi centre O.M.S. de referință, ca elemente indispensabile cercetării științifice.

Abordînd problemele și situațiile complicate cărora O.M.S. a fost obligată să le facă față în anul încheiat, dr. M. G. Candau a evidențiat în mod special gravul pericol internațional generat de puternica epidemie de holeră (confirmată de guverne într-un număr de 39 de țări) ce a bîntuit în 1970. Evoluția sănătății pe plan mondial a atras în mod deosebit atenția asupra a numeroase probleme din care reținem : raportul dintre dezvoltarea economică — modificarea echilibrului ecologic — apariția unor boli și raportul între circulația mărfurilor și turism, pe de o parte, și apariția și propagarea bolilor, pe de altă parte.

■

DIN CALENDARUL REUNIUNILOR urmînd a se desfășura în luna aprilie, comunicate de Secretariatul O.N.U., reținem : **La Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva :** Tribunalul administrativ (29 martie — 16 aprilie) ; Comisia Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional (29 martie — 23 aprilie) ; Grupul de raportori asupra problemelor vamale interesînd containerele și Convenția T.I.R. (5—8 aprilie) ; a V-a sesiune a Grupului de lucru privind demografia socială (5—8 aprilie) ; al VI-lea Congres meteorologic mondial (5—30 aprilie) ; Grupul de experți în domeniul statisticilor pentru locuințe, construcții și planificare (13—16 aprilie) ; Grupul de experți în raționalizarea exploatărilor agricole (13—17 aprilie) ; a XXVI-a sesiune a Comisiei Economice pentru Europa (19—30 aprilie) ; Comisia de drept internațional (26 aprilie — 30 iulie). **La sediul din New York :** a III-a sesiune a Comitetului pentru eliminarea discriminării rasiale (13—23 aprilie) ; a L-a sesiune a Consiliului Economic și Social (26 aprilie — 21 mai).

■

LA SEDIUL ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU ALIMENTAȚIE ȘI AGRICULTURĂ (F.A.O.) s-a încheiat recent reuniunea unui grup de oceanografi, reprezentînd șase organizații interguvernamentale și O.N.U. (Grupul de experți în aspectele științifice ale poluării mărilor — G.E.S.A.M.P.). Au participat de asemenea 20 de specialiști în științe piscicole din Canada, Franța, Italia, Japonia, Marea Britanie, Norvegia, Olanda, R.F.G., S.U.A. și U.R.S.S.

În urma dezbaterilor s-a exprimat necesitatea imperioasă a unui ansamblu de cercetări imediate în Marea Nordului, Marea Baltică și în strîmtoarea Puget — aceste regiuni oferind caracteristici marine distincte, ca primă etapă a unui program mondial.

■

CERCETAREA OCEANELOR constituie de mai mulți ani obiectul unei campanii fără precedent, la care-și dau concursul 65 de țări. Reprezentînd o vastă și importantă întreprindere căreia i s-a asociat și Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.), colaborarea permanentă în acest domeniu dă o nouă dimensiune cooperării internaționale în scopuri pașnice. „Marea exercită nu numai o puternică influență asupra situației atmosferice ; ea reprezintă, de asemenea, o rezervă de hrană (că această bogăție crește sau diminuează, numai un control și o experimentare științifice vor permite a o spune) și de produse minerale. Și cum ea este cel mai mare agent de dispersiune al lumii, ea poate fi în același timp un periculos mijloc de difuzare a produselor toxice, mereu mai numeroase, pe care omul le folosește de atît de lung timp pentru nevoile sale imediate, fără a se îngriji prea mult de consecințele pe termen lung ale utilizării lor". („A la découverte de l'océan" de Daniel Behrman).

■

CREATĂ CA URMARE A HOTĂRÎRII adoptate de cea de a XVI-a sesiune a Conferinței Generale a U.N.E.S.C.O., **Comisia internațională**

pentru dezvoltarea educației și-a încheiat prima reuniune. Sub președenția lui Edgar Faure, Comisia grupează un număr de alte șase eminente personalități cunoscute pentru preocupările lor în domeniul educației: Lane Felipe Herrera (Chile); Abdul-Razzak Kaddoura (Siria); Henri Lopes (R. P. Congo); Artur Vladimirovici Petrovsky (U.R.S.S.); Majid Rahnema (Iran); Frederick Champion Ward (S.U.A.).

Obiectivul esențial al Comisiei este acela de a degaja o viziune globală asupra problemelor educației, de a inspira statelor modele pentru strategiile naționale, de a orienta cooperarea internațională în acest domeniu în cursul celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare. „Confruntînd problemele, înțelegîndu-le dintr-o viziune îndrăzneață și inter-disciplinară, analizînd în mod liber ansamblul datelor lor — spunea René Maheu, directorul general al U.N.E.S.C.O., adresîndu-se membrilor Comisiei — veți putea reflecta la obiectivele și metodologia educației, atît în lumina exigențelor dezvoltării economice și sociale, cît și a aspirațiilor colectivităților și indivizilor". Răspunzînd alocuțiunii lui René Maheu, Edgar Faure arăta că educația ca un fenomen global, cerînd soluții globale, impune considerarea tuturor problemelor în contextul transformărilor sociale, economice și tehnologice ce caracterizează lumea actuală. Sintetizînd principiile care trebuie să guverneze și să orienteze educația în viitor, Comisia a evocat în principal: democratizarea educației, dezvoltarea personalității sub toate aspectele, umanismul științific,

■

SUB AUSPICIILE ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE PENTRU EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ (U.N.E.S.C.O.) a apărut Repertoarul internațional al asociațiilor cadrelor didactice, de fapt o a doua ediție a repertoarului apărut în 1961. Sînt cuprinse date și informații privind funcțiile și activitățile a 801 asociații naționale din 91 de țări și teritorii, precum și 28 organizații internaționale sau regionale. Compararea datelor actualei ediții cu cele cuprinse în prima ediție permite, remarcă observatorii, descifrarea unei modificări a rolului tradițional al acestor asociații: pe lîngă apărarea intereselor membrilor lor, ele se consacră tot mai mult activităților pedagogice.

■

LA CEA DE A XI-a SESIUNE A SA, recent încheiată la New York, Consiliul de administrație al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) a hotărît să încredințeze Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială (O.N.U.D.I.) executarea a nouă mari proiecte de preinvestiții, al căror cost total este apreciat a se ridica la 10 milioane dolari. Opt dintre aceste proiecte urmează a fi puse în aplicare în țări industrializate din Africa, Asia, Europa și Orientul Apropiat; cel de al nouălea reprezintă un proiect de asistență pentru Banca de Dezvoltare a Africii de Est. Prin această ultimă hotărîre, numărul proiectelor încredințate O.N.U.D.I. de către P.N.U.D. se ridică la 64. Costul total al acestor proiecte, din care cinci au fost încheiate, se ridică la 115 milioane dolari.

■

PROIECTUL PRIVIND EXECUTAREA UNUI STUDIU SEISMOLOGIC în cinci țări balcanice (Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, România și Turcia) — în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, — de o valoare de 4 200 000 dolari a fost încredințat U.N.E.S.C.O., în calitate de agent de execuție. Finanțarea proiectului se va face de către țările interesate și de către P.N.U.D. Se prevede crearea sau modernizarea a patru observatoare principale și a 14 stații secundare, echipate cu aparataj adecvat. Datele furnizate vor servi la alcătuirea unor hărți privind riscurile seismice; ele vor permite o delimitare riguroasă a zonelor de intensitate seismică, unde vor fi aplicate coduri speciale pentru construcția de locuințe și edificii publice. Se apreciază că, grație acestui studiu, va fi posibilă o evaluare a riscurilor, în asemenea măsură că se vor putea construi edificii oferind toate garanțiile de securitate, fără o creștere excesivă a prețurilor.

■

ÎN 1969, LA CEA DE-A XXIV-A SESIUNE A ADUNĂRII GENERALE A O.N.U., secretarul general, U Thant, a exprimat opinia asupra oportunității creării unei Universități a Națiunilor Unite, care, avînd un caracter autentic internațional, ar urma să se consacre promovării înțelegerii internaționale, pe plan politic și cultural.

Cea de a XXV-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. a însărcinat U.N.E.S.C.O. să întreprindă un studiu de justificare a acestui proiect. În cadrul unui plan de lucru alcătuit în acest scop, o primă Reuniune, grupînd universitari din opt țări, situate în diferite regiuni ale lumii, a avut loc la Paris (2—9 martie). Au fost prezenți reprezentanți ai O.N.U. și ai diverse instituții specializate. Conform recomandărilor făcute la această reuniune urmează a se organiza anchete și studii care, sintetizînd o diversitate cît mai mare de opinii, vor oferi o perspectivă autentică, din punctul de vedere al cercurilor guvernamentale și al celor universitare, asupra viitoarei Universități a Națiunilor Unite. Concluziile acestor anchete și studii vor constitui suportul de fapte și idei al unui text unic (studiu de justificare) urmînd a fi supus dezbaterii unui comitet de experți, în august a.c., pentru ca apoi să fie înscris pe agenda celei de a 88-a sesiuni a Consiliului Executiv al U.N.E.S.C.O., la sfîrșitul acestui an.

Rubrică realizată de George G. POTRA

DETECTOR

Manuscrisul

Din al doilea volum al „Memoriilor de speranță", intitulat „Efortul", generalul de Gaulle a scris numai două capitole. Ele au apărut recent, într-o carte a cărei „ultimă pagină este pe jumătate albă și nu poartă cuvîntul SFÎRȘIT", cum notează publicistul Jean Cau.

În ultimele pagini, volumul conține și facsimilul cîtorva manuscrise, cu reveniri, ștersături, îndreptări. În cercurile gaulliste, publicarea acestor documente este foarte controversată sub raportul oportunității. Couve de Murville și Malraux ar fi exprimat sentimentul lor personal că „descendenții generalului au greșit publicînd cele două capitole postume", cu atît mai mult cu cît autorul nu a mai avut timp să le finiseze foarte meticulos, așa cum obișnuia, și că, oricum, „trebuia să se mai aștepte". Săptămînalul „Paris-Match", care relatează aceste opinii, adaugă: în cercurile majorității se consideră că anumite modificări, aduse unor pasagii evocînd personalități ale vieții politice franceze, „ar putea fi interpretate" în sensuri defavorabile.

Precum pe șosea așa și pe mare

Circulația nu pune probleme numai pe pămînt. Nici numai în văzduh, în apropierea aeroporturilor. Ci și pe apă. Din octombrie 1970, peste 60 de oameni au pierit în Canalul Mînecii ca urmare a unor ciocniri. „Din 800 de vase cîte trec zilnic Mineca, 250 sînt primejdioase", declară autoritățile britanice competente. Care dau și cîteva exemple: un cargou nu avea pe punte de comandă decît un ciine (cînd lătra, un ofițer venea să vadă ce s-a întîmplat); un vas de 58 000 de tone, al cărui radio-telefon nu făcea legătura decît cu coastele Americii de Nord; un vas de 14 000 de tone, pe care un ofițer al serviciilor britanice a trebuit să-l piloteze după busolă pentru că nu funcționa compasul giroscopic...

De unde, naufragii... Care, în Canalul Mînecii, iau uneori proporții enorme. Nu doar pentru că acest canal este foarte îngust dar și pentru că lățimea sa este redusă la mai puțin de jumătate de epavele vaselor scufundate (naufragiile se succed mai repede decît se pot efectua operațiile de curățire: ritmul și amploarea mareelor nu permit să se lucreze decît în anumite fracțiuni de timp). Există, e adevărat, din 1967, o înțelegere internațională privind disciplina traficului: vasele care coboară spre Atlantic să navigheze pe lîngă coasta engleză, cele care urcă spre Marea Nordului — pe lîngă coasta franceză. Acestei tentative de reglementare i se opune însă dorința de a evita „timpii morți" adică, mai concret, pierderile de... cîștig. Și dacă numai 5 la sută din vasele care străbat Canalul nu respectă regula stabilită, aceasta tot înseamnă 40 de nave pe zi. Mai mult decît suficient nu numai pentru accidente „în doi", ci pentru ciocniri colective. Ca pe șosele, în zilele cu polei.

Fl. Ș.

MAREA BRITANIE

SUITA DILEMELOR

Pacientul aproape că nu se mai vede sub marea de capete competente ce se apleacă asupra-i, pline de solicitudine. Diagnosticul — rostit în sotto sau mezzo voce, cu pasiune sau la rece, pare unanim : sindrom malign, manifest în creşterea costului vieţii, inflaţie, ritm imperceptibil de dezvoltare, cifre record în greve şi şomaj etc. etc. Pe scurt, un caz grav.

Ce se întîmplă, deci, cu Anglia, la debutul deceniului 8 al secolului XX ? Schematizînd lucrurile la maximum, unii spun că istoria, preluînd îndeletnicirile lui Procust, încearcă să fasoneze secularul imperiu antebelic pe măsura dimensiunilor, modeste, ale insulei de la nord de Canalul Mînecii. Operaţie, firește, cam dureroasă, agravată de slaba colaborare şi înţelegere din partea celui în cauză, dar care are, în tot cazul, sorţi de izbîndă, cu condiţia ca... Şi dacă nimeni nu neagă capacităţile potenţiale ale Marii Britanii de a trece hopul, controversele abundă din belşug atunci cînd e vorba de stabilirea medicaţiei celei mai indicate pentru afecţiunea diagnosticată.

Pentru a nu înlesni, involuntar, o imagine greşită asupra Angliei de azi, e bine poate să reamintim, totuşi, că dincolo de dificultăţile certe prin care trece, ea nu e „la pămînt" şi nu a devenit secătuită peste noapte de toate atributele care îi îndreptăţesc în continuare calificativul de ţară mare. Cercetările ştiinţifice efectuate în laboratoarele din Cambridge sînt la cel mai înalt nivel mondial, umaniști de cel mai recunoscut prestigiu îşi plimbă în continuare siluetele prin vechiul Oxford, aplicaţiile paşnice ale atomului îşi măresc ponderea economică, tehnologia britanică îşi păstrează renumele, lira sterlină, orice s-ar spune, se ţine încă bine... fotbalul britanic rămîne pe primele locuri în lume, aşa cum pe primele locuri se află teatrul englezesc ; în sfîrşit, limba vorbită în Regatul Unit este o limbă universală a secolului nostru. Şi lista, fără mari eforturi de căutare, ar putea continua.

Dar...

Priviţi diagrama alăturată : deşi legea dezvoltării inegale a capitalismului acţionează implacabil, a te rostogoli în decurs de un secol de la locul 1 la locul 14, înseamnă că într-adevăr lucrurile nu merg de loc satisfăcător. O expresie, pe care coloanele presei britanice se feresc s-o imprime dar care are o destul de largă circulaţie în alte părţi, defineşte, în mod exagerat şi malitios, Anglia ca o ţară „în curs de subdezvoltare". Argumente ? A se adăuga la graficul menţionat următoarele fapte : din toate ţările Pieţei comune, doar Italia se mai situează în urma Angliei sub raportul venitului naţional pe locuitor în ultimii cinci ani, nivelul investiţiilor britanice în maşini, utilaje şi echipament reprezintă 9 la sută din produsul naţional, în raport cu 11 la sută în Franţa şi 12 la sută în Germania federală ; preţurile au crescut în 1970 cu 8,5 la sută, iar volumul producţiei globale cu numai 2 la sută (mai puţin decît ritmul de creştere a populaţiei) ; falimentele se ţin lanţ, peste 400 de întreprinderi mici şi mijlocii închizîndu-şi porţile în fiecare lună, ele adăugîndu-se marilor eşecuri înregistrate de firme ca Rolls-Royce şi altele ; şomajul se apropie de 800 000, iar 10 000 de absolvenţi ai facultăţilor nu vor găsi anul acesta slujbe la încheierea anului universitar; în sfîrşit, grevele au antrenat în inactivitate vehement protestatară milioane şi milioane de muncitori. Numai în 1970 — se evaluează pentru anul acesta o depăşire a cifrei — 11 milioane zile de lucru au fost în felul acesta sustrase din circuitul producţiei.

Sintetizînd şi trăgînd concluziile de rigoare din datele menţionate, observatorii deslușesc 4 ipostaze ale „răului britanic" : rămînerea în urmă a industriei, productivitate scăzută, relaţii sociale extrem de ascuţite (patroni-sindicate) şi, pentru a nu lipsi aspectul psihologic, „persistenţa iluziilor".

La capitolul industrie, diminuarea continuă a investiţiilor a făcut ca fabrica sau întreprinderea britanică să apară ca cea mai vetustă din întregul occident european. Se caută des explicaţia acestei situaţii într-o anumită mentalitate faţă de procesul tehnologic, teama de şomajul pe care l-ar putea atrage o productivitate sporită ca urmare a reînnoirii utilajelor. Se atribuie acestei mentalităţi faptul că exemplul Germaniei federale, care a investit cea mai mare parte a venitului în echipamente noi, a înregistrat cel mai mare progres în materie de productivitate şi are cel mai mic număr de şomeri, nu a reuşit să treacă îngustul Canal al Mînecii. Se uită totuşi prea uşor faptul că investiţii se fac, şi încă pe scară mare, dar nu în Marea Britanie, ci în Statele Unite, în Australia sau în alte părţi. Se ignoră, voit sau nu, şi faptul că atît timp cît Marea Britanie mai păstra iluzia „rolului său mondial", devizele, înghiţite cu lăcomie de întreţinerea „forţelor de peste mări", nu mai ajungeau şi pentru stimularea expansiunii economice.

În ce priveşte productivitatea scăzută, ea decurge, firesc, din calitatea utilajului din industrie, la aceasta adăugîndu-se lipsa de stimul material, salariile din Anglia ajungînd astăzi destul de mici în raport cu alte ţări din Occident.

De aici, şi războiul deschis dintre sindicate şi patroni, dintre primele şi guvern. Greva sindicatului mecanicilor, antrenînd la începutul lui martie două milioane de muncitori din industria de automobile şi de la şantierele navale, greva de opt săptămîni a poştaşilor, cea de la filialele Uzinelor Ford — magnatul american a anunţat de altfel, recent, că a renunţat la construirea unei noi uzine în Anglia din cauza „instabilităţii sociale" şi a „calităţii" muncii efectuate de lucrătorii englezi —, au zguduit într-adevăr profund climatul social-politic din Marea Britanie. Noua lege a relaţiilor industriale, proiectată de guvern, nu a făcut decît să aţîţe şi mai mult spiritele, iar tendinţele moderatoare ale secretarului general al sindicatelor britanice, Vic Feather, demonstrate şi la recentul Congres al T.U.C., nu au avut darul să reintroducă o stare de spirit mai calmă (vezi „Lumea" nr. 13).

Întregii acestei situaţii, — plus conflictul nord-irlandez, plus incertitudinile privind Piaţa comună, trebuie să-i facă faţă guvernul conservator al lui Edward Heath. Aşa cum a promis, aşa cum declară că intenţionează s-o

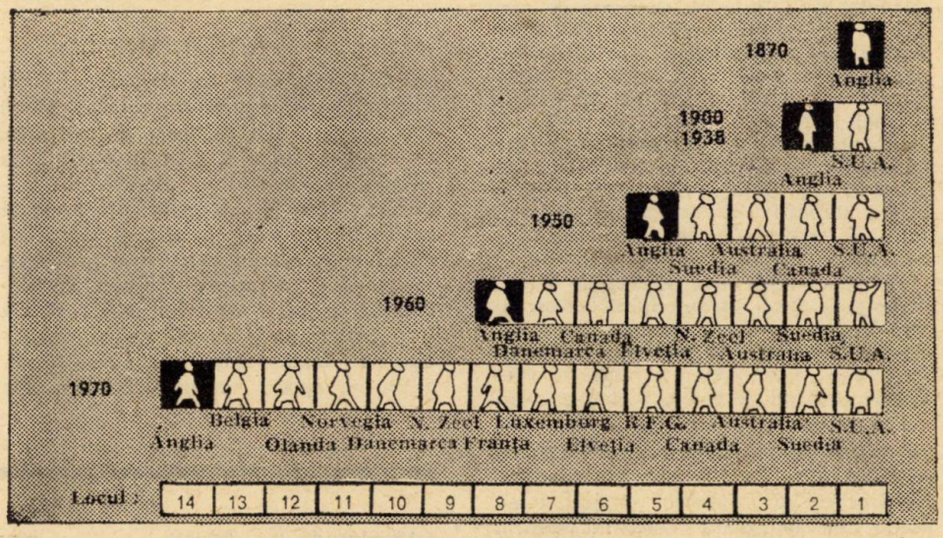

DE LA LOCUL 1 LA LOCUL 14...

Declinul poziţiei Marii Britanii, în raport cu alte ţări capitaliste, în ce priveşte produsul naţional brut pe cap de locuitor (perioada 1870—1970)

(După **Economist** — Londra)

facă și astăzi, la nouă luni după venirea la putere.

În ce condiții și cum?

S-a accentuat pe parcurs ostilitatea sindicatelor față de conducerea conservatoare. Sondajele de opinie arată de altfel un declin cert al popularității premierului. Dacă atitudinea sa de respingere a revendicărilor salariale a mai putut fi, la un moment dat, înțeleasă ca un mijloc de combatere a inflației, intransigența sa în a impune o complicată lege antisindicală, cuprinzînd nu mai puțin de 139 articole și urmărind o cît mai strictă limitare a dreptului la grevă, este considerată ca un direct și dușmănos act de atitudine ideologică față de clasa muncitoare. Iar o publicație franceză („L'Express") notează că „adevărata sa cruciadă în favoarea denaționalizărilor" uimește pur și simplu. Lucrurile sînt totuși de înțeles din partea unui lider conservator care vrea să introducă linia politică tradițională a partidului său, s-o detașeze cît mai distinct de programul laburist în concepția și în metodele sale practice de aplicare.

Totuși, cum?

Angajînd bătălia productivității, a profitului, a managementului. Cu alte cuvinte, pe o linie cît se poate de modernă. Realitățile economico-sociale au impus însă o răsturnare a priorităților: problema capitală a investițiilor industriale a trebuit să cedeze pasul problemei inflației, aceasta la rîndul ei fiind atacată prin contraofensiva guvernului pe frontul grevist. Dar pe acest front, nimic nou, în tot cazul nimic definitiv și spectaculos, nimic care să semene a remediu categoric eficient.

A apărut însă noul proiect de buget, principala piesă în arsenalul conservator. Vreme de două ore, ministrul de finanțe Anthony Barber a prezentat în Camera Comunelor o serie de prevederi care au declanșat aplauze entuziaste pe băncile majorității. Ministrul a realizat un veritabil salt, nu înainte, explicat de „Times" prin convingerea lui Barber că „sistemul capitalist nu poate funcționa decît acceptînd propria sa logică", ceea ce înseamnă că „bazat pe profit, acesta trebuie considerat ca un element normal al vieții economice și sociale". În atari condiții, unde claritatea are meritul de a fi deplină, bugetul se prezintă radical conservator, el detașîndu-se net nu numai de bugetele elaborate de laburiști, dar chiar și de cele ale administrațiilor conservatoare precedente. În principal, bugetul prevede reducerea impozitului pe venituri și profituri, beneficiarii fiind în primul rînd industriașii și financiarii. În concepția politică oficială, prin aceasta se relansează economia, se stimulează investițiile și economiile, se creează noi posturi. O certă prudență caracterizează totuși măsurile propuse. Astfel, pentru anul ce vine expansiunea economică este limitată la un procent de 2 la sută, cu posibilitatea forțării sale pînă la 3 la sută. Obiectivul imediat rămîne frînarea salariilor și stimularea investițiilor prin înlesniri fiscale.

După cum era de așteptat, bugetul conservator a atras viguroase critici din partea unor lideri laburiști și ai sindicatelor, clasa muncitoare, păturile salariate văzînd în el „un buget al bogaților", „un buget pentru două națiuni", cu alte cuvinte favorabil celor înstăriți și defavorabil celor mai nevoiași.

În opinia multor comentatori, apare transparent faptul că în elaborarea bu-

Ali... Barber și cei 40 de hoți

(Din **Morning Star** — Londra)

getului, ministrul de finanțe a ținut seama și de perspectiva intrării Marii Britanii în Piața comună și, mai ales, de reacția celor 6. Era momentul ca Anglia să dea dovada concretă a voinței sale de a ieși ea însăși din impasul economic în care se află și de a învinge dificultățile care, printre altele, constituiau tot atîtea motivări ale refuzului de a i se deschide porțile C.E.E.

Și înarmat cu această probă de hotărîre și bună-voință, premierul Heath a pornit spre malurile Rinului. Nu pentru a-i cere lui Willy Brandt să devină „avocatul" Marii Britanii pe lîngă ceilalți membri ai comunității, ci pentru a-l convinge că propunerile făcute de britanici la Bruxelles, „celor șase", sînt „juste și rezonabile". Acțiune desfășurată cu succes, s-ar părea, judecînd după declarația cancelarului vest-german, în urma convorbirilor cu oaspetele său, și anume că „guvernul federal va face tot ce-i stă în putință pentru a se ajunge la un rezultat bun". Aceasta cu atît mai mult cu cît după părerea cancelarului, „C.E.E. nu trebuie să devină un cerc închis, izolat de lume, ci trebuie să participe la extinderea comerțului mondial".

Premierul britanic a abordat „ca european", în convorbirile de la Bonn, și problemele relațiilor intereuropene, poziția sa primind din partea gazdelor mulțumiri pentru „înțelegerea manifestată față de eforturile R.F.G. în vederea îmbunătățirii relațiilor cu vecinii săi din est, eforturi care contribuie la asigurarea cauzei păcii în Europa".

Cu această călătorie, șeful guvernului conservator își face oficial intrarea, dacă nu în Piața comună, în tot cazul în scena propriu-zisă a problematicii europene, nu mai puțin urgentă și complexă. Și acest lucru prezintă un legitim interes, căci Marea Britanie, cu sau fără C.E.E., dar exprimîndu-și apartenența europeană prin alăturarea la eforturile și preocupările popoarelor europene pentru un nou climat de cooperare multiplă, pașnică, își poate aduce o substanțială contribuție prin experiența sa, prin tradițiile sale, prin capacitățile sale, prin potențialul său material și spiritual.

George SERAFIN

TRIPOLI: SUCCESUL NEGOCIATORILOR LIBIENI

Acordul de la Tripoli semnat la 2 aprilie, la capătul a cinci săptămîni de tratative laborioase între guvernul libian și reprezentanții celor 15 companii petroliere occidentale care operează pe teritoriul Libiei constituie, după cum scrie cotidianul britanic „Daily Telegraph", „o victorie cvasitotală a negociatorilor libieni". Concesiile pe care companiile internaționale au fost nevoite să le accepte sînt, într-adevăr, foarte însemnate. Încheiat pe o perioadă de cinci ani, acordul prevede o majorare a „prețului afișat" al petrolului libian de la 2,55 dolari per baril la 3,45 dolari. Această creștere, apreciată „ca cea mai importantă din istoria petrolului", apare ca aproape dublă (46 la sută) față, de pildă, de cea consimțită de țările Golfului Persic prin acordul de la Teheran din luna februarie (25 la sută). Ca urmare, se arată în comunicatul publicat la Tripoli, veniturile petroliere anuale ale statului libian vor crește cu circa 620 milioane dolari. Totodată, acordul prevede ca impozitul asupra beneficiilor realizate să fie mărit de la 50 la 55 la sută, iar companiile se angajează să reinvestească în Libia o parte din beneficiile lor pentru cercetări și prospectări petroliere.

Comentînd acordul de la Tripoli, presa britanică subliniază că el se va traduce foarte curînd printr-o creștere a prețului benzinei pe piața engleză. Cheltuielile suplimentare ale Angliei de pe urma acestui acord se vor ridica la 40 milioane lire sterline (petrolul libian reprezintă 25 la sută din totalul importurilor engleze de petrol), care se adaugă celor 60 de milioane de lire rezultate din recentul acord de la Teheran.

Prin prevederile lui — subliniază observatorii — acordul de la Tripoli consacră existența „unei zone autonome a prețului" în Mediterana, proiect definitivat în comun de către Algeria și Libia încă de la încheierea negocierilor de la Teheran. Fără îndoială că în perioada imediat următoare, opinează observatorii, celelalte țări mediteraneene producătoare de petrol vor căuta să obțină și ele condiții asemănătoare cu cele prevăzute de acordul de la Tripoli. În legătură cu aceasta se amintește că au și fost stabilite primele contacte cu Irakul și Arabia Saudită. Negocierile cu Irakul ar putea fi mai dificile, deoarece se pare că acesta intenționează să ceară un preț chiar mai ridicat decît Libia.

R. G.

ECONORAMA

Doar o semifuziune...

Încercările de creare a unor „companii transnaţionale" în Piaţa comună se lovesc de însăşi politica statelor membre care, în vederea apărării intereselor lor naţionale, tind să sprijine în mod manifest procesul de fuzionare între firme din aceeaşi ţară, în scopul creării unor puternice companii capabile să reziste concurenţei partenerilor. În ultimii cinci ani, din numărul imens al fuziunilor din Piaţa comună, peste două treimi au avut loc între firme din cadrul aceleiaşi ţări şi doar mai puţin de o treime au fost „transnaţionale". O recentă încercare din acest ultim gen de fuziuni pare aproape să fi eşuat. Marile bănci „Crédit Lyonnais" (Franţa), „Banco di Roma" (Italia) şi „Commerzbank" (R.F.G.) n-au reuşit să realizeze o deplină fuziune — care ar fi dus la crearea unui grup bancar ale cărui depozite (18 miliarde dolari) ar fi fost mai mici doar decît cele ale „mamuţilor" americani „Bank of America", „First National City Bank of New York" şi „Chase Manhattan". Deocamdată, „Crédit Lyonnais" (din ale cărei acţiuni 91 la sută aparţin statului francez) şi „Banco di Roma" (controlată de compania de stat I.R.I.) nu au primit încuviinţarea de a fuziona. Între cele trei bănci s-a realizat doar un simplu acord de cooperare, potrivit căruia clienţii uneia din bănci vor putea folosi serviciile celorlalte două.

„Microindustria" împotriva agresiunii

De aproape şapte ani, poporul vietnamez duce o luptă eroică de apărare împotriva agresiunii americane. De la sine înţeles, o asemenea situaţie a avut numeroase şi importante incidenţe economice. S-a pus astfel, problema adaptării economiei R.D. Vietnam la aceste condiţii, pentru a răspunde cît mai bine imperativelor apărării naţionale, producţiei şi aprovizionării populaţiei. S-a impus descentralizarea unor uzine şi dispersarea acestora precum şi construirea unor reţele vaste de întreprinderi de talie mai modestă, practic în toate regiunile ţării, cu alte cuvinte, făurirea unei puternice industrii regionale. Prin această operaţie s-a favorizat menţinerea şi chiar dezvoltarea producţiei de bunuri materiale, crearea de noi ramuri productive. Urmărind exploatarea şi utilizarea într-un mod cît mai raţional a forţei de muncă, a bogăţiilor şi fondurilor ţării, dezvoltarea industriei regionale vizează, de asemenea, dotarea cît mai rapidă a economiei cu o industrie modernă, cu o agricultură modernă, asigurarea unui echilibru sănătos între aceste ramuri. În prezent, cele peste 1 000 de întreprinderi şi peste 3 000 de cooperative meşteşugăreşti din cadrul industriei regionale înmănunchează munca a peste un milion de oameni. Rodul activităţii lor se concretizează în peste o treime din valoarea globală a producţiei industriale şi artizanale a ţării.

Semnalul de alarmă

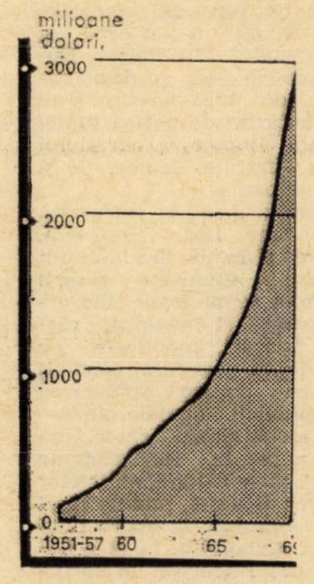

„Japonezii au devenit concurenţii noştri cei mai periculoşi". O asemenea afirmaţie — făcută încă acum trei ani — nu putea să nu sune ca un semnal de alarmă pentru cercurile de afaceri americane, întrucît ea venea din partea lui Henri Ford, unul dintre cei mai de notorietate „big-businessmeni", figura poate cea mai reprezentativă a acelei industrii în care superioritatea şi dominaţia americană asupra pieţelor occidentale sînt deosebit de marcate. Într-adevăr, Japonia a reuşit să se infiltreze printre colosii americani ai industriei de automobile chiar la ei acasă, plasînd anual pe piaţa S.U.A. 150 000 exemplare. Nu este, însă, vorba doar de atît. Oţelul, încălţămintea, textilele japoneze au invadat piaţa americană. Aparatele de fotografiat şi radio, magnetofoanele şi televizoarele nipone pătrund, mai încet dar sigur, în casele americanilor. Între 1960 şi 1969, exporturile japoneze în S.U.A. au crescut de la 1 miliard la peste 4,5 miliarde dolari, balanţa schimburilor reciproce încheindu-se cu un deficit de partea americană de 1,5 miliarde. Japonia tinde, însă, să facă concurenţă S.U.A. exact cu mijloacele preferate ale acesteia : efectuînd investiţii directe în Statele Unite şi concurînd firmele americane chiar de pe propriile lor pieţe, încercînd astfel şi să combată măsurile luate de autorităţile americane pentru a bara calea expansiunii exporturilor nipone. Dinamica investiţiilor directe ale Japoniei o depăşeşte pe cea a exporturilor ei. Din totalul investiţiilor directe japoneze făcute în străinătate în perioada 1951—1969 (vezi grafic), cele în S.U.A. reprezintă peste o pătrime.

Chiar în Paradis ?

Nu anumite facilităţi de ordin fiscal sau monetar au creat rolul sistemului bancar elveţian de „adăpost" pentru capitalurile străine, nu acestea au făcut să se vorbească despre „paradisul helvetic" ci, în primul rînd, secretul bancar, devenit proverbial, şi pus de aproape 40 de ani sub protecţia dispoziţiilor penale. Se impune, însă, o precizare. Inexistenţa unei obligaţii pentru bănci de a indica fiscului clienţii lor sau titularii de cont nu este o consecinţă a secretului bancar, ci a legislaţiei fiscale elveţiene, contribuabilului revenindu-i sarcina de a comunica autorităţilor fiscale datele necesare. În materie penală, în cazul unor delicte de drept comun, autorităţile pot cere băncilor informaţii, acest lucru fiind valabil şi în cazul unor state străine cărora Elveţia le acordă asistenţă juridică. De notat, însă, că asistenţa juridică este refuzată pentru delictele politice, militare, monetare şi chiar fiscale...

Rubrică realizată de Ilie ŞERBĂNESCU

1921 1971

SOLIDARITATE MILITANTĂ ANTIFASCISTĂ (II)

Susținînd cu fermitate lupta tuturor popoarelor pentru libertate, democrație, independență națională și progres social, Partidul Comunist Român a mobilizat oamenii muncii din țara noastră la acțiuni de sprijinire a țărilor amenințate sau cotropite de agresorii fasciști.

La chemarea P.C.R. mișcarea muncitorească și progresistă, cercurile largi ale opiniei publice din țara noastră s-au ridicat în **apărarea Etiopiei**, cînd Italia fascistă a invadat străvechiul stat african. În octombrie 1935, o delegație de muncitori ceferiști din București a înmînat reprezentantului Etiopiei, Marcos Berhane, sosit în România de la Ankara, **„un mesagiu de simpatie și solidaritate din partea miilor de muncitori ceferiști"** („Valul" din 21 octombrie 1935). O delegație asemănătoare, alcătuită din intelectuali antifasciști, și-a exprimat în fața aceluiași diplomat simpatia pentru poporul etiopian. În același timp, numeroși patrioți români și-au manifestat dorința de a pleca ca voluntari în Etiopia pentru a lupta cu arma în mînă împotriva fascismului, alături de fiii încercați ai acestei țări. O serie de medici din țara noastră au și reușit să ajungă în Etiopia, unde s-au încadrat în detașamente sanitare, sprijinind nemijlocit cauza dreaptă a poporului etiopian.

Prin intermediul lui Nicolae Titulescu, în acea vreme ministru de externe al României, poziția poporului nostru de condamnare hotărîtă a agresiunii fasciste în Africa, s-a făcut auzită și în cadrul Societății Națiunilor. La 1 iulie 1936, cînd împăratul Haile Selassie I a cerut forului internațional de la Geneva să se restabilească independența și libertatea țării sale cotropite, ministrul român a fost acela care, prin intervenția sa directă, a zădărnicit încercările unei bande de huligani fasciști de a împiedica discursul șefului statului etiopian. Sub presiunea maselor populare și datorită poziției ferme a lui Titulescu, guvernul român a hotărît, la 19 octombrie 1935, aplicarea de sancțiuni regimului fascist italian.

În toamna anului 1935 însărcinatul cu afaceri al Etiopiei în Turcia, după sosirea sa în România, a transmis în numele guvernului și poporului etiopian **„întregului popor românesc, mulțumiri pentru afecțiunea manifestată și speranța că va fi întotdeauna alături de popoarele lovite în independența și existența lor"** („Valul" din 21 octombrie 1935). Diplomatul etiopian a declarat că a fost impresionat în mod deosebit de simpatia manifestată de muncitorii români față de lupta Etiopiei împotriva agresiunii fasciste.

Împăratul Etiopiei, Haile Selassie I, referindu-se la ajutorul acordat de poporul nostru poporului etiopian, în perioada invaziei mussoliniene sublinia: **„Ne vom aminti mult timp sprijinul moral pe care l-am primit de la poporul României"** („Scînteia" din 7 decembrie 1966).

Evenimentele dramatice desfășurate în **Spania** între anii 1936—1939, urmărite cu atenție de întreaga omenire progresistă, au stîrnit un viu ecou și în România. Partidul Comunist Român, forțele muncitorești și democratice antifasciste din țara noastră s-au situat în mod hotărît de partea luptei poporului spaniol împotriva agresiunii fasciste, pentru libertate, democrație și independență națională.

În toamna anului 1936, la București, Cluj, Ploiești, Arad, Iași, Timișoara, Bacău, Tg. Mureș și în alte localități din țară au luat ființă Comitete pentru ajutorarea Spaniei republicane. Ele organizau demonstrații și întruniri, răspîndeau ziare, broșuri, manifeste de solidaritate cu lupta poporului spaniol; procurau fonduri pentru sprijinirea materială a Republicii Spaniole din donații, serbări muncitorești, chete, colectau haine, alimente, medicamente etc. Răspunzînd chemărilor Comitetelor pentru ajutorarea Spaniei, masele largi populare au manifestat, la scurt timp după izbucnirea războiului, în fața Legației spaniole din București în sprijinul cauzei drepte a forțelor republicane din acea țară. Totodată, oamenii muncii, în frunte cu comuniștii, au demonstrat în repetate rînduri în fața Legației germane, cerînd încetarea imediată a intervenției hitleriste în Republica Spaniolă.

Trecînd peste barierele ridicate de oficialitățile vremii și biruind multe greutăți peste hotare, sute de patrioți români au plecat în Spania pentru a lupta ca voluntari cu arma în mînă, alături de republicani și de fiii altor națiuni împotriva agresiunii fasciste. Ei au participat cu un admirabil curaj la luptele de la porțile Madridului, Cerro de Los Angeles, Pozuelo, Las Rozas, Majadajonda, Jarama, Guadalajara, Teruel, Aragon, Estramadura, pe Ebru și în Catalonia. Participarea voluntarilor antifasciști români la marea bătălie pentru apărarea Republicii Spaniole, pentru democrație și pace, a avut un puternic ecou internațional. Revista muncitorească **„Rundschau"** (Basel) din 29 septembrie 1938, sublinia, de pildă, că : **„Poporul român are tradiții adînci de luptă pentru libertatea și independența țării sale. Poporul român are un trecut bogat și eroic. El a dus o luptă seculară, curajoasă împotriva diferiților cotropitori care i-au amenințat existența sa liberă. Animați de aceste măreațe tradiții de luptă ale poporului, oamenii muncii din România au înțeles însemnătatea luptei eroice a poporului spaniol. Sute de voluntari români care luptă cu arma în mînă umăr la umăr cu poporul spaniol pentru libertate și pace, împotriva agresiunii hoardelor italiene și germane, demonstrează puternicul atașament al poporului român pentru cauza păcii și democrației".**

Partidul Comunist din Spania a dat o înaltă apreciere manifestărilor internaționaliste desfășurate în România în sprijinul republicanilor spanioli. **„Comuniștii și poporul din Spania** — sublinia Santiago Carillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania — **nu vor uita niciodată participarea combatanților români în brigăzile internaționale, la lupta poporului spaniol împotriva fascismului". („Scînteia"** din 13 aprilie 1966). Iar Dolores Ibarruri, președintele P.C. din Spania, referindu-se la sprijinul internaționalist primit în acei ani de poporul spaniol, sublinia în Salutul rostit la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român : **„Și, în acea rezistență populară spaniolă, care a intrat în istorie ca una din paginile cele mai emoționante ale luptei popoarelor pentru libertate, nu am fost singuri. Alături de noi, au venit să lupte, în cadrul eroicelor brigăzi internaționale, comuniști, socialiști și democrați din multe țări, printre care și tovarăși din România, care n-au precupețit nimic, inclusiv viața, căzînd pe pămîntul Spaniei alături de eroii războiului nostru național revoluționar".**

În anii premergători izbucnirii celui de-al doilea război mondial **, Par-

*) Prima parte a articolului a apărut în „Lumea" nr. 14

**) Acțiunile de solidaritate cu popoarele austriac, cehoslovac, albanez, polonez etc. căzute victimă cotropitorilor, fasciști vor fi prezentate într-un articol special.

Voluntari români în Spania

Medici români în mijlocul unei echipe a Crucii Roșii chineze, în anii luptei împotriva agresiunii imperialismului japonez

tidul Comunist Român, mișcarea muncitorească și democratică din România au continuat să acorde întregul lor sprijin internaționalist **luptei dîrze a poporului chinez** împotriva reacțiunii interne și a agresiunii japoneze. Exprimînd sentimentele de simpatie și profundă solidaritate ale comuniștilor români, Plenara a V-a lărgită a C.C. al P.C.R., din vara anului 1936, a trimis un călduros mesaj Partidului Comunist Chinez apreciind că **„poporul chinez și eroica lui Armată roșie muncitorească-țărănească sînt unul din factorii principali ai apărării păcii și ai respingerii provocatorilor de război"**. Plenara a asigurat proletariatul și poporul chinez de sprijinul activ al clasei muncitoare și al poporului român.

În broșura intitulată semnificativ **„Poporul vrea pace"**, apărută în 1936 la Sighetul Marmației, erau demascate și condamnate scopurile expansioniste ale Japoniei militariste. De asemenea, reprezentanții tineretului antifascist român, care au luat parte la Congresul tineretului pentru pace din țările Europei centrale și la sesiunea Consiliului mondial al tineretului din februarie 1938 (Praga), au susținut rezoluția de simpatie cu lupta dreaptă a poporului chinez **„care își apără astăzi eroic independența națională"**.

La chemarea comuniștilor un număr de voluntari români, care au fost în brigăzile internaționale din Spania, au plecat în China unde au militat alături de fiii marelui popor chinez pentru triumful cauzei nobile a oamenilor muncii. Ziarul **„Scînteia"**, din 26 iulie 1939, descriind epopeea glorioasă a luptătorilor chinezi, își exprima convingerea că în cele din urmă **„China va învinge"**, deoarece eroicul popor chinez poartă un război just împotriva cotropitorilor și continuă cu fermitate bătălia contra reacțiunii interne. În scopul intensificării acțiunilor internaționaliste de sprijinire a poporului chinez, în țara noastră s-a inițiat, în primăvara anului 1940, crearea unui Cerc amical chino-român. Acțiunile internaționaliste desfășurate în România în sprijinul Chinei revoluționare s-au înscris ca un moment memorabil în dezvoltarea relațiilor de prietenie și solidaritate internaționalistă dintre popoarele român și chinez.

Partidul Comunist Român, mișcarea muncitorească, forțele progresiste din țara noastră au condamnat esența reacționară a colonialismului, s-au solidarizat cu lupta de eliberare națională a popoarelor de pretutindeni. Urmărind cu viu interes mișcarea de eliberare a popoarelor din Asia, Africa și America Latină, opinia publică progresistă din România i-a acordat sprijinul său politic și moral. În presa vremii au apărut numeroase articole care ilustrează convingător acest lucru. Sub asemenea titluri : **„Jos cu teroarea albă și cu intervenția militară în Cuba"** („Buletinul Ajutorului Roșu din România" nr. 10 din septembrie — decembrie 1933), **„Libertate Indiei"** („Adevărul" din 1 februarie 1935), **„Mișcarea de independență națională din Egipt"** („Cuvîntul liber" din 21 decembrie 1935) etc., erau prezentate evenimentele din aceste regiuni ale globului pămîntesc, exprimîndu-se totodată simpatia față de cauza dreaptă a eliberării naționale a popoarelor.

Poporul român a adus contribuția sa activă la lupta pe plan internațional împotriva fascismului și războiului și prin delegațiile trimise la diferite congrese și întîlniri internaționale antifasciste și pentru pace desfășurate în acei ani. Reprezentanții români au luat parte activă la Congresul internațional antifascist din 1933 (Paris), Congresul mondial al femeilor contra fascismului din 1934 (Paris), Congresul internațional antifascist al studenților din 1934 (Bruxelles), Congresul internațional al scriitorilor pentru apărarea culturii din 1935 (Paris), Congresul universal pentru pace din 1936 (Bruxelles), Congresul internațional al tineretului pentru pace din 1936 (Geneva), Congresul mondial împotriva rasismului din 1937 (Paris), Conferința pentru pace a tineretului din țările Europei centrale din 1938 (Praga), Congresul internațional al tineretului pentru pace din 1938 (New York), Conferința mondială pentru pace și democrație din mai 1939 (Paris) etc.

Referindu-se la răsunetul în România al Conferinței de la Paris, revista **„Lupta de clasă"** nr. 6 din august 1939, releva : **„În ciuda terorii polițienești, muncitorii și intelectualii au ținut un șir de consfătuiri, solidarizîndu-se cu Conferința de la Paris. Muncitori, țărani, femei, tineret, români și minoritari, ingineri, medici, profesori și personalități eminente, scriitori, ziariști, poeți, pictori, artiști, muzicieni, organizații sportive, nu numai din București, dar și din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, au trimis salutul lor Conferinței, afirmîndu-se împotriva fascismului dinafară și dinăuntrul țării noastre, împotriva fascismului internațional"**.

Ca semn al prețuirii și creșterii continue a prestigiului mișcării antifasciste din țara noastră, reprezentanții români au fost aleși în diferite comitete și organisme internaționale. Astfel, președintele Comitetului Național Antifascist din România, prof. univ. Petre Constantinescu-Iași, a fost ales, în 1933, la Congresul de la Paris, în Biroul internațional antifascist. **„Cînd delegatul român** — scria revista **«Tînărul leninist»** nr. 9 din iulie 1933 — **a arătat teroarea pe care guvernul român a dezlănțuit-o contra maselor muncitoare, cînd a pomenit de asasinatul de la Griviția... huiduieli și proteste au izbucnit în tot Congresul. Dar cînd delegatul nostru a arătat că masele muncitoare din România n-au fost înfricoșate, că ele continuă și vor continua lupta contra fascismului, toți cei trei mii de delegați au aclamat muncitorimea din România și au cîntat «Internaționala»"**. Agenția oficială belgiană **„Belge"** apreciind cuvîntarea reprezentantului român la Congresul universal pentru pace de la Bruxelles, dr. Nicolae Lupu, nota la 5 septembrie 1936 : **„Discursul delegatului României a fost primit cu multă simpatie"**, iar săptămînalul **„Cuvîntul liber"** din 19 septembrie 1936, relata că expunerea solului mișcării pentru pace din țara noastră **„a ținut încordată atenția întregii săli"**, fiind însoțită de **„aplauze unanime ale miilor de delegați veniți la Congresul păcii"**. Conferința mondială pentru apărarea păcii și democrației, din mai 1939 (Paris), a omagiat contribuția poporului român la lupta pe plan european împotriva fascismului.

■

Prin numeroasele acțiuni de solidaritate militantă antifascistă organizate în cursul deceniului al patrulea, Partidul Comunist Român s-a afirmat, încă o dată, ca exponent al celor mai vitale interese ale poporului nostru, ca detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale în lupta pentru împlinirea înaltelor idealuri de libertate, democrație, independență națională și progres social ale popoarelor.

Conf. univ. dr. Ion BABICI

COSMOSUL ÎN SPRIJINUL TERREI

Articol scris pentru „Lumea" de

Vitali Sevastianov

candidat în științe tehnice
Erou al Uniunii Sovietice
pilot-cosmonaut

Istoria păstrează în cronici multe acțiuni memorabile. Una dintre ele, deosebit de scumpă omenirii, a fost înfăptuită de Iuri Gagarin, primul pămîntean care, la 12 aprilie 1961, pe legendarul „Vostok", a sfărîmat cătușele gravitației și a croit un drum spre Cosmos. Iuri Gagarin a devenit primul cetățean al Universului, pionierul călătoriilor spațiale. De istoricul său zbor este legată „Ziua cosmonauticii", celebrată la 12 aprilie în lumea întreagă.

Zborul lui Iuri Gagarin a fost un zbor în necunoscut. El a însemnat experimentarea unui aparat cosmic fără precedent, nava „Vostok", și primul test privind viața omului în condițiile zborului cosmic. Gagarin și-a îndeplinit admirabil misiunea, iar fapta sa a fost apreciată la înalta ei valoare de către poporul sovietic, de către popoarele lumii întregi. Numele lui Gagarin a fost rostit în toate limbile planetei, iar zborul său a făcut cunoscute lumii întregi progresele științifice și tehnice ale Uniunii Sovietice, posibilitățile vaste ale savanților, inginerilor, muncitorilor, ale întregului popor sovietic. A fost deschisă o eră nouă în istoria progresului mondial.

În zece ani de eră cosmică, navele și stațiile automate sovietice au străbătut multe trasee ale Universului, obținînd succese remarcabile în cercetarea spațiului cosmic. Se realizează acum zboruri orbitale de lungă durată, se întreprind expediții selenare, stațiile automate cercetează Luna, planetele Marte și Venus. În anul 1970, știința cosmică sovietică a repurtat noi și însemnate victorii. Nava pilotată „Soiuz-9" a executat un zbor orbital timp de 18 zile și nopți, efectuînd în acest răstimp un vast complex de cercetări și experiențe tehnico-științifice de mare importanță pentru economia națională. „Luna-16" a colectat mostre de sol lunar și le-a trimis pe Pămînt. „Luna-17" a adus pe suprafața satelitului nostru natural laboratorul automat autopropulsat „Lunohod-1", iar stația automată interplanetară „Venus-7" a coborît lin în atmosfera planetei Venus, s-a așezat la fel de lin pe suprafața ei și a transmis pe Pămînt informații de mare valoare.

Pătrunderea omului în Cosmos reprezintă o etapă calitativ nouă a posibilităților și mijloacelor de investigare ale științei; ea a declanșat o întreagă suită de descoperiri extrem de importante în diverse domenii. Dintre toate, însă, cea mai importantă este aceea că **omul poate trăi și munci dincolo de hotarele Pămîntului.**

Programul cosmic sovietic acordă o mare atenție atît studierii Cosmosului fără aportul piloților, cît și participării nemijlocite a omului la zborurile cosmice. Alegerea unui proiect cosmic sau a altuia și realizarea sa este dictată de aportul pe care este chemat să-l aducă la soluționarea unor probleme cardinale din domeniul științei sau al economiei naționale.

În concepția sovietică de dezvoltare a tehnicii cosmice, aparatelor automate le-a fost rezervată misiunea de a cerceta spațiul cosmic circumterestru, Luna și planetele. Automatele cosmice sovietice din seria „Sonda", „Cosmos", „Luna", „Venus" rezolvă cu succes, în actuala etapă a dezvoltării cosmonauticii, importante sarcini științifice privind investigarea Cosmosului. Totodată, zborurile aparatelor automate își propun elucidarea unui șir de probleme tehnice și perfecționarea sistemelor menite să asigure o și mai mare siguranță viitoarelor zboruri pilotate. **Omul pătrunde în Cosmos pe nave cosmice pilotate după ce drumul îi este deschis de automate. El soluționează o sarcină mai complicată și mai importantă, sarcina valorificării spațiului cosmic.**

Călătoriile cosmice ale omului pe Venus reprezintă o problemă a viitorului îndepărtat, în timp ce stațiile automate furnizează informații valoroase despre această planetă chiar astăzi. **Important este că zborurile „cosmonauților automați" permit soluționarea unor probleme extrem de complicate, că ele sînt de zeci de ori mai ieftine decît zborurile pilotate, că dimensiunile și greutatea lor pot fi mai reduse și că, totodată, este eliminat integral riscul pentru viața omului.** Aceste considerente conferă un mare avantaj automatelor în cercetarea Lunii. Cît privește cercetarea planetelor Sistemului nostru solar, în acest domeniu, cel puțin pentru viitorul apropiat, automatele sînt în afara oricărei „concurențe". Tocmai de aceea, în prezent, în U.R.S.S., **la un zbor pilotat revin 20-30 lansări de automate.**

Progresul aparatelor cosmice automate sovietice de diferite tipuri — aparate de cercetare și aparate cu destinație aplicativă — este asigurat la rîndul său de folosirea maximală a automaticii pe navele cosmice pilotate, fapt ce constituie o particularitate caracteristică a concepției sovietice de dezvoltare a tehnicii cosmice. Potrivit acestei concepții, o navă cosmică nu este pur și simplu un mijloc de transport, ci un laborator în Cosmos. Ca atare, un cosmonaut trebuie să navigheze nu de dragul executării zborului, ci pentru îndeplinirea unui vast program de cercetare a spațiului cosmic. În perioada zborului, cosmonautul trebuie degajat la maximum de obligațiile pe care le reclamă dirijarea navei, iar în această direcție trebuie să-i vină în ajutor sistemele automate. Pilotul se cuvine să-și ocupe o mare parte din timp cu experimente și cercetări științifice. Din aceste considerente, la bordul navelor cosmice sovietice sînt folosite în mod substanțial diverse sisteme automate.

În practica dezvoltării tehnicii cosmice sovietice există o regulă imuabilă: probele complexe la care este supusă o nouă navă pilotată printr-un șir de lansări premergătoare ale unor nave analoge fără pilot. Aceasta sporește deopotrivă eficiența sistemelor de bord ale navei și securitatea viitorilor cosmonauți. Experimentările complexe fără pilot folosesc sisteme automate dublate și triplate, care să asigure succesul zborului navei.

Navele cosmice pilotate au o mare importanță în cercetarea spațiului cosmic circumterestru și a suprafeței Pămîntului. În ultima vreme, în programele unor astfel de nave au prioritate experimentele și lucrările legate de cercetarea resurselor Pămîntului, în interesul multor ramuri ale economiei naționale. Aceasta constituie de pe acum o trăsătură caracteristică a valorificării spațiului cosmic.

Mărirea duratei zborurilor cosmice este o consecință firească a progresului general al cosmonauticii, precum și o condiție indispensabilă pentru o reală valorificare a Cosmosului. **În prezent, știința și tehnica sovietică s-au apropiat considerabil de crearea unor stații orbitale de lungă durată, avînd drept sarcină fundamentală valorificarea spațiului cosmic circumterestru.** Realizarea unei asemenea stații constituie unul din obiectivele programului cosmic sovietic.

Indiscutabil, **valorificarea spațiului cosmic va avea un rol decisiv în accelerarea și aprofundarea revoluției tehnico-științifice și va deveni unul din factorii de bază în pregătirea unei noi revoluții industriale.** Valorificarea Cosmosului contribuie la dezvoltarea unor tehnici noi, ca de pildă tehnica criogenică (folosirea temperaturilor super-joase), vacuumatică, de radiații, tehnica temperaturilor și presiunilor înalte etc. Realizările în domeniul cuceririi Cosmosului sînt introduse pe larg în numeroase ramuri ale producției. **De pe acum, cîteva mii de produse ale industriei „pămîntene" își datorează existența cercetării spațiilor extraterestre, lucrărilor din domeniul rachetelor și aparatelor cosmice.** Noile agregate tehnice, aparate și instrumente „se deplasează" într-un flux viguros în direcția ramurilor „terestre" ale industriei și agriculturii. Tehnologia cosmică contribuie la microminiaturizare și automatizare, spo-

„Cititorilor revistei «Lumea»
Vă urez succes în construirea socialismului în România. Să se întărească prietenia dintre popoarele noastre!"

VITALI SEVASTIANOV

Articol obținut prin agenția „Novosti"

CRONOLOGIE SPAȚIALĂ SOVIETICĂ

— 4 octombrie 1957 : **e lansat, pentru prima oară în lume, un satelit artificial al Pămîntului ; se inaugurează astfel era zborurilor cosmice.**

— 3 noiembrie 1957 : **e lansat al doilea satelit artificial. La bord : cățeluşa Laika.**

— 15 mai 1958 : **lansarea celui de-al treilea satelit artificial, devenit prima stație științifică automată din lume.**

— 1960—1961 : **sînt lansate cinci nave cosmice-satelit, destinate să elucideze problema întoarcerii viitorilor cosmonauți pe Pămînt.**

— 2 ianuarie 1959 : **prima rachetă cosmică spre Lună, devenită satelit artificial al Soarelui (Pînă la sfîrşitul anului 1970 au fost lansate 17 aparate cosmice din seria „Luna").**

— 12 februarie 1961 : **prima stație automată trimisă pe Venus. (În total, spre această planetă au fost lansate 7 stații automate din seria „Venus").**

— 12 aprilie 1961 : **Iuri Gagarin efectuează primul zbor cosmic din lume la bordul navei „Vostok-1".**

— 1961—1970 : **sînt lansate 6 nave cosmice pilotate din seria „Vostok", 2 din seria „Voshod" şi 9 nave „Soiuz". Pe nava „Vostok-2", Alexei Leonov realizează pentru prima oară în lume zborul în spațiul liber. „Soiuz-4" şi „Soiuz-5" efectuează cuplarea a două nave pilotate şi creează prima stație orbitală experimentală. Navele cosmice „Soiuz-6", „Soiuz-7" şi „Soiuz-8" realizează zborul simultan în grup cu 7 cosmonauți la bord. Pe nava „Soiuz-6" se experimentează pentru prima oară diverse metode de sudare a metalelor în condițiile imponderabilității şi vidului profund. Echipajul navei cosmice „Soiuz-9" efectuează un zbor orbital cu durata record de 18 zile.**

— 16 martie 1962 : **este lansat primul satelit artificial al Pămîntului din seria „Cosmos". (Între anii 1962—1970 au fost plasați pe orbită aproape 390 de astfel de sateliți).**

— 1 noiembrie 1962 : **lansarea stației automate interplanetare „Marte 1".**

— 1 noiembrie 1963 : **lansarea aparatului cosmic „Poliot 1". Pentru rezolvarea sarcinilor legate de apropierea şi întîlnirea obiectelor în Cosmos, la 12 aprilie 1967 e lansat „Poliot 2".**

— 2 aprilie 1964 : **este lansată prima stație automată „Sonda I" (au mai fost lansate 8 stații similare).**

— 16 iulie 1965 : **lansarea stației științifice „Proton-1" pentru explorarea particulelor cosmice cu energii foarte mari ; („Proton-4" e lansat la 16 noiembrie 1968, rămînind pînă în prezent cea mai mare stație automată cosmică științifică din lume).**

— 1964 : **sînt plasate pe orbite eliptice de mare altitudine 4 stații automate „Electron".**

— 23 aprilie 1965 : **lansarea primului satelit de telecomunicații „Molnia 1" ; se creează bazele unui sistem cosmic permanent. (Pînă la sfîrşitul anului 1970 au fost lansați 16 sateliți „Molnia 1").**

— 26 martie 1969 : **lansarea primului satelit meteorologic din seria „Meteor".**

— 14 octombrie 1969 : **lansarea satelitului artificial al Pămîntului „Intercosmos".**

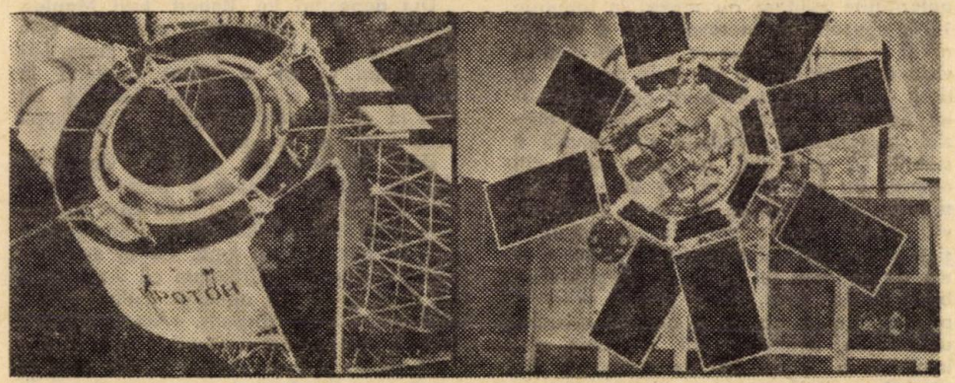

„COSMONAUȚI-AUTOMAȚI"

O cercetare eficientă a spațiului cosmic circumterestru, a Lunii şi a altor planete

reşte eficiența şi precizia diverselor produse. În procesul cercetărilor cosmice au apărut noi instalații energetice care, la o greutate minimă şi la o eficiență înaltă, dispun de mari rezerve de energie. Este vorba de generatoare cu radioizotopi, de baterii atomice şi solare, care se folosesc cu succes pe Pămînt. Cucerirea Cosmosului a chemat la viață noi materiale, unele translucide dar cu rezistența oțelului, sau aşa-numitele „componente", mai uşoare şi mai durabile decît aluminiul. Au apărut zeci de tipuri de metale şi aliaje superpure, materiale refractare utilizabile în medii cu temperaturi ridicate, materiale plastice de înaltă rezistență etc.

Una din cele mai importante direcții de înrîurire a economiei naționale de către cosmonautică o constituie crearea şi lansarea de sateliți pentru comunicații, navigație şi prognoza timpului, cît şi pentru cercetarea resurselor Pămîntului. În prezent, zeci de milioane de oameni din Siberia, de la Polul Nord şi din Asia Centrală beneficiază de comunicațiile „cosmice", iar televizoarele lor recepționează programele televiziunii sovietice centrale retransmise prin sateliții „Molnia 1" cu ajutorul rețelei de stații „Orbita".

Cu ajutorul sateliților meteorologici s-a ameliorat prognoza timpului, ceea ce se repercutează favorabil asupra producției agricole, funcționării transporturilor etc. Observațiile vizuale şi fotografierea formațiunilor atmosferice pentru studierea structurii norilor în scopul prognozei timpului şi sporirii coeficientului de certitudine, patrularea cotidiană în vederea descoperirii furtunilor, uraganelor, ciclonelor — iată una din permanentele activități de viitor ale cosmonauților la bordul unor stații orbitale de lungă durată, precum şi ale sateliților meteorologici automați.

Nu mai puțin concludente sînt posibilitățile folosirii stațiilor orbitale de lungă durată pentru soluționarea unor probleme hidrologice : preîntîmpinarea secetei, a inundațiilor catastrofale. Tehnica spațială îi va ajuta pe hidrologi să studieze rezervoarele de apă închise şi deschise, grosimea stratului de zăpadă în munți, oscilațiile survenite în debitul de apă al fluviilor, să prevadă perioadele cu umiditate sporită sau redusă. Hărțile întocmite prin procedee împrumutate tehnicii spațiale sînt necesare şi în navigație pentru corectarea rutelor atunci cînd se pune problema ocolirii curenților puternici.

Experiența descifrării geologice a fotografiilor înfățişînd suprafața Pămîntului arată că acestea pot fi folosite pentru soluționarea problemelor ce țin de geologia generală, cît şi pentru revizuirea sau alcătuirea de hărți geologice şi geografice la scara 1:200 000 şi chiar mai mici. Cu ajutorul fotografiilor cosmice se poate studia, de asemenea, caracterul şi intensitatea actualelor procese tectonice şi fizico-geologice.

Experiența observațiilor simultane din Cosmos avînd ca obiect ogoare situate în diverse centuri de climă (pe diverse continente şi în țări diverse) şi analizarea erodării solului permit elaborarea de recomandări pentru folosirea corectă a noilor pămînturi, amplasarea însămînțărilor şi plantațiilor pe solurile cele mai prielnice.

Cu timpul, o parte tot mai mare a producției se va realiza în Cosmos, afirmație valabilă mai cu seamă pentru ramurile care actualmente nu se mai simt „la largul lor" în condițiile terestre. E vorba de industria criogenică, de cea vacuumatică, electronică, de tehnica radiațiilor, de producția de antibiotice şi de alte ramuri industriale, cărora pe Pămînt e necesar să li se creeze condiții artificiale, condiții care ar fi în schimb normale în Cosmos. În prezent, omenirea se află abia la începutul valorificării „industriale" a cosmonauticii, **dar de pe acum se conturează perspective ce pledează în favoarea economicității, oportunității şi necesității naturii extraterestre în procesul de producție.**

Tehnica cosmică şi cea a rachetelor participă cu drepturi egale la crearea bazei tehnico-materiale a comunismului. Iată de ce planurile cincinale sovietice prevăd studierea intensă, în continuare, a cuceririi şi folosirii spațiului cosmic. Directivele Congresului al XXIV-lea al P.C.U.S., incluse în noul plan cincinal, prevăd continuarea cercetărilor științifice fundamentale avînd ca obiectiv Luna şi planetele sistemului solar, precum şi continuarea lucrărilor științifice în Cosmos, în vederea dezvoltării comunicațiilor telegrafice şi telefonice, televiziunii, prognozelor meteorologice, studierii resurselor naturale etc., cu ajutorul aparatelor cosmice automate şi pilotate.

U.R.S.S. militează activ pentru o largă colaborare în domeniul cercetării spațiului cosmic. Legături de strînsă prietenie unesc pe cercetătorii sovietici ai Cosmosului cu savanții din țările socialiste. Se dezvoltă cu succes colaborarea dintre Uniunea Sovietică şi Franța în domeniul fizicii cosmice, meteorologiei şi comunicațiilor prin radio. În ultima vreme s-au făcut primii paşi în direcția unei astfel de colaborări şi cu savanți din S.U.A.

Iuri Gagarin a fost primul pămîntean care a văzut dintr-o dată întregul „leagăn al omenirii". Planeta noastră e mică. Pe Pămînt nu-i loc pentru războaie distrugătoare. Pace şi prietenie între popoare — iată baza prosperității viitoare a umanității.

My Lai

CRONICA UNUI MASACRU

SUPRAVIEȚUITORI AI MASACRULUI
Au fost uciși și copii mici, și femei...

SCURT REZUMAT AL FAPTELOR

16 martie 1968 La ora 7 dimineața, compania C, batalionul 1, brigada a 2-a din divizia a 20-a de infanterie americană („Americala"), companie comandată de căpitanul Ernest Medina, atacă două cătune ale satului My Lai. După o oră, cele două cătune sînt rase de pe fața pămîntului, recoltele sînt distruse și, potrivit declarațiilor supraviețuitorilor, 435 de persoane — femei, copii, bătrîni — sînt ucise. La ora 10 dimineața, într-un cătun situat la jumătate de kilometru depărtare, circa 90—100 de civili sînt uciși în aceleași condiții de către soldați din compania B a aceluiași batalion. Comunicatul militar american referitor la acest masacru: „În cadrul unei acțiuni care a avut loc azi, forțe divizionare americane au ucis 128 de inamici în apropiere de orașul Quang Ngai".

Martie 1969. Fostul caporal Ronald Ridenhour, student la colegiul Claremont din California, trimite o scrisoare de 1 500 de cuvinte președintelui Nixon, secretarului apărării, Laird, și la 23 de congresmeni. Relata despre masacrul al cărui martor ocular fusese. Scrisoarea nu a fost citită, se pare, decît de congressmanul Moris Udall, care i-a scris, la rîndul său, secretarului apărării.

1 august 1969. Din ordinul secretarului apărării începe o anchetă în jurul cazului My Lai.

4 septembrie 1969. Locotenentul Calley, care a comandat direct masacrul, este pus sub acuzare.

9 decembrie 1969. Președintele Nixon declară: „La My Lai a avut loc cu siguranță un masacru care nu poate fi justificat în nici o împrejurare. Voi întreprinde tot ce îmi va sta în putință pentru a se face lumină asupra acestui incident și pentru ca toți acuzații, dacă sînt vinovați, să fie pedepsiți".

Martie 1971. Dintre cei 26 de ofițeri și soldați inculpați inițial, 21 au fost absolviți de orice vină. Singurul condamnat, locotenentul Calley. Căpitanul Ernest Medina a fost pus sub acuzare abia la 3 martie 1971 și va fi judecat în luna mai. Urmează să mai fie judecați colonelul Oran Henderson, fostul comandant al Brigăzii a 11-a infanterie, și căpitanul Eugen Kohauc, acuzat nu de participare la crimele de la My Lai ci de schingiuirea unui partizan în timpul unui interogatoriu, la scurtă vreme după masacru.

Ceilalți? 13 ofițeri învinuiți inițial de mușamalizare, de voită inducere în eroare a superiorilor lor ierarhici, au fost scoși de sub acuzare. „În interesul justiției", autoritățile militare au retras, în ianuarie 1970, acuzația de nerespectare a îndatoririlor și sustragere de la obligații de serviciu cu scopul de a ascunde crimele, pe baza căreia fusese cercetat generalul-major Samuel W. Koster, comandantul diviziei „Americala". Ancheta preliminară a stabilit că generalul nu știa exact cîți oameni au fost uciși la My Lai, dar n-a raportat nimic despre cei circa 20 de civili omoriți despre care fusese informat și n-a ordonat nici o anchetă. Ținînd seama de „cariera lui îndelungată și onorabilă" și de lipsa unor probe concrete privind **intenția** sa de a acoperi crimele, autoritățile militare s-au mulțumit să-i înmîneze o „scrisoare de cenzură". Se discută posibilitatea de a i se aplica o sancțiune administrativă.

Dacă generalul a fost considerat a fi o figură prea importantă pentru a compărea în fața Curții Marțiale, soldații care au ucis cu mîna lor au fost achitați pentru că „au acționat din ordin". Este cazul sergentului Charles Hutto, în vîrstă de 22 de ani, judecat pentru mitralierea a șase civili la My Lai. Hutto nu și-a tăgăduit faptele. Avocații săi au susținut însă că a acționat „din ordinul superiorilor". Deși judecătorul care prezida Curtea Marțială a invocat precedentul ferm stabilit de Tribunalul de la Nürnberg — „Ordinele constituie o scuză numai dacă se poate dovedi că acuzatul nu a știut că sînt ilegale" — juriul l-a declarat pe Hutto nevinovat. „Cred că lucrurile au ieșit foarte bine pentru armată și pentru justiție", a exclamat fericit tînărul asasin.

Dintre participanții direcți la masacru au rămas să dea socoteală doar Calley și Medina. Fiecare în parte a fost pus sub acuzare pentru asasinarea a 102 oameni, dintre care 100 uciși din ordinul lor (cu mențiunea că locotenentul Calley a și tras el însuși în victime), iar cîte doi — o femeie și un copil mic în cazul lui Calley, altă femeie și alt copil mic în cazul lui Medina — au fost impușcați de către acuzați. Condamnarea lui Calley spulberă temerea exprimată de revista „Time" că „My Lai ar putea să intre în istorie ca un masacru pentru care nimeni n-a fost tras la răspundere". Dar Calley este oare singurul vinovat? Nimeni nu susține că el ar fi pus singur la cale și ar fi adus singur la îndeplinire genocidul. Și nici că ceea ce s-a întîmplat la My Lai ar fi fără precedent și fără seamăn în Vietnamul de sud.

DEPOZIȚII

Din depoziția lui Robert Earl Maples, mitralior. „Am mers prin sat și în cele din urmă am ajuns la o groapă mare. Locotenentul Calley a mînat oamenii în groapă. El și soldatul Paul Meadlo au tras în ei. Meadlo plîngea... erau copii mici, femei și așa mai departe..."

Din mărturia lui Dennis Conti, 21 de ani, soldat. „Calley a strîns laolaltă vreo 30—40 de țărani și ne-a spus să avem grijă de ei. Noi i-am supravegheat și i-am păzit să nu fugă. Calley s-a înapoiat și a spus: «Credeam că v-am spus să aveți grijă de oamenii ăștia». «Asta și facem», i-am răspuns. «Am înțeles că trebuie să-i ucideți». După aceste cuvinte, Meadlo și locotenentul Calley s-au așezat unul lîngă altul și au tras direct în oameni. Aceștia strigau, țipau, dar au fost omoriți. La sfîrșit se putea vedea o amestecătură de capete sfărîmate, membre, bucăți de carne smulse".

Din mărturia lui Paul Meadlo, care a acceptat să facă depoziții numai după ce Departamentul justiției i-a acordat „protecția imunității", adică l-a asigurat că nu va fi pus sub urmărire: „Am dus vreo 30—40 de săteni la o intersecție de drumuri, la ieșirea din My Lai. «Îi vreau morți», mi-a spus locotenetul Calley. Apoi s-a dat înapoi cu vreo 8—10 metri și a început să tragă în ei cu automatul. Mi-a cerut să-l ajut. L-am ajutat".

Meadlo a povestit apoi cum l-a ajutat pe Calley să mîne circa 75—100 de oameni într-o groapă de la marginea satului:

— Ce ți-a spus locotenentul Calley?

— Mi-a spus că mai avem o treabă de făcut. Locotenentul Calley a început să tragă. Mi-a spus să-l ajut să-i ucidă. Am tras și eu.

— Ce făceau copiii?

— Stăteau în brațele mamelor lor.

— Ți-era teamă că ar putea să treacă la atac?

— Da, mi-era. S-ar fi putut să fie încărcați cu grenade.

— A făcut cineva vreo încercare de a ataca?

— Nu.

Din interogatoriul locotenetului Calley:

— În cine au tras soldații dumitale?

— În dușmani.

— În oameni?

— În dușmani.

— Nu erau ființe umane?

— Ba da.
— Erau bărbați?
— Nu știu. Cred că da. Nu făceam discriminări.
— Ai văzut femei?
— Nu știu.
— Ai văzut copii?
— Nu știu.
— Ce înțelegi prin afirmația că nu făceai discriminări?
— Nu făceam discriminări între indivizii din sat. Toți erau dușmani. Trebuiau distruși cu toții."

„MERE GOOK RULE"

„Gook", explică dicționarul Webster, este „în jargonul militar american un termen vulgar, ofensator, dușmănos sau disprețuitor" pentru a desemna un om de rasă galbenă. „Mere gook rule", adică aproximativ „reglementare sumară aplicabilă unui gook", este o formulă cinică, neprevăzută de Codul justiției militare dar folosită frecvent în Vietnamul de sud pentru a „explica" frecventele crime de război pentru care nici nu se intentează măcar proces sau are loc un proces dar juriul militar îi achită pe vinovați. „Mere gook rule", sau pe scurt M.G.R. este un fel de a spune că legile care pedepsesc asasinatul nu se aplică automat atunci cînd victima este vietnameză iar ucigașul este un soldat american. De cîte ori se vor fi invocat M.G.R. în cazuri despre care opinia publică americană și străină n-a auzit și nu va auzi niciodată?

Numai întîmplarea a adus la lumină tristul episod My Lai. Au ajuns în prim plan un număr de tineri americani, albi și negri, de profesii diferite, provenind din diverse colțuri ale Americii, un eșantion oarecare, probabil reprezentativ pentru cei 2 500 000 de foști militari întorși în patrie după un stagiu în Vietnam. Condiția morală a acestor tineri, incapacitatea lor de a se adapta la viața civilă normală, fermentul de violență pe care îl introduc în societatea americană îi îngrijorează profund pe sociologi. Cel puțin o zecime dintre cei peste cinci milioane de șomeri ai Americii sînt foști soldați. În virtutea „Proiectului 100 000", lansat în 1967 cu scopul de a spori efectivele armatei prin recrutarea unor tineri cu o capacitate fizică și mintală redusă, au fost „pregătiți" în primele 28 de luni circa 175 000 de băieți care se dovediseră inapți pentru a-și termina studiile sau pentru a-și însuși o profesiune onorabilă.

Locotenentul William Calley este pur și simplu unul dintre numeroșii tineri pe care războiul din Vietnam i-a transformat din deșeuri sociale în „supraoameni", în comandanți cu drept de viață și de moarte asupra populației „de rasă inferioară". A absolvit școala medie din Miami al 666-lea dintre 731 de elevi, s-a înscris la Colegiul Palm Beach, dar notele foarte proaste din primul an l-au silit să abandoneze studiile. La recrutare a fost respins, fiind considerat inapt din punct de vedere al nivelului intelectual pentru serviciul militar activ. În iulie 1966, lipsit de resurse și de perspective, și-a încercat din nou norocul la un centru de recrutare. De data aceasta, exigența fiind mai mică, a fost trimis la școala de subofițeri de la Fort Benning. A absolvit-o al 119-lea din 156.

În apărarea lui, Calley a povestit cum a fost „condiționat" pentru a ucide fără scrupule bătrîni, femei, copii. Nimic excepțional pentru trupele americane din Vietnam: „spălarea creierului" lui Calley nu se deosebea cu nimic de instrucția primită de alți 2 500 000 de tineri. Într-o zi, Calley a văzut cum poliția a ucis cu focuri de mitralieră șase femei vietnameze numai pentru că se îndreptau spre piață cu jumătate de oră înainte de ridicarea interdicției de circulație. „Atunci, spune el, mi-am dat seama pentru prima oară că nu ne jucăm de-a războiul, că nu se așteaptă de la noi să ne purtăm ca niște bravi cercetași". I s-a explicat mereu că „oricine e un dușman potențial, că și femeile sînt la fel de periculoase ca și bărbații". Întrucît și copiii pot să arunce grenade sau să pună mine, „este esențial ca trupele americane din Vietnam să renunțe la obiceiurile din cel de-al doilea război mondial, cînd dădeau bomboane sau gumă de mestecat copiilor". „În ziua aceea, la 16 martie 1968, a spus Calley, căpitanul Medina m-a întrebat ce anume intîrzia înaintarea subunității mele. I-am explicat, iar el mi-a spus să-i suprim pe vietnamezi și să con-

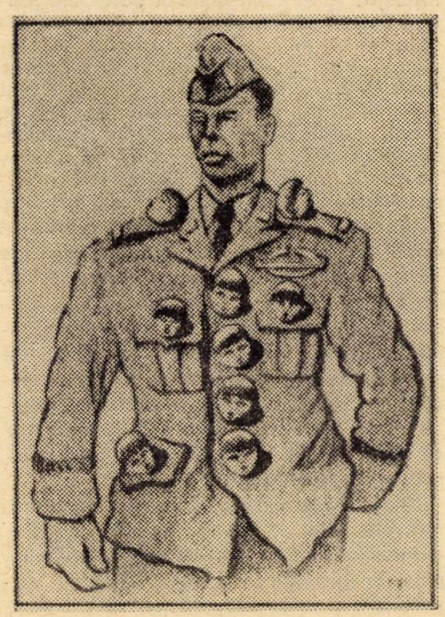

Calley după My Lai

(Din **Der Spiegel**)

duc soldații pe pozițiile pe care trebuiau să le ocupe. În momentul acela am avut sentimentul — pe care l-am avut de altfel întotdeauna — că am executat ordinele primite și n-am impresia că am greșit acționînd astfel. În adîncul sufletului meu nu mă gîndeam decît la ceea ce am fost învățat să fac, la ceea ce eram chemat să aduc la îndeplinire, la ordinele primite".

În cursul procesului de la Fort Benning s-a pierdut multă vreme pentru a stabili dacă e adevărat ce spune Calley (că Medina i-a ordonat în cinci rînduri să extermine toată populația satului My Lai) sau dacă e adevărat ce spune Medina (că el n-a ordonat să se ucidă femei și copii). Unii martori au ținut în această privință partea lui Calley, alții au confirmat spusele lui Medina. Oricum s-ar fi petrecut lucrurile, judecătorul, colonelul Reid Kennedy, le-a cerut juraților să țină seama de faptul că ordinul de a ucide persoane civile este (indiferent cine l-ar fi dat) ilegal și că, în conformitate cu codul justiției militare, un soldat are datoria de a nu se supune unui ordin ilegal. Cu toate acestea, juriul, format din cinci foști participanți la războiul din Vietnam și un fost participant la războiul din Coreea, n-a izbutit să se pună de acord asupra vinovăției lui Calley, decît cu greu, după ce, intrînd în divergență, a reluat aproape de la capăt audierea martorilor. A acționat, desigur, infamanta regulă M.G.R., pe care au avut cu toții prilejul să și-o însușească. A acționat, de asemenea, conștiința importanței care se acordă sistemului „body count" — numărătoarea cadavrelor. Calley a declarat la proces că toate unitățile americane din Vietnam sînt supuse unor presiuni continue pentru a prezenta cifre mari privind inamicii uciși: „Ofițerii superiori îți spun: toți ceilalți anunță cifre mari. De ce nu faceți și voi așa? De ce nu ucideți pe nimeni?" Întrebat cum se stabilește bilanțul morților, Calley a răspuns simplu: „Evaluarea se face cu aproximație. E imposibil să numeri cu adevărat. Pui la socoteală soldații Vietcong, bivolii, porcii, vacile, indiferent ce. Om sau animal, orice ai la îndemînă e bun, numai să fie mort".

Avocatul apărării, George Latimer, și-a încheiat pledoaria arătînd că locotenentul Calley și soldații săi sînt „băieți buni, instruiți să ucidă, trimiși peste mări să ucidă, avînd ordin să ucidă. Aceasta, au înțeles ei, este misiunea lor. Poate că și-au dat prea multă osteneală". De ce, atunci, să fie pedepsiți pentru ceea ce procurorul principal, căpitanul Aubrey Daniel, a numit „asasinarea premeditată a 102 bătrîni, femei și copii ?". „Acești oameni neînarmați și care nu opuneau rezistență — bărbați, femei, copii și prunci — au fost executați în mod sumar de locotenentul Calley", a arătat procurorul. Dar vinovăția lui Calley este oare excepțională dacă se ține seama de criteriile războiului purtat de Statele Unite împotriva poporului vietnamez ? Ea nu poate fi pusă și nu mai este pusă la îndoială de nimeni. Întrebarea este însă dacă, o dată cu procesul Calley, nu se deschide în fond procesul întregii intervenții americane. Căci ce altceva decît un lung șir de atrocități împotriva populației civile, masacrată prin bombardamente și prin alte mijloace, este războiul dus de Statele Unite în Vietnam ? „Soldatul american — scria recent «Newsweek» într-o amplă «coverstory» consacrată gravelor perturbații morale suferite de trupele din Vietnam — aparține uneia dintre cele mai profund tulburate armate din întreaga istorie militară".

Locotenent-colonelul Anthony Herbert, decorat cu patru stele de bronz și cu patru stele de argint pentru participarea sa la războaiele din Coreea și din Vietnam, este de părere că „armata este pe cale de a se autodistruge". Herbert îi acuză pe doi dintre foștii săi superiori din Vietnam — generalul-maior John Barnes, fost comandant al Brigăzii a 173-a aeropurtate și locțiitorul său, Ross Franklin — că nu au luat nici o măsură atunci cînd le-a raportat despre opt cazuri de atrocități comise sub ochii lui. De fiecare dată, comandanții i-au cerut supărați „să-și vadă de treburile lui". O simplă coincidență: din prima comisie de anchetă însărcinată să cerceteze împrejurările masacrului de la My Lai a făcut parte și colonelul Franklin care, excedat de sesizările lui Herbert, îi spusese la un moment dat: „Dacă aș avea scrupulele dumitale morale, m-aș gîndi că ar fi mai bine să părăsesc armata". Acum, alți ofițeri cercetează presupusa vinovăție a lui Franklin și a lui Barnes. Se presupune că-i vor găsi „nevinovați", așa cum i-a găsit și comisia din care a făcut parte Franklin pe cei ce au ascuns faptele întîmplate la My Lai.

PRECEDENTUL YAMASHITA

Strania desfășurare a proceselor masacrului de la My Lai, care, cu excepția lui Calley, i-au absolvit rînd pe rînd atît

→

pe comandanți cît și pe executanți, aruncă o lumină sumbră asupra concepției americane despre crimele de război. Gravele implicații ale acestei probleme sînt relevate în cartea „Nürnberg și Vietnam: o tragedie americană". Autorul ei, generalul de brigadă în retragere Telford Taylor, a fost principalul consilier juridic american la procesele de la Nürnberg. Generalul american arată că multe din acțiunile curente ale trupelor S.U.A. din Vietnam violează cele 12 convenții de la Haga și Geneva privind regulile de ducere a războiului. Printre aceste acțiuni, el enumeră „zonele de foc liber", în care soldații au dreptul să împuște „tot ceea ce mișcă", bombardarea satelor, evacuarea forțată a sătenilor în așa-zise „lagăre de refugiați", precum și insistența cu care comandamentul urmărește bilanțul lui „body count", un îndemn abia disimulat la asasinarea civililor.

Dacă precedentul Yamashita ar fi aplicat la Vietnam, susține generalul Taylor, însuși fostul comandant suprem al forțelor S.U.A. din Vietnam, generalul William Westmoreland, „ar putea să fie găsit vinovat". Yamashita, comandantul suprem al armatei japoneze în cel de-al doilea război mondial, a fost condamnat la moarte și spînzurat pentru că nu a împiedicat atrocitățile comise de trupele de sub comanda sa, deși, practic, el pierduse controlul asupra lor. În conformitate cu legile militare americane, un ofițer trebuie să fie tras la răspundere „dacă a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință" de crimele de război comise de subordonații lui. Într-unul din procesele legate de masacrul de la My Lai, avocații apărării au încercat chiar să-i aducă această acuzație generalului Westmoreland. Acuzația a fost respinsă „din lipsă de probe". A urmat refuzul de a aplica „precedentul Yamashita" unor comandanți de rang inferior (cazul generalului Koster). Poziția lui Taylor este că americanii sînt cei care au creat precedentul Yamashita și că n-ar trebui să-l ignoreze cu totul atunci cînd e vorba de fapte săvîrșite în propria lor tabără.

Sesizat de discuțiile tot mai aprinse pe această temă, generalul Westmoreland, în prezent șeful statului major al armatei americane, a declarat la o conferință de presă anume convocată că nu se simte absolut de loc vinovat de masacrul de la My Lai și că nu poate fi comparat cu Yamashita deoarece generalul japonez „omisese să deschidă o anchetă în legătură cu atrocitățile comise sub comanda lui", în timp ce „în Vietnam, un mare număr de oameni au fost judecați și condamnați pe baza unor asemenea acuzații". „De fiecare dată cînd s-au săvîrșit atrocități în Vietnam, a spus el, a fost din vina comandamentului respectiv". În același timp, Departamentul apărării a publicat un lung comunicat în care explică de ce a fost necesar să procedeze la o anchetă în cazul My Lai și să intenteze un proces locotenentului Medina. Atît Westmoreland cît și Departamentul apărării trec însă cu vederea un fapt esențial: armata a mușamalizat cît a putut cazul My Lai. Procesul lui Calley, care a avut loc la trei ani de la masacru, a fost deschis abia după ce opinia publică americană, sesizată întîmplător, a cerut insistent să se facă lumină. Sordidele fapte relatate de presă (și negate inițial de autoritățile militare) au provocat o asemenea oroare în America și în întreaga lume încît procesul pur și simplu nu a mai putut fi evitat. Oricît ar părea de greu de crezut acest lucru, comunicatul Departamentului apărării e conceput pe un ton de scuză, de justificare. De ce? Din cauza statutului de erou pe care cercurile militariste încearcă să-l creeze brutei în uniformă de locotenent. Încă înainte de începerea procesului, Calley primise 10 000 de scrisori de la „admiratori". După proces, tentativele de glorificare a asasinului au luat forma unei campanii de protest împotriva condamnării. Ea se înscrie pe linia tot mai zadarnicelor eforturi de a face popular un război detestat, al cărui simbol trist este acest monstruos, subuman, locotenent.

Președintele Nixon, făcînd uz de prerogativele sale de șef al puterii executive, a ordonat punerea în libertate a lui Calley pînă la judecarea apelului. Ulterior, președintele a făcut cunoscut că va lua parte personal la procedura de revizuire a dosarului Calley. Reamintim cuvintele rostite de președinte la 9 decembrie 1969: „La My Lai a avut loc cu siguranță un masacru care nu poate fi justificat în nici o împrejurare. Voi întreprinde tot ceea ce îmi va sta în putință pentru ca..."

Felicia ANTIP

ITALIA

„AFACEREA BORGHESE"

Zilnic, în presa italiană apar noi amănunte privind complotul fascist descoperit la 17 martie ce urmărea să răstoarne statul născut din Rezistență. Primilor arestați (doi foști ofițeri și un industriaș) le urmează alții, implicați direct sau indirect în această acțiune. Este căutat cu insistență prințul Valerio Borghese, șeful așa-numitului „Front național", organizație paramilitară de extremă dreapta, foarte activă în timpul tulburărilor de la Reggio Calabria și Aquila, responsabilă de numeroase agresiuni și atentate. Borghese e fugit de la locuința sa din Roma sau poate chiar din Italia.

■

Miercuri, 17 martie, ora 5 după-amiază. La Montecitorio (sediul Parlamentului italian), febrilitatea obișnuită zilelor de vot: unii se agită, preocupați, de la un scaun la altul, alții se dezmorțesc în sala pașilor pierduți, cei mai obosiți își consumă epuizarea la bufet; voturile pro și contra articolului 12 al legii pentru reforma fiscală se adună în urne... Ziua se apropie de sfîrșit, cei mai mulți se pregătesc de plecare. Deodată, pe ușa de care atîrnă tăblița „Biroul Presei" se precipită cîțiva ziariști, în mînă cu ultima ediție a ziarului „Paese Sera". În atmosfera ce abia începuse să se destindă, știrea care anunță descoperirea unui complot al extremei drepte are efectul unui explozibil. Cuprinși de panică, parlamentarii își uită oboseala: telefoanele intră în funcțiune. Giulio Andreotti, șeful grupului democrat-creștin, aleargă de la un telefon la altul; în sfîrșit, reușește să obțină legătura cu Emilio Colombo. Primul ministru abia fusese informat, și el, tot pe căi neoficiale.

Pe Giorgio Almirante, secretarul M.S.I. (partidul neofascist), vestea îl surprinde în timp ce dă un interviu unui ziarist. Primului apel telefonic îi răspunde printr-un surîs neîncrezător, la cel de-al doilea se enervează și, în sfîrșit, la al treilea, suspendă interviul: cei din partidul său cer „instrucțiuni" — vor să știe cum să se comporte, ce să spună. Almirante răspunde evaziv și pînă una alta, își cheamă secretarul: „Ai văzut ziarele?" — îl întreabă. „Nu" — răspunde acesta trezit din

PROCESUL MANSON: EPILOG?

Charles Manson (36 de ani), Susan Atkins (22 de ani), Patricia Krenwinkel (23 de ani), Leslie van Houten (21 de ani) au fost condamnați, la 29 martie, la moarte prin gazare pentru „cea mai bizară crimă a secolului" (calificativul aparține procurorului: asasinarea, la 8 și 9 august 1969, a actriței Sharon Tate, în vîrstă de 26 de ani, gravidă în luna a noua, a oaspeților ei: Jay Sebring, 35 de ani, Vojteck Frykowski, 37 de ani, Abigail Folger, 26 de ani, Steven Parent, 18 ani, și a vecinilor ei Leno și Rosemary La Bianca).

Procesul — cel mai lung din istoria justiției americane — a durat zece luni și a costat aproape un milion de dolari.

„Dacă voi fi condamnat la moarte, amenințase Manson înainte de pronunțarea sentinței, după aceea nu va mai fi altceva decît crimă și vărsare de sînge, deoarece nu mă voi lăsa."

„Profetul" n-a precizat cum își va aduce la îndeplinire amenințarea și nici împotriva cui e îndreptată. Deocamdată, șase adepți ai lui, care au așteptat pronunțarea sentinței în genunchi, în fața tribunalului și anunțaseră că, dacă Manson va fi condamnat la moarte, își vor da foc, au renunțat... Și-au ras doar capetele, considerînd probabil că este suficient să-și sacrifice părul.

Vor sfîrși oare Manson și complicele sale în camera de gazare? Greu de spus. Procedura apelurilor și a recursurilor va dura, se apreciază, între trei și cinci ani. De la 12 aprilie 1967, în California nu a mai avut loc nici o execuție. Înainte de a-și ocupa locul între cei peste 80 de condamnați la moarte care așteaptă la St. Quentin (unul dintre ei este Sirhan B. Sirhan, asasinul lui Robert Kennedy), Manson și Susan Atkins vor mai fi judecați o dată: pentru uciderea muzicianului Gary Hinman, omorît după o săptămînă de tortură pentru că a refuzat să-și doneze averea „familiei" Manson.

BORGHESE (STÎNGA) ŞI VĂDUVA LUI MUSSOLINI
Nostalgii...

somnul de după-amiază. „Vino repede aici. Situaţia e delicată. Cumpără «Paese Sera» şi citeşte-l pe drum". Este ora 6,30 şi o totală confuzie domneşte la Montecitorio.

Se anunţă că la 7,30 chestorul Romei, Giuseppe Parlato, va ţine o conferinţă de presă pentru „a prezenta oficial" date despre complot. Numele lui Valerio Borghese — i se spune „Principele negru" — începe să fie pronunţat tot mai insistent : complotul — se spune — ar fi opera lui. „Cu Valerio Borghese — răspunde Almirante unui deputat curios — nu avem nimic, chiar nimic de-a face". Cu un asemenea răspuns, cel puţin pentru o vreme, Almirante se crede la adăpost : va avea oricum răgaz pentru a reflecta.

La 7,30, conferinţa de presă este anulată. Amănunte vor fi date, mai întîi în Senat, apoi în Camera Deputaţilor, de către ministrul de interne Franco Restivo. În cîteva cuvinte, acesta declară că, încă de la începutul lunii decembrie, poliţia se afla pe urmele complotiştilor. S-au operat în răstimp de trei luni 32 de percheziţii la locuinţele exponenţilor dreptei extra-parlamentare : 13 la Roma, 11 la Genova, 3 la Milano, 3 la Bari, 2 la Napoli.

Nimic mai mult despre complotul propriu-zis. Abia cîteva zile mai tîrziu aveau să iasă la suprafaţă unele amănunte.

■

Tentativa de răsturnare a actualului guvern urma să aibă loc în noaptea de 7 spre 8 decembrie 1970. Ce se întîmpla în acele zile la Roma pentru a îndreptăţi o asemenea tentativă ? De fapt, nimic deosebit. 7 decembrie este o zi ploioasă. Ziarele din 8 decembrie vor înregistra, printre altele, manifestaţia studenţească împotriva procesului de la Burgos, amărăciunea Papei Paul al VI-lea, neputincios în faţa noii legi a divorţului, a treia (sau a patra ?) căsătorie a lui Vittorio Gassman, precum şi întîlnirea lui Cassius Clay cu argentinianul Jacinto Bonavena.

O seară ca toate celelalte, mai liniştită poate : marea majoritate a italienilor se află în papuci, în faţa televizoarelor. Protejate de întunericul nopţii, grupuri-grupuri de oameni se îndreaptă spre trei zone, dinainte stabilite, ale Romei : via Eleniana, via dei Marrucini şi împrejurimile Cinecitta-ului. O sută, şase sute sau poate o mie — nimeni nu ştie cu precizie cîţi sînt. Toţi aşteaptă un cuvînt din partea lui Valerio Borghese pentru a se îndrepta spre inima oraşului şi a ocupa ministerul de interne şi radioteleviziunea. În acelaşi timp, în alte oraşe italiene urmau să fie gata înarmate alte grupuri de extremă-dreapta. Exista şi o „proclamaţie către popor" ce urma să fie citită la posturile de radio şi televiziune de principele Junio Valerio Borghese. Momentul — nu se ştie exact de ce — este însă considerat nepropice. Cuvîntul de ordine nu mai vine. Către orele 2 conspiratorii se risipesc în noapte...

■

În ultimii ani, numele lui Junio Valerio Borghese a fost legat de gruparea fascistă „Fronte nazionale", pe care a înfiinţat-o în septembrie 1968 sub deviza „Toţi pentru Junio, Junio pentru toţi", o organizaţie fără reprezentanţi în parlament, sprijinită — cum scrie „L'Europeo" — „de o elită de pensionari veleitari". Junio Valerio este urmaşul puternicei familii Borghese, care în 1605 dădea Bisericii un papă, pe Paul al V-lea, şi, mai tîrziu, un soţ Paolinei Bonaparte, sora lui Napoleon. În ciuda cărţii sale de vizită, supraîncărcată de titluri (principe de Sulmona, nobil roman, patrician venet, patrician napolitan, patrician genovez, nobil de Corneto) şi a blazonului pompos (un vultur regal pe fond galben şi un dragon înaripat pe fond albastru), în politică, „principele negru" n-a reuşit (de fapt n-a încercat) niciodată să depăşească lozincile fasciste tradiţionale şi naţionalismul dannunzian. Deşi fascist convins, avea să fie arestat de Mussolini pentru... furt. Stă puţină vreme în închisoare şi, datorită influenţei soţiei sale, este reintegrat în rîndurile armatei fasciste. Arestarea următoare va avea loc după război, în mai 1945, acuzaţiile fiind de astă dată mult mai grave. Nu mai este vorba de furturi ci de înaltă trădare şi colaborare militară cu duşmanul : în calitatea sa de comandant al flotei „Decima Mas" trebuie să răspundă de uciderea a peste 800 de persoane, în mare majoritate partizani. Pasibil de muncă silnică pe viaţă, principele Borghese va fi condamnat în cele din urmă la doisprezece ani, opt dintre aceştia fiind suspendaţi. După ce aşteptase patru ani în închisoare terminarea procesului, va mai rămîne cîteva luni, după care este eliberat. Italia întreagă protestează împotriva „incredibilei achitări". Liber, dar lipsit de drepturi civile, radiat din marină, Valerio Borghese se hotărăşte „să renunţe pentru totdeauna la politică". Renunţarea durează pînă în 1958, cînd este reabilitat : îşi recapătă drepturile şi obţine chiar o pensie de război. „Valerio Borghese — scrie ziaristul Giuliano Ferrieri — este acum liber să se mişte şi să vorbească, disponibil tuturor «nostalgiilor». «Curînd — îşi spune — vor avea nevoie de mine»". Voiajează, îşi întîlneşte în Spania vechii „colaboratori" şi, în 1968 anunţă scopurile noii sale organizaţii — „Frontul Naţional" : „Abolirea tuturor partidelor, recunoaşterea corporaţiilor, da ! mîinii-forte, ordinii, disciplinei !" Una din „marile sale dorinţi" era să facă din „Frontul Naţional" un „centru al puterii tuturor organizaţiilor de extremă dreapta", în măsură să determine răsturnarea regimului democratic. Încă din mai şi iunie 1970, Borghese îşi defineşte intenţiile : după ce „lovitura de stat" i-ar fi reuşit, urmărea să alcătuiască un nou guvern în care, bineînţeles, funcţia de prim-ministru şi portofoliul de ministru al apărării urmau să-i aparţină.

■

În hotărîrea sa de a se instala la Palazzo Chigi (reşedinţa primului ministru), Valerio Borghese se baza numai pe forţele neo-fasciste sau intenţiona să recurgă la armată ? Întrebarea a fost poate prima pe care Italia avea să şi-o pună la 17 martie. Intervievat de revista „Tempo", amiralul Gino Birindelli, comandantul forţelor navale N.A.T.O. din Mediterana, avea să asigure că „forţele armate n-au fost atinse de cancerul politicii de aventură. Loialitatea şi fidelitatea faţă de Constituţie sînt deasupra oricărei bănuieli". Totuşi, printre notele găsite în biroul lui Valerio Borghese figurează şi numele a şapte amirali... Iar săptămînalul „L'Espresso", acelaşi care în 1964 avea să declanşeze „scandalul Sifar", încheiat abia luna trecută, publică planurile „operaţiunii Antartida" ce conţin modalităţile tehnice de preluare a puterii cu sprijinul forţelor armate. „Ora H" ar fi urmat să fie fixată — conform operaţiunii — în aşa fel încît carabinierii să-i înconjoare pe muncitori în interiorul uzinelor, iar pe studenţi în interiorul universităţilor. Două ore mai devreme, conducătorii partidelor de stînga trebuiau „arestaţi discret", reţelele telefonice tăiate...

„Operaţiunea Antartida — scrie Jacques Nobécourt de la «Le Monde» — ar fi avut drept consecinţă războiul civil. Şi ce general şi-ar fi asumat un asemenea risc ?" Poate tocmai pentru că n-a găsit nici un general care să-şi asume un asemenea risc, a renunţat principele Valerio Borghese la lovitura din noaptea de 7 spre 8 decembrie. E o simplă supoziţie şi supoziţii se fac tot mai multe în aceste zile la Roma.

Tentativa lui Borghese nu putea avea sorţi de izbîndă. În acelaşi timp, ea nu poate fi separată de activitatea unor forţe interne ostile cuceririlor dobîndite de clasa muncitoare italiană şi de luptele populare din ultimii doi ani. „Încă o dată — spunea Giorgio Amendola, la reuniunea C.C. al P.C.I. — bătălia decisivă pentru viitorul Italiei, pentru independenţa şi progresul său social se desfăşoară în jurul problemei libertăţii şi antifascismului".

Italia antifascistă şi democratică a reacţionat cu hotărîre. Au avut loc numeroase greve şi întreruperi ale producţiei, muncitorii manifestîndu-şi hotărîrea de a apăra republica. Cele trei partide de stînga — P.C.I., P.S.I. şi P.S.I.U.P. — ca şi o mare parte a democraţiei-creştine şi-au exprimat în forme diferite dar unitare voinţa de a apăra democraţia şi legalitatea constituţională, căci — aşa cum scria ziarul „Avanti" — „o politică antifascistă trebuie desfăşurată pe mai multe planuri : de la acţiunea de «curăţire» dusă de poliţie şi magistratură pînă la vigilenţa riguroasă şi combativă a maselor populare".

Cererea ca inspiratorii şi finanţatorii planului ce visa la o imposibilă revanşă să fie nominalizaţi şi pedepsiţi se face tot mai insistentă. Noi amănunte despre complotul eşuat sînt aşteptate în continuare de întreaga Italie.

Rodica DUMITRESCU

S.S.T.

NU RĂSPUNDE

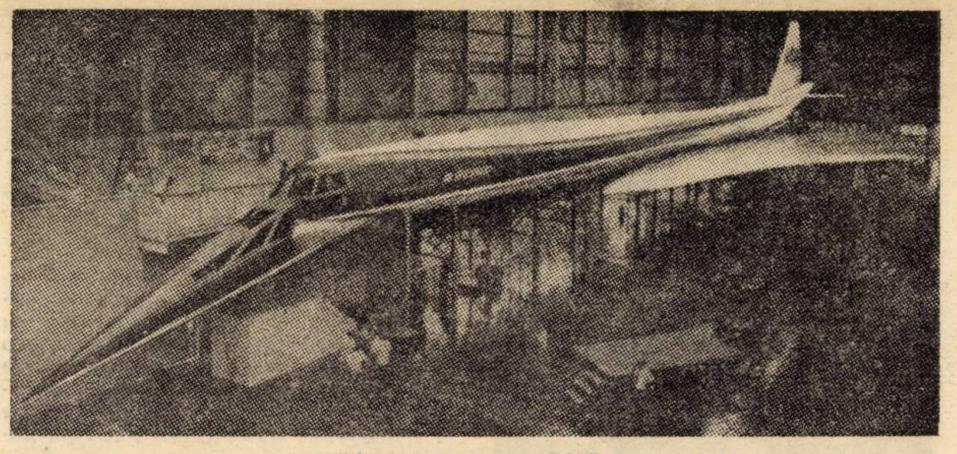

BOEING 2707 LA SEATTLE
Lipsesc 134 milioane de dolari...

Oricine cunoaşte jocul cu „zboară... zboară...“ : rîndunica zboară, pisica nu, elicopterul zboară, submarinul nu, ş.a.m.d. Se pare că, de aci încolo, măcar o bună bucată de vreme, ar urma să fie penalizaţi cei care vor trece la „zboară“ avionul american B(oeing) 2 707, mai cunoscut sub iniţialele S.S.T. (Super-Sonic Transport). Unii extind aceste previziuni şi asupra franco-britanicului „Concorde“... Totul se trage de la voturile prin care Congresul S.U.A. s-a opus luna trecută — Camera Reprezentanţilor în 18 martie şi, mai ales, Senatul în 24 — acordării a 134 milioane de dolari pentru finanţarea în lunile aprilie-mai-iunie a lucrărilor de punere la punct a două prototipuri de S.S.T.

Încă de anul trecut, Senatul american a refuzat creditele solicitate de guvern pentru construirea acestui avion. Ca urmare, propunerea guvernamentală — pe care atunci Camera Reprezentanţilor o acceptase — a fost retrimisă în dezbaterea Congresului. În aşteptarea hotărîrii definitive s-a convenit ca finanţarea proiectului să fie asigurată pînă la 30 martie 1971 prin alocaţii lunare. În ciuda coeficientului de provizorat care afecta condiţiile realizării lui B 2 707, cercurile de afaceri interesate făceau la începutul lui 1970 pronosticuri foarte optimiste cu privire la destinul comercial al noului avion. Pornind de la aprecierea că în viitoarele două decenii piaţa mondială în acest domeniu va fi de aproximativ 25 miliarde de dolari, aceiaşi experţi afirmau că B 2 707 va putea cuceri patru cincimi din ea... Într-un fel — firește, totul transferîndu-se pe terenul industriilor de avangardă ale veacului XX şi la nivelul miliardelor de dolari — prospectorii de viitor de la Boeing par să fi săvîrşit greşeala ţărăncuţei care visa lux şi caleaşcă, mergînd spre tîrg cu coşul de ouă pe cap.

Asemănare, totuşi, limitată. În cazul S.S.T., optimismul viguros, certitudinea absolută că izbînzile se vor succeda, decurgînd în mod necesar şi neabătut unele din celelalte, erau şi o tehnică de propagandă. În ziare, pagini întregi de publicitate au făcut apel la orgoliul naţional (important nu este **dacă** avionul supersonic va fi construit, ci **de către cine**), adăugînd ici o aluzie la concurenţa străină, colo un accent anticomunist (dintre avioanele supersonice actualmente în construcţie, în faza cea mai înaintată este Tupolev-144), au zgîndărit neliniştile de ordin economic ale oamenilor (privitoare la balanţa de plăţi a S.U.A., privitoare la folosirea mîinii de lucru etc). Cu toate acestea, Camera Reprezentanţilor a votat împotriva celor 134 milioane care trebuiau să constituie o „punte“, un răgaz între termenul-limită de 30 martie şi data de 30 iunie care marchează sfîrşitul anului bugetar american.

O „MAJORITATE IDEOLOGICĂ“ FRAGILĂ ŞI UN DISCURS NEOBIŞNUIT

Schimbarea de atitudine în raport cu anul trecut a Camerei Reprezentanţilor — înregistrată ca o surpriză şi explicată parţial prin votul a 33 din cei 51 de reprezentanţi aleşi toamna trecută — a fost un semnal de alarmă pentru ceea ce observatorii străini nu s-au sfiit să numească „lobby-ul avionului supersonic“ şi despre care Jacques Amalric scria în „Le Monde“ ca despre „unul din cele mai puternice asemenea grupuri de presiune care au putut fi privite în acţiune la Washington“. În scurtul interval dintre cele două votări, grupul partizanilor lui B 2 707 — industriile interesate, vreo treizeci de sindicate, plus Administraţia în frunte cu preşedintele Nixon — şi-au înmulţit eforturile. „Niciodată, de la zadarnicele sale eforturi de a impune Senatului ratificarea a doi sudişti ca judecători la Curtea Supremă — nota în «Le Figaro», corespondentul ziarului în S.U.A., Léo Sauvage — preşedintele Nixon n-a desfăşurat o activitate mai în văzul lumii şi nu şi-a angajat în asemenea măsură autoritatea, pentru a smulge Congresului o aprobare pe care o ştia dificilă“. Preşedintele nu a cucerit însă nici pe toţi senatorii din propriul său partid : din cele 51 de voturi care au respins propunerea guvernamentală (faţă de 46 pentru), 17 au fost voturi republicane. Iar, dintre acestea, cinci au avut drept autori senatori noi, aleşi în noiembrie 1970, din cei despre care preşedintele declarase atunci cu satisfacţie că îi vor asigura în sfîrşit în Senat „o majoritate ideologică“.

În dimineaţa următoare votului din Senat, toate agenţiile de presă semnalau din Washington şi New York că, în ierarhia titlurilor de ziar din ziua respectivă, înfrîngerea suferită de B 2 707 a trecut pe primul loc, îndeobşte rezervat desfăşurării şi implicaţiilor eşecului sud-vietnamez în Laos. Iar în „New York Times“, se putea citi : „Senatul a pus capăt unei lungi serii de erori. (...) Acum, cînd eşecul s-a produs, Administraţia va putea să-şi îndrepte atenţia — aşa cum ar fi trebuit să facă de mai multe luni — către alte programe, menite să reducă şomajul la Seattle şi în alte centre ale industriilor aerospaţiale (...)“ Coincidenţă sau ba, oricum convergenţă semnificativă, în aceeaşi zi preşedintele Nixon se adresa pe calea neobişnuită a unei convorbiri telefonice muncitorilor uzinelor Boeing de la Seattle (statul Washington) şi Wichita (statul Kansas). Convorbirea, care se desfăşura între Casa Albă şi biroul din Seattle al preşedintelui Companiei Boeing, era retransmisă în toate atelierele celor două centre, situate la mai multe mii de kilometri unul de celălalt. În esenţă, mesajul difuzat într-un mod atît de spectaculos părea menit unui dublu scop defensiv : pe de o parte să „dramatizeze“ situaţia, învinovăţind implicit pe adversarii programului S.S.T. ; pe de altă parte, să dea celor direct interesaţi asigurarea că guvernul va face tot posibilul ca întreaga capacitate de lucru a acestui sector al economiei americane să fie „pe deplin folosită“ prin alte programe. Mulţi observatori fac apropieri între repetatele declaraţii publice din ultima vreme ale preşedintelui Nixon în legătură cu războiul din Indochina şi recentele lui manifestări pe tema programului S.S.T., proiectîndu-le şi pe unele şi pe celelalte pe fundalul unor preocupări de ordin electoral. Dar aceasta este, mai mult sau mai puţin, o altă problemă. În perimetrul celor la care ne referim, prima întrebare care se pune este :

ŞI ACUM... ?

Creditul refuzat de Congres pentru încheierea programului S.S.T. pe 1971 reprezintă deci o economie de 134 milioane de dolari. I se poate adăuga eventual aceea a 235 de milioane, evaluare anticipativă şi aproximativă a cheltuielilor din următorul an bugetar (terminarea primului din cele două prototipuri în lucru fusese prevăzută pentru aprilie 1972). Dar lucrările efectuate pînă acum de Boeing şi General Electric (motoarele) au înghiţit peste 800 de milioane. În ajunul votului din Senat — cîntărindu-se şansele îndoielnice ale propunerii guvernamentale — se formulau deja ipotetice soluţii de schimb. După ce momentul votului a trecut, s-a descoperit însă brusc şi cu oarecare insistenţă că nu se poate conta pe sprijinul capitalului privat : pentru că în asemenea cazuri băncile nu acordă credite decît cu solide garanţii guvernamentale ; pentru că în condiţiile actuale guvernul nu doreşte să-şi asume angajamente de această natură decît cu aprobarea Congresului. În acelaşi timp se afirma, la capitolul capitaluri străine, că o singură firmă (japoneză) s-ar fi arătat interesată de proiectul american, şi anume cu intenţia de a-l cumpăra (ieftin). Dezminţirea unuia dintre directorii Companiei Boeing că prezenţa sa la Tokio în acele zile ar avea ca obiect o aseme-

nea tranzacție, apoi dezmințirea dată de firma japoneză respectivă, nu au spulberat cu totul presupunerile. Dar trebuiau oare să le spulbere ? Nu cumva „dramatizarea" situației, despre care am mai vorbit, face parte și dintr-o presiune exercitată asupra opiniei publice ? Oricum — chiar ținînd seama de intenția atribuită președintelui Nixon de a recurge eventual la constituirea unui consorțiu internațional care să efectueze investiții de încă 800 de milioane dolari — destinul lui B 2 707 rămîne o problemă deschisă.

UN CALCUL DE NON-RENTABILITATE

Deschisă rămîne cu atît mai mult controversa care a dus la respingerea în Congres a propunerii guvernamentale. Și care s-a desfășurat, care continuă,

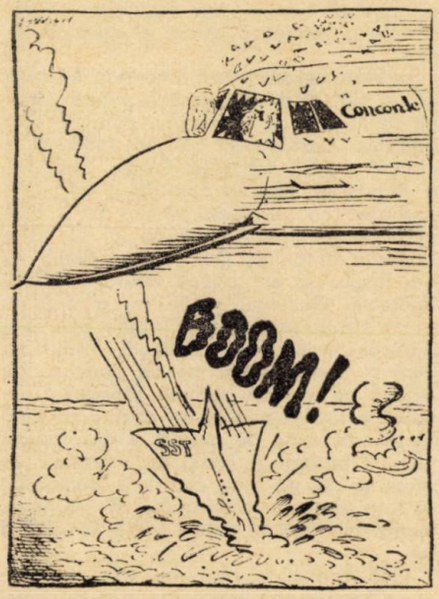

(Din **The Guardian** — Londra)

sub semnul preocupării opiniei publice americane pentru condițiile vieții cotidiene. S.S.T., scrie Léo Sauvage, deja citat, a devenit un „simbol al greșitei întrebuințări date banilor publici", căci, oricare ar fi motivările invocate, opinia publică nu poate accepta ca o Administrație căreia „îi lipsesc fondurile pentru a construi locuințe sau spitale" să găsească mijloacele necesare „pentru a permite unei clientele de lux să reducă la jumătate durata unui drum spre Paris". Argumentul de altfel nu este numai al bunului simț profan. Ridiculizînd proiectul de a lansa în ceruri un asemenea obiect de utilitate foarte restrînsă și atît de costisitor, un articol din „Wall Street Journal" declara că guvernul ar face mai bine să consacre preocupare și bani, pe pămînt, transporturilor urbane din Statele Unite. De altminteri, același articol conținea și un calcul de rentabilitate (mai exact de non-rentabilitate în sensul cel mai larg) cu privire la B 2 707 : transportarea unui pasager la bordul unui asemenea avion va costa cu 25 la sută mai mult decît aceeași distanță pe un avion subsonic ; deci, nu se vor găsi prea mulți amatori ; deci, această majorare se va repartiza asupra tarifului tuturor avioanelor companiei respective; deci, se va produce o scumpire generală a tarifelor aeriene ; deci, scădere a numărului călătorilor ; deci, reducere a comenzilor de avioane ; deci, agravarea șomajului existent în industriile aerospațiale, pe care proiectul S.S.T. ar fi avut darul s-o „evite".

Acest raționament constituia de altfel nu numai un calcul cu privire la rentabilitate, dar și un răspuns. Un răspuns dat partizanilor programului S.S.T. Sub presiunea argumentelor aduse de adversarii programului, susținătorii lui au trecut pe al doilea plan apelurile la orgoliu național și au pus accentul pe o problemă la care opinia publică americană este astăzi din nou extrem de sensibilă : aceea a șomajului. De la începutul lunii, ei au repetat pe toate tonurile că a refuza creditele necesare avionului supersonic înseamnă a concedia acum vreo 13 000 de oameni la Boeing, General Electric și întreprinderile care au sub-contracte cu cele două firme, iar în anii viitori mai multe zeci de mii.

După cum s-a văzut, problema deplinei folosiri a mîinii de lucru a apărut și în mesajul telefonic al președintelui Nixon către salariații Companiei Boeing. Dar, cu mult înainte de recentele dezbateri din Congres, Uzinele Boeing în ansamblul lor ajunseseră la un număr total de 45 000 de salariați (față de 90 000 în 1967), regiunea Seattle numără peste 70 000 de persoane fără lucru, iar șomajul în industria aerospațială a atins 18 la sută... De altfel, unii dintre adversarii programului S.S.T. preconizează (alții sînt pentru reducerea cheltuielilor federale de orice natură) ca o parte a fondurilor recuperate prin abandonarea acestui program să fie afectate cercetărilor legate de securitatea navigației aeriene, precum și producției de aparate care să poată fi folosite fără să dăuneze în zonele de mare concentrare a populației.

Asemenea propuneri răspund preocupărilor aproape obsesive ale opiniei publice americane pentru apărarea mediului înconjurător. Partizanii proiectului încercaseră să obiecteze că prevăzutele cinci sute de avioane supersonice ar polua mai puțin aerul decît, parcurgînd o distanță egală, automobilele membrilor și funcționarilor Congresului ; că în ceea ce privește zgomotul, celebrul „bang" care zdruncină pămîntenilor nervii și uneori le sparge geamurile caselor, se pot folosi dispozitive-surdină etc. A și fost prezentată Senatului, puțin înainte de votul din 24 martie — și aprobată — o lege care interzice „bang"-ul deasupra teritoriului S.U.A. (cu excepția zborurilor de încercare) și care prevede modificarea contractelor statului cu uzinele producătoare, în așa fel încît zgomotul pricinuit de aparate să nu depășească 108 decibeli. Erau paleative administrate „in extremis". Ele nu au salvat creditul de 134 milioane.

DILEMA „CONCORDE"

Ceea ce nu înseamnă, firește, așa cum lasă să se înțeleagă partizanii dezamăgiți ai proiectului S.S.T., că s-a zăvorît viitorul avionului supersonic de călători. Nimeni nu spune, ca despre tren în Europa veacului trecut că „e o modă, va trece, ca și cafeaua". Nu este vorba despre un conflict între patriarhalism și tehnica de avangardă. Ci despre drumul pe care îl are de parcurs tehnica de avangardă pentru a deveni o componentă a existenței cotidiene. Concurența febrilă a marilor companii (de construcții aeronautice, de transporturi aeriene) în cursă după contracte, după piețe, după profituri, falsifică acest drum, răsturnînd într-adevăr prioritățile. Controversa de azi nu are ca obiect alternativa : pro sau contra avionului supersonic de transport ? Avionul supersonic de transport va exista, va intra în exploatare, se va instala în deprinderile oamenilor. Important este în ce condiții se decide construirea lui și dacă aceasta nu implică sacrificii mai mari decît avantajele pe care le va procura.

Este de altfel și sensul mereu reînnoitelor ezitări pe care le suscită, încă dinainte de a fi fost proiectat, francobritanicul „Concorde". Mai cu seamă în Anglia. Acum doi ani, de pildă, după primul zbor de încercare efectuat deasupra regiunii Toulouse, în timp ce la Paris îndeobște ponderatul „Le Monde" aprecia că evenimentul „marchează o etapă în istoria aviației și în aceea a tehnicii aeronauticii europene", de partea cealaltă a Canalului Mînecii ziarele se arătau mult mai rezervate, iar „The Guardian" scria : „Concorde continuă să fie un avion care încă nu și-a trecut examenele. Zboară, desigur, dar și pterodactilul zbura". Deosebirile de ton s-au menținut de-a lungul anilor, cu variații de intensitate decurgînd într-un sens din dificultățile financiare ale Angliei, într-altul din preocuparea Franței de a-și dezvolta industriile cele mai moderne.

După votul Senatului S.U.A., la Paris, Henri Ziegler, președintele-director general al Societății Naționale Industriale Aerospațiale (SNIAS) care construiește „Concorde" împreună cu britanicii, a declarat că, în situația nou creată, partea franceză consideră necesară accelerarea punerii la punct a avionului. La Londra, un purtător de cuvînt al lui „British Aircraft Corporation" declara că destinul lui B 2 707 nu are de ce să afecteze negativ pe acela al avionului franco-britanic. În ceea ce privește programul „Concorde", el amintea că miniștrii de resort ai celor două țări se vor întîlni — acum, irevocabil — la 22 aprilie. Pentru a hotărî dacă este sau nu cazul ca avionul să intre în stadiul producției industriale.

S-ar putea ca în această privință să existe din nou divergențe. Părerea optimiștilor sută la sută, că ieșirea din competiție a concurentului american favorizează automat pe cel franco-britanic, este contrabalansată de opinia foarte răspîndită că polemicile din S.U.A. sînt de natură să arunce un discredit asupra oportunității punerii în exploatare acum a avioanelor supersonice în general. Plus un argument economic de greutate : dacă Statele Unite nu vor avea propriul lor S.S.T., este improbabil ca ele să se deschidă zborurilor supersonice ale avioanelor de altă proveniență. O declarație făcută de J. K. Galbraith în Anglia, publicată și republicată de întreaga presă occidentală, a venit să alimenteze tezele scepticismului. Hotărîrea Congresului S.U.A., a declarat el într-o conferință, înseamnă sfîrșitul și pentru „Concorde". Insistînd : situația creată „va fi un stimulent moral pentru protecționismul latent american, de cîte ori un «Concorde» va zbura peste New York", iar „«Concorde» nu va fi un succes dacă va trebui să aterizeze la o sută de mile de New York", Fără îndoială, Galbraith este american. Dar în Anglia, „Daily Mail" și „Daily Mirror" exprimă temeri asemănătoare. În Franța, cel puțin în rîndurile opoziției, un Antoine Pinay nu și-a reținut comentariile ironice, iar un Jean-Jacques Servan-Schreiber și-a manifestat în felul său spectaculos satisfacția pentru „evenimentul considerabil" (votul Senatului S.U.A.) datorită căruia „S.S.T. nu mai există și «Concorde» e condamnat". După cum se vede, și avionul supersonic franco-britanic rămîne o problemă deschisă.

Florica ȘELMARU

POVESTEA TRIBULUI TANGWENA

După o călătorie făcută în Rhodesia, ziaristul britanic Colin Smith a publicat în ziarul „The Observer" reportajul alăturat, în care sînt relatate stări de lucruri concludente pentru regimul de violentă oprimare rasială impus de autoritățile de la Salisbury.

Micul trib Tangwena, din Rhodesia, a hotărît să opună rezistență pasivă regimului lui Ian Smith. De patru luni, membrii tribului s-au ascuns în creierul munților Inyanga. Oamenii dorm în colibe improvizate din crengi împletite, pe care le părăsesc după cîteva zile pentru ca poliția, care îi hăituiește, să nu le dea de urmă. Șeful tribului, Rekayi, declară că el și oamenii săi vor coborî din munți numai atunci cînd li se vor restitui pămînturile și vitele.

E vorba de o dispută veche de cinci ani. Tribul dorește să rămînă pe mica suprafață de pămînt pe care o ocupau strămoșii săi încă de pe vremea cînd primii exploratori portughezi trecuseră prin aceste locuri. Autoritățile lui Smith au încercat însă să-i îngrămădească, întocmai ca pe niște vite, în rezervația tribală Bende. Forțele de securitate rhodesiene au distrus colibele tribului, au confiscat 201 vite care le aparțineau și le-au vîndut la licitație fermierilor albi.

Cînd poliția a intervenit pentru prima oară cu buldozerele ei, Noel Hunt, comisarul provincial, a supravegheat personal operațiunea, purtînd în mînă un baston african sculptat și un evantai cu care se apăra de muște.

Rekayi i-a trimis următorul mesaj : „Nu voi pleca din țara și de pe pămîntul strămoșilor mei. Voi muri în regatul tatălui meu. Ați distrus colibele mele și ale poporului meu, ați distrus bananierii, arborii de paw-paw și guavaierii. Noi vom reconstrui și vom replanta totul. Nu vom ceda decît o dată cu moartea".

Pentru a-l găsi pe Rekayi, am făcut o călătorie de 150 mile, de la Salisbury pînă în teritoriul Tangwena, situat de-a lungul frontierei cu Mozambicul. Singurul drum prin lanțul de munți Inyanga trece prin locuri periculoase pentru vehicule. Cînd automobilul meu a intrat pe jumătate într-un șanț, am fost nevoit să-l abandonez. Pînă și pantele acoperite cu iarbă, aparent inofensive, sînt pline de primejdii, ascunzînd mlaștini și vizuini de animale. Unele văi sînt atît de greu accesibile, încît trupele au fost nevoite să taie drumuri noi pentru a ajunge pînă la ascunzătorile tribului.

Am mers pînă la ferma Nyafaru, situată la marginea teritoriului Tangwena. Aici locuiesc vreo 40 de femei din trib, purtîndu-și în spinare copiii. Alte familii au refuzat să se despartă. Cînd m-am întîlnit cu Rekayi, mi-a spus că multe femei și copii se află alături de bărbații care s-au ascuns în munți.

Ferma Nyafaru a fost construită de o misiune anglicană. Printre conducătorii ei se afla un prieten apropiat al șefului Rekayi, Guy Clutton-Brock, un englez pe care Ian Smith l-a deportat recent. De fapt, Clutton-Brock și soția sa, Molly, își petreceau majoritatea timpului în apropiere de Salisbury, la ferma multirasială „Cold Comfort", desființată recent de autorități.

În timp ce un mesager era trimis la șeful Rekayi pentru a-l convinge să vină la fermă, Stephen Matewa mi-a povestit ce se întîmplase cu ferma Nyafaru. El fusese aici directorul unei școli pentru 300 de copii africani. Dar autoritățile au închis

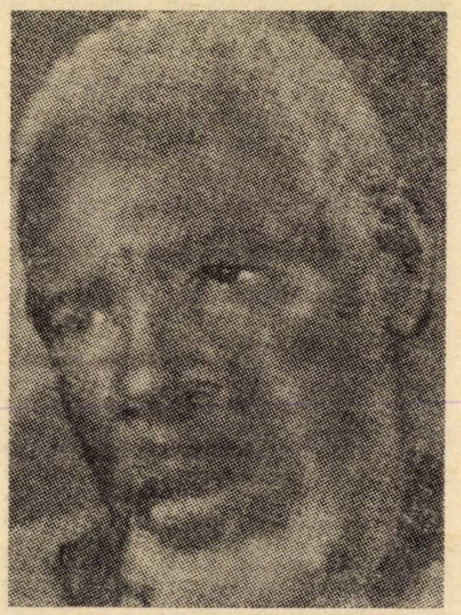

REKAYI
„Nu voi pleca de pe pămîntul strămoșilor mei"

școala, sperînd că în felul acesta să adeverească pe părinți — care au de obicei multă considerație pentru învățămînt — în rezervația tribală unde s-a construit o altă școală.

Cu cîteva zile înainte, un grup de polițiști făcuseră o descindere la fermă, afirmînd că vor să descopere „literatură subversivă". Ei au confiscat două cărți aparținînd lui Matewa : un volum scris de președintele Tanzaniei, Julius Nyerere, și un altul intitulat „Criză în Rhodesia", de Nathan Shamuyarira. Au confiscat de asemenea pușca fermei, pe considerentul că ar fi trebuit înregistrată pe numele unui european și nu pe numele lui Matewa.

La razie au participat vreo 40 de polițiști. Deoarece a survenit foarte curînd după desființarea fermei „Cold Comfort", oamenii de la ferma Nyafaru consideră că descinderea prevestește și sfîrșitul fermei lor. Dacă regimul Smith o închide, ultima legătură a tribului Tangwena cu lumea exterioară ar dispărea, situația sa devenind și mai grea.

...În sfîrșit, iată-l sosind pe șeful Rekayi. În vremuri mai bune, îi plăcea să primească pe ziariști, purtînd un costum în dungi, dar acum umblă desculț și poartă o îmbrăcăminte mai potrivită pentru viața lui de fugar : cămașă kaki, pantaloni de pînză și un vechi veston de stofă. Are două soții — una moștenită de la un frate mort — și șase copii. E în vîrstă de 62 de ani.

Munții Inyanga nu sînt un loc potrivit de dormit pentru nimeni. Unul din copiii tribului Tangwena a murit de pneumonie. Rekayi, bolnav și el cînd s-a întîlnit cu mine, declară că nu se va duce la spital deoarece albii îl vor ucide. Se pare însă că adevăratul motiv al refuzului său este că nu dorește nici o favoare pentru el însuși.

În timp ce stăteam de vorbă cu el, a reieșit că disputa în care se află implicat tribul Tangwena își are rădăcina în trecutul colonial al Rhodosiei. Cînd, în 1930, a fost adoptată „legea cu privire la repartizarea pămîntului", teritoriul Tangwena a fost declarat „zonă europeană". Aceasta însemna că membrii tribului puteau rămîne acolo în mod legal numai ca servitori. Dar nimeni nu s-a ostenit să le comunice acest lucru și se pare că nici nu s-a făcut vreo încercare de a se aplica această lege pînă în 1965, cînd s-a produs declarația unilaterală de independență a lui Smith.

Ulterior, un oarecare William Hanmer, directorul administrativ al unei crescătorii de vite, a declarat că pămîntul tribului Tangwena i-ar aparține lui și că orice membru al tribului care locuiește acolo și care nu lucrează pentru el încalcă legea.

În 1967, Rekayi a fost amendat de două ori cu cîte 30 de lire sterline pentru „ocuparea ilegală" a pămîntului care de fapt aparține strămoșilor săi. În 1968, el a cîștigat apelul făcut la Curtea Supremă a Rhodesiei, care a considerat că „este probabil" ca pe acest pămînt să fi trăit africani înainte de ocuparea lui de către Coroana Britanică. Dar regimul Smith nu era dispus să se supună hotărîrii Curții Supreme. Guvernul rhodesian a ordonat pur și simplu lui Rekayi și tribului său să-și părăsească locuințele. Polițiștii, însoțiți de cîini și purtînd bastoane de cauciuc, au izgonit pe membrii tribului Tangwena din colibele lor. Femeile s-au dezbrăcat pînă la brîu în semn de protest și aproximativ 100 de bărbați și femei au organizat un marș de 30 de mile pentru a demonstra în fața biroului comisarului din Inyanga. Restul au fugit în munți, unde se află și azi.

Pînă în prezent, răspunsul tribului Tangwena la măsurile luate împotriva sa a fost o rezistență complet pasivă. Omul alb vine și îi dărîmă locuințele ; el le reconstruiește. Omul alb îi distruge recoltele ; el însămînțează din nou. Rekayi a ordonat oamenilor săi să nu poarte nici măcar toiagele lor lungi din lemn de gopa, cu care obișnuiesc să meargă la vînătoare și să-și apere cirezile împotriva leoparzilor.

Rekayi vorbește destul de bine engleza, dar preferă să converseze cu mine în limba shona, printr-un interpret. În timp ce discutăm, cîțiva membri ai tribului stau de pază pe veranda clădirii principale a fermei pentru a nu fi surprinși de poliție, aflată în vale.

Șeful pune întrebări în aparență naive, dar care în fond sînt pline de tîlc. Regimul Smith nu vrea să-l accepte drept șef, deoarece a fost ales în mod tradițional în loc să fie numit de „comisarul pentru problemele băștinașilor". De aceea, mă întreabă :

— În Anglia nu există bărbați ? De ce sînteți conduși de o regină ? Ah, sînteți conduși de fapt de oameni aleși ? Păi și eu am fost ales.

Îl întreb care este cea mai mare dorință a sa.

— Vitele mele, pămîntul meu, apoi pur și simplu să trăiesc în pace.

Este aproape cert că tribul va fi înfrînt în cele din urmă. Imigranții britanici de extremă dreaptă sosiți în Rhodesia după declarația unilaterală de independență a lui Smith sînt rasiști înverșunați și nu vor ceda într-o asemenea problemă. Tribul Tangwena va trebui să plece în rezervația tribală pentru ca africanii să știe că rezistența pasivă nu dă roade...

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

PRODUSE CARE NU SE VÎND

RECENTELE şi foarte stăruitoarele eforturi ale preşedintelui Nixon de a dobîndi mai mult sprijin din partea opiniei publice n-au avut alt efect decît declinul poziţiei sale la sondajele de opinie. Motivul este destul de evident. El s-a ocupat de această problemă ca şi cum ar fi vorba în primul rînd de o problemă pur personală care ar putea fi rezolvată — sau cel puţin uşurată — dacă noi am fi mai concesivi, mai rezervaţi cu criticile. Ca şi cum o asemenea atitudine din partea noastră l-ar ajuta întrucîtva să obţină acceptarea politicii sale în Indochina. În fond, preşedintele şi-a schimbat maniera, dar şi-a păstrat politica.

Rezultatul a fost penibil şi uneori umilitor. În ultimul timp, preşedintele a luat cuvîntul la televiziune aproape la fel de des ca Walter Cronkite (cunoscut comentator de televiziune — n. trad.), iar într-o discuţie televizată cu un ziarist, a consumat peste o jumătate de oră încercînd să explice de ce oamenii nu-l cred. Majoritatea telespectatorilor au întors butonul la alte programe.

Nixon a invitat cîţiva studenţi să-i spună ce întrebări se pun în momentul de faţă în universităţi. Unul dintre studenţi a răspuns cu o sinceritate necruţătoare : Ce ţară invadaţi azi ? Şi cine poate să vă învingă în alegerile din 1972 ?

În cele din urmă preşedintele a invitat la Casa Albă pe congressmenii negri, după ce ignorase luni de zile cererile lor de a discuta cu el. Deşi i-au vorbit amabil despre răbdarea şi curtoazia sa, interlocutorii i-au prezentat 60 de recomandări specifice şi au subliniat că nu cer „egalitate de promisiuni retorice", ci „egalitate de rezultate".

Este foarte trist atunci cînd un preşedinte trebuie să solicite două ore la programul de televiziune „Spectacolul de azi", sau cînd e nevoit să petreacă o jumătate de oră cu un ziarist numai pentru a susţine că spune adevărul. În ce situaţie am ajuns dacă preşedintele încearcă să domine fără succes actualitatea politică, în timp ce vicepreşedintele străbate ţara ca o rachetă neteleghidată, intervenind în activitatea reţelelor de televiziune pe care şeful său încearcă să le îmblînzească ?

Din păcate, după părerea noastră, Nixon a fost convins că nu politica sa este greşită, ci că relaţiile sale cu populaţia sînt greşite. Colaboratorii săi

— Am afirmat întotdeauna că invadarea Laosului va accelera retragerea noastră...

(Din **Daily Mirror** — Londra)

i-au spus că, dacă poporul ar putea vedea în el pe acel Nixon activ, iubitor de pace, înţelegător, pe care oamenii lui îl văd la Casa Albă, lucrurile ar merge mai bine.

La Casa Albă se recunoaşte — şi pe drept cuvînt — că nici un preşedinte nu poate duce în mod efectiv un război nepopular — şi cu atît mai puţin nu poate obţine adoptarea programului său de către un Congres dominat de opoziţie — decît dacă se bucură de acea afecţiune şi încredere care determină oamenii să-l urmeze chiar atunci cînd nu ştiu prea bine încotro se îndreaptă el. În acest sens, există oarecari argumente în favoarea organizării unei campanii menită să explice ce face preşedintele şi să prezinte latura mai umană a personalităţii sale. Dar campania nu dă rezultate, deoarece principala problemă o constituie nu personalitatea preşedintelui sau presa, oricît de dificile ar fi asemenea probleme, ci politica preşedintelui în ce priveşte războiul şi economia. De pildă, Nixon nu a fost înfrînt în Congres în problema avionului de transport supersonic fiindcă poporul american a pus brusc ecologia mai presus de tehnologie — deşi ecologii reprezintă acum o forţă politică redutabilă — ci, deoarece Congresul a considerat că priorităţile preşedintelui sînt cu totul greşite, iar argumentele sale economice în favoarea avionului supersonic sînt neîntemeiate.

Sprijinul de care beneficiază preşedintele în ce priveşte războiul din Vietnam scade continuu nu pentru că presa îi este ostilă sau pentru că Nixon nu e eficient la televiziune — dimpotrivă, are o agilitate remarcabilă în faţa camerelor de luat vederi — ci, deoarece nu a convins oamenii că sacrificiile de vieţi omeneşti şi de bani vor duce la înfăptuirea acelei „generaţii de pace" despre care vorbeşte atît de mult.

El are dificultăţi în a convinge lumea că a realizat progrese în Laos şi că armata sud-vietnameză a ieşit din această luptă eşuată cu o încredere în sine mai mare şi cu un moral sporit. El nu a convins poporul american că Vietnamul de sud, sprijinit de peste 1 000 de avioane americane pe cîmpul de luptă, va reuşi să obţină rezultate mai bune atunci cînd forţele aeriene ale S.U.A. vor pleca şi cînd armata S.U.A. nu-i va mai asigura spatele. Atunci, întreabă oamenii, ce va justifica toate victimele omeneşti ?

Aceste întrebări nu pot fi lichidate prin performanţe plăcute ale preşedin-

→

FOTOCRONICA

După cum am anunţat într-un număr anterior, la Persepolis se vor desfăşura în octombrie festivităţi menite să marcheze împlinirea a două milenii şi jumătate de la întemeierea imperiului persan. În vederea festivităţilor urmează să fie amenajat un „oraş de corturi" capabil să adăpostească 5 000 de invitaţi, oraş a cărui machetă se vede în imaginea alăturată

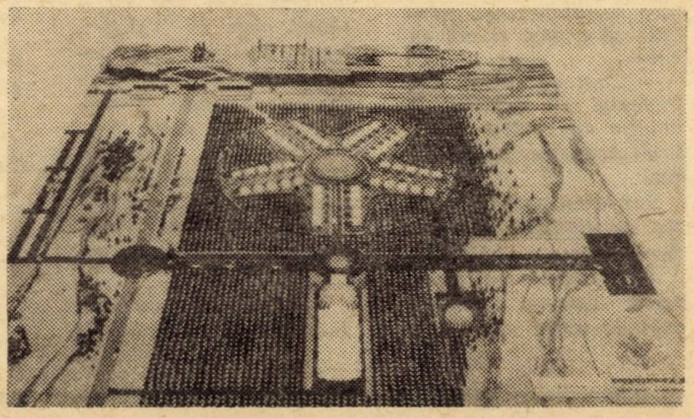

telui la televiziune sau prin tirade neplăcute ale vicepreşedintelui împotriva societăţii „Columbia Broadcasting System". O publicitate bună poate impune produse proaste, dar cu cît faci mai multă reclamă unei politici proaste sau afirmi că războiul din Vietnam va fi ultimul război — temă jalnică, auzită de multe ori pînă acum — cu atît este mai probabil să întîmpini o rezistenţă sporită. Şi se pare că tocmai aşa se şi întîmplă. În cazul Laosului, ca şi în cazul argumentelor în favoarea avionului de transport supersonic, Administraţia a făcut publicitate celor mai proaste produse ale ei, dar produsele nu se vînd.

Nixon ne-a cerut pe plan intern să păstrăm ceea ce merge bine şi să aruncăm ceea ce nu merge, supunînd totul testului „rentabilităţii". Dar costul războiului din Indochina este prea ridicat, eficacitatea lui este prea scăzută şi, în cele din urmă, oamenii s-au săturat. Ei formulează aprecieri nu asupra personalităţii preşedintelui, ci asupra politicii sale şi este evident că nu le place ceea ce văd.

James RESTON

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

PERICOL LA DIEGO-GARCIA

DIEGO-GARCIA, teritoriu dependent de Insula Mauriţiu, a devenit o ameninţare pentru pacea mondială. În octombrie trecut, cu concursul a 250 de ingineri şi tehnicieni, englezii şi americanii au început să construiască acolo o bază nucleară.

Insula Mauriţiu este un punct strategic în Oceanul Indian. Ocupată iniţial de francezi, ea a constituit în 1810, tocmai din cauza importanţei sale strategice, obiectul unui conflict între britanici şi francezi, care s-a soldat cu ocuparea insulei de către britanici. Rolul ei devine şi mai important ori de cîte ori Canalul Suez este închis.

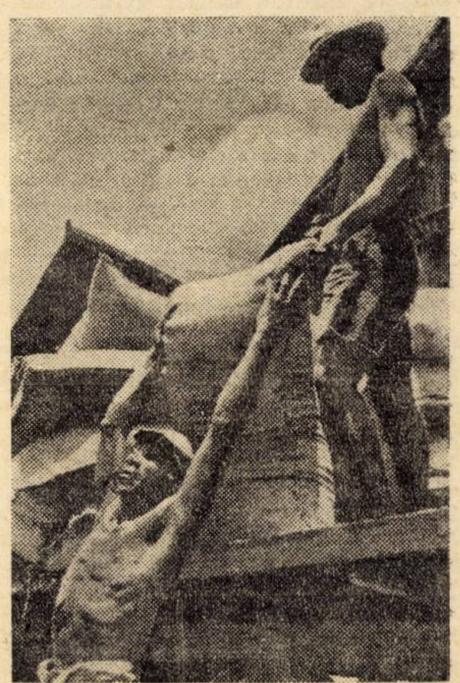

LA PORT-LOUIS
Sclavi moderni în capitala insulei şi 50 000 de şomeri...

CONTRAPUNCT

RECLAME... MILITARE

Art Buchwald

Armata terestră a lansat prin televiziune şi radio o campanie de recrutare care costă 10 600 000 dolari. După cum arăta „The Wall Street Journal", ea ar putea deveni astfel cel mai mare achizitor de publicitate televizată. Această ştire a înfuriat la culme flota, corpul de infanterie marină şi forţele aeriene ale S.U.A., deoarece ele sînt nevoite să-şi prezinte reclamele la televiziune pe gratis, de obicei la ora unu noaptea, exact înainte de închiderea emisiunii. Drept care se presupune că flota şi forţele aeriene vor dispune şi ele în curînd de bugete pentru publicitate. Ca atare, în viitorul apropiat, ne aşteaptă la televiziune un război al publicităţii fără precedent de la războiul declanşat între firmele producătoare de detergenţi atunci cînd au adăugat enzime la produsele lor.

Parcă văd de pe acum o agenţie de publicitate încercînd să se înfrupte din contul forţelor aeriene.

— Domnule general, armata de uscat face reclamă, flota maritimă face reclamă şi ea. Trebuie să venim şi noi cu ceva.

— Cam ce idee ai? întreabă un general de aviaţie cu patru stele, însărcinat cu publicitatea.

Reprezentantul agenţiei de publicitate are un proiect gata pregătit :

— Înfăţişăm un infanterist într-un tranşeu plin de noroi mîncînd o conservă de bame. Arătăm apoi un marinar curăţind singur puntea unui port-avion. În sfîrşit, ajungem la un infanterist marin, aflat în apă pînă la umeri, care se îndreaptă spre mal, şi la urmă prezentăm un ofiţer din forţele aeriene.

— Pilotînd un avion? întreabă generalul.

— Nici gînd! Plimbîndu-se pe Sunset Boulevard (din Los Angeles — n. trad.) cu cîte două fete la braţ. Comentatorul de la televiziune spune : „ Dacă vă plac conservele de bame, înrolaţi-vă la infanterie ; dacă vă place să măturaţi punţile, angajaţi-vă în flotă ; dacă vă place să mergeţi prin apă cu o raniţă grea în spinare, intraţi în infanteria marină". După care prezentăm din nou imaginea cu cele două fete, în timp ce crainicul spune : „Forţele aeriene au o idee mai bună".

— Nu e cam... strident? întreabă generalul.

— Domnule general, dumneavoastră conduceţi misiunile de bombardament. Lăsaţi-mă pe mine să conduc campaniile de publicitate. Dar... în sfîrşit... dacă nu vă place, am şi altă propunere. Prezentăm o mamă. În cameră intră fiul ei în vîrstă de 18 ani, ţinînd în mînă un radio cu tranzistori care transmite muzică rock. Mama strigă : „Închide radioul!" Prietena ei, care locuieşte alături, intră şi ea în cameră. „Clara, îi spune, eşti nervoasă şi te pierzi cu firea. Iată ce-ţi trebuie". Şi îi întinde un pliant pe care îl prezentăm în centrul ecranului. Pe coperta pliantului scrie : „Dacă copiii dv. vă necăjesc, convingeţi-i să intre în forţele aeriene".

Generalul exclamă :

— Dumnezeule, e cam tare!

Reprezentantul agenţiei de publicitate răspunde :

— Ce vreţi? Buni aviatori sau bun gust?

— Bine, cred că-ţi cunoşti meseria, se resemnează generalul.

— Acum, am o surpriză pentru dumneavoastră. Am găsit o lozincă publicitară care îi va face praf pe toţi concurenţii dv.

Şi ingeniosul specialist scoate din buzunar un afiş mare înfăţişînd un avion „B-52" pe care sînt inscrise cu litere mari următoarele cuvinte : „De la oamenii care v-au făcut cadou o bombă cu hidrogen curată".

(Din **International Herald Tribune**)

Populaţia insulei nu cuprinde autohtoni ; este alcătuită din imigranţi veniţi din Madagascar şi din India. Francezii continuă să deţină toate rafinăriile de zahăr şi aproape toate pămînturile arabile. Ei sînt stăpîni pe economia insulei unde, pe lîngă trestie de zahăr, se cultivă tutun (destinat exportului) şi orez.

În loc să încerce să rezolve problema şomajului, autorităţile de pe insulă favorizează pe japonezi şi pe sud-coreeni în domeniul pescuitului şi conservării peştelui. Dacă am avea propria noastră flotă, aproape 50 000 de şomeri din cei 100 000, cîţi există în prezent, ar putea să găsească de lucru. (Populaţia totală a insulei Mauriţiu este de 866 000 locuitori). Guvernul încurajează emigrarea spre Franţa, Australia, Marea Britanie şi Canada. Or, Insula Mauriţiu este în măsură să-şi hrănească fiii şi, dacă actualul guvern nu ar practica politica pe care o duce, ei nu ar fi nevoiţi să plece în străinătate.

În alegerile complementare de anul trecut, noua formaţie politică de stînga, cunoscută sub numele de „Mişcarea militanţilor din Insula Mauriţiu", a impus o înfrîngere usturătoare partidelor coaliţiei guvernamentale în circumscripţia electorală a primului ministru Sivusagura Ramgulam. Tineretul, care reprezintă un important factor electoral, este încredinţat că ţara nu poate fi salvată de guvernul actual. Aceasta explică de ce el nu a votat pentru partidele coaliţiei.

Misiunea Partidului popular progresist (membru asociat al Organizaţiei de solidaritate afro-asiatică) constă, potrivit statutului său, în a veghea asupra intereselor poporului. Începînd din 1963, luptăm pentru independenţa completă şi autentică, iar începînd din 1964, pentru a elibera Diego-Garcia de dependenţa ei faţă de Marea Britanie.

Problema independenţei şi a evacuării insulei Diego-Garcia de către britanici au fost ridicate la 16 martie 1966 în faţa Comitetului O.N.U. pentru decolonizare. Marea Britanie a fost condamnată în unanimitate în rezoluţiile adoptate cu acest prilej. Dar britanicii nu au ţinut niciodată seama de ele. În decembrie 1966, la Conferinţa internaţională pentru armele şi bazele nucleare din Oceanul Indian, organizată la New Delhi — precum şi la toate seminariile, reuniunile şi conferinţele ţinute sub auspiciile Organizaţiei de solidaritate afro-asiatică — au fost aprobate rezoluţii asemănătoare.

Doi delegaţi ai Partidului popular progresist au vizitat ţări socialiste şi au avut contacte cu organizaţii progresiste pentru a da lămuriri cu privire la amplasarea bazei nucleare pe insula noastră şi cu privire la rolul englezilor şi americanilor în Oceanul Indian. Partidul cere ca problema insulei să fie adusă anul acesta în faţa Curţii Internaţionale de Justiţie de la Haga. Totodată, partidul nostru cere alegeri generale imediate pentru ca poporul să-şi poată face auzit glasul. Guvernul actual se opune : el a extins pînă şi termenul consultărilor electorale, prelungindu-l de la 5 la 8 ani. După alegerile parlamentare din 1968 şi pînă în noiembrie trecut, autorităţile au interzis toate întrunirile publice.

La conferinţa Commonwealthului, India şi Ceylonul au cerut demilitarizarea Oceanului Indian, deoarece aceste două ţări ştiu ce rol joacă în această zonă britanicii şi americanii. Statele din Africa Orientală, Insula Mauriţiu, Republica Malgaşă, Australia şi toate ţările riverane ale Oceanului Indian sînt ameninţate de construirea bazei nucleare anglo-americane Diego-Garcia. Populaţia Insulei Mauriţiu vrea să trăiască în pace. Iată de ce, ea se adresează tuturor mişcărilor şi ţărilor progresiste pentru a le cere să-i acorde sprijinul lor politic şi moral.

T. SISBURUN
secretar general
al Partidului popular progresist
din Insula Mauriţiu

LE MONDE diplomatique

PARIS

CAZUL NAMIBIEI

DIN 1885 pînă în 1915, sud-vestul Africii, denumit azi Namibia, a fost o colonie germană. Colonizatorul a inaugurat un proces care va continua pînă în zilele noastre : acapararea celor mai bune pămînturi de către europeni ; deplasarea africanilor şi concentrarea lor în anumite zone.

După cel de-al doilea război mondial a fost creat sistemul mandatelor, care nu a fost aplicat niciodată decît coloniilor germane şi teritoriilor dependente de Imperiul otoman. Principalele puteri aliate şi asociate, precum şi Liga Naţiunilor, nu au ezitat să încredinţeze mandatul asupra Africii de sud-vest guvernului R.S.A., care, încă de pe atunci, manifesta în mod oficial politica lui de discriminare rasială.

Carta Naţiunilor Unite a stabilit ulterior regimul internaţional de tutelă şi a dispus că el trebuie să se aplice în special teritoriilor actualmente sub mandat. Dar nici un stat membru al O.N.U. nu era obligat din punct de vedere juridic să pună sub tutelă vreun teritoriu. Toate statele administrînd încă mandate, cu excepţia Africii de Sud, au acceptat să supună aceste teritorii noului regim. Dar Africa de Sud, ca membră a O.N.U., era obligată în baza declaraţiei privitoare la teritoriile neautonome, declaraţie ai cărei termeni implicau o politică diferită de cea dusă de guvernul de la Pretoria în sud-vestul Africii. În noiembrie 1960, Etiopia şi Liberia, ambele foste membre ale Ligii Naţiunilor, au prezentat două cereri rugînd jurisdicţia Curţii de la Haga să declare că măsurile luate şi politica adoptată în sud-vestul Africii de către Africa de Sud sînt contrare obligaţiilor asumate de această ţară în calitate de putere mandatară. În cursul unei examinări de şase ani, Curtea nu a ajuns decît la două hotărîri contradictorii, ambele referitoare la procedură, fără să abordeze vreodată fondul problemei. Dar hotărîrea din 1966 a arătat clar că dacă trebuie să se impună respectarea „misiunii sacre de civilizare" ,este necesar ca, în lipsa unor remedii judiciare, să se abordeze problema pe plan politic.

Or, încă de la înfiinţarea ei, O.N.U. a recurs la mijloace politice. Chiar de pe atunci, Africa de Sud cere integrarea teritoriului şi în 1946 organizează un plebiscit în Africa de sud-vest, cu prilejul căruia africanii sînt chemaţi să voteze, şi al cărui rezultat este o majoritate în favoarea integrării. Mai tîrziu s-a arătat ce mijloace de presiune şi de dezinformare, mai mult sau mai puţin subtile, fuseseră folosite... În orice caz, Adunarea Generală a O.N.U. refuză să se supună şi se opune oricărei integrări, străduindu-se în acelaşi timp să obţină şi să publice maximum de informaţii cu privire la teritoriu. În 1950, ea desemnează un comitet ad-hoc de cinci membri care se străduieşte să negocieze cu puterea mandatară condiţiile supravegherii urmînd a fi încredinţată O.N.U. Dar Africa de Sud nu accepta decît principiul unui control negociat cu Anglia, Statele Unite şi Franţa, şi exercitat de aceste trei puteri. În 1953, Adunarea Generală desemnează un nou comitet atît pentru a negocia cu puterea mandatară cît şi pentru a culege informaţii cu privire la teritoriu. După doi ani, Pretoria îşi asumă exercitarea competenţelor cu

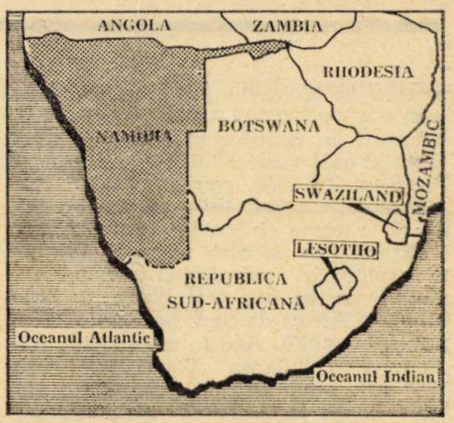

→

WILLIAM McMAHON

primul ministru al Australiei

Criza de guvern provocată în urmă cu o lună de demisia ministrului australian al apărării nu a putut fi rezolvată decît prin măsuri radicale luate de conducerea partidului liberal (de guvernămînt) : înlocuirea lui John Gorton din funcţia de premier şi din aceea de lider al partidului. Conducătorii liberali au hotărît să încredinţeze preşedinţia partidului lui Willim McMahon, deţinătorul portofoliului afacerilor externe în precedentul cabinet, care a devenit astfel automat prim-ministru (William McMahon mai încercase de două ori pînă acum să cucerească preşedinţia în partidul său, dar fără succes). Prin mandatul încredinţat lui McMahon, liberalii speră să refacă unitatea zdruncinată a coaliţiei guvernamentale dintre partidul lor şi partidul agrarian şi să-şi întărească poziţiile pînă la alegerile parlamentare ce urmează să se desfăşoare peste 22 de luni.

Spre deosebire de predecesorul său, care a avut doar o scurtă carieră politică, McMahon posedă experienţă în activitatea guvernamentală. În vîrstă de 63 de ani (s-a născut în 1908 la Sydney), licenţiat în drept şi ştiinţe economice la Universitatea din Sydney, McMahon a exercitat ani îndelungaţi profesiunea de jurist. În 1949 a intrat pentru prima oară în Camera Reprezentanţilor ca deputat din partea partidului liberal. De 20 de ani, cariera sa politică este legată de coaliţia guvernamentală liberal-agrariană. McMahon a deţinut succesiv opt portofolii ministeriale printre care: ministru al forţelor navale şi aeriene între 1951—1954; al serviciilor sociale între 1954—1956; al agriculturii între 1956—1958; al muncii şi serviciilor sociale între 1958—1966. În 1966 devine ministru de finanţe şi trezorier al partidului liberal.

Apreciat ca specialist în probleme financiare, McMahon — consideră observatorii — ar avea ca misiune să redreseze situaţia economică ce s-a deteriorat simţitor în ultimul timp, provocînd un început de inflaţie.

În cadrul unei conferinţe de presă, noul premier a anunţat că va proceda la revizuirea politicii economice, tarifare şi comerciale. El a declarat de asemenea că e hotărît să acorde mai multă atenţie opiniilor formulate în parlament şi că va depune eforturi pentru îmbunătăţirea relaţiilor dintre guvernul federal şi statele componente ale Federaţiei australiene.

A. M.

privire la afacerile indigene sau bantuse din sud-vestul Africii. În 1957 este înfiinţat un comitet al bunelor oficii (cuprinzînd Statele Unite, Anglia şi Brazilia). În 1958, comitetul ia în considerare un acord între Africa de Sud pe de o parte şi Statele Unite, Anglia şi Franţa, pe de altă parte, precum şi eventualitatea împărţirii teritoriului (sudul, partea cea mai prosperă, fiind alipit la Africa de Sud, iar nordul fiind pus sub tutelă). Aceste soluţii sînt respinse de Adunarea Generală. Anul 1960 este anul intrării masive a statelor africane în O.N.U. În 1961, este numit un comitet special de şapte membri pentru a negocia cu Africa de Sud o vizitare a teritoriului, retragerea trupelor ei de ocupaţie, punerea în libertate a deţinuţilor politici, abrogarea legilor cu privire la apartheid, pregătirea de alegeri prin vot universal sub controlul O.N.U. Africa de Sud refuză discuţia cu privire la toate aceste puncte, dar acceptă să primească pe preşedintele şi pe vicepreşedintele Comitetului special. Vizita se încheie în mijlocul confuziei. În 1966—1967, Adunarea Generală, în urma încălcării persistente de către Africa de Sud a obligaţiilor ei de putere mandatară, revocă mandatul şi înfiinţează Consiliul O.N.U. pentru Africa de sud-vest (mai tîrziu Namibia), însărcinîndu-l să administreze teritoriul, cu titlu provizoriu, cu participarea populaţiei.

Economia Namibiei se află pe de-a-ntregul în slujba unor interese străine. Activităţile societăţilor străine (în esenţă sud-africane şi americane) reprezintă 66 la sută din produsul intern brut, şi aceste activităţi se concentrează în „zona albă". Namibia este unul din cei mai mari producători de diamante din lume şi posedă de asemenea plumb, cupru, zinc, argint, uraniu şi talc. Numeroase societăţi străine efectuează prospectări, în special de petrol. Beneficiile sînt considerabile. Pescuitul şi conservele de peşte constituie un alt sector important al activităţii economice dominat de sud-africani. Producţia teritoriului este exportată în proporţie de 80—90 la sută. Africanii sînt parcaţi în rezervaţii, constituind o sursă de mînă de lucru ieftină,

În rezoluţia sa din 20 martie 1969, Consiliul de Securitate declară : „Înfiinţarea de bantustane urmăreşte să distrugă unitatea naţională şi integritatea teritorială a Namibiei şi este contrară dispoziţiilor Cartei".

Pînă în prezent O.N.U. nu a obţinut nici un rezultat din acţiunea ei împotriva Africii de Sud. Mulţi ironizează Consiliul O.N.U. pentru Namibia, organ internaţional incapabil să intre pe teritoriul pe care este desemnat să-l guverneze. Consiliul îndeplineşte însă sarcini modeste dar utile. El păstrează legătura cu partidele politice din teritoriu, SWAPO (recunoscut de Organizaţia Unităţii Africane), SWANU şi SWANUF. Primele două sînt cele mai importante şi se poate spera că aceste contacte le vor permite să colaboreze. Consiliul O.N.U. pentru Namibia eliberează permise de călătorie namibienilor aflaţi în afara teritoriului şi în acest scop încheie acorduri cu ţările de reşedinţă sau cu ţările care ar fi susceptibile să găzduiască namibieni. El organizează asistenţa pentru namibieni, se străduieşte să le asigure pregătire profesională şi şcoli. Rolul lui va putea creşte o dată cu creşterea mijloacelor puse la dispoziţia lui. În 1970, Adunarea Generală a hotărît să creeze un Fond al O.N.U. pentru Namibia a cărui dotare va fi stabilită la viitoarea sesiune.

De cîtva timp, Consiliul de Securitate a început să examineze problema. La 30 ianuarie 1970 el a declarat că prezenţa Africii de Sud în Namibia este ilegală şi că măsurile luate de ea de la încetarea mandatului ei sînt ilegale şi nule. El a cerut tuturor statelor, în special acelora care au interese economice şi de altă natură în Namibia, să nu întreţină cu guvernul sud-african nici un fel de relaţii incompatibile cu declaraţia de mai sus.

Dar aceste măsuri au oare o capacitate de descurajare suficientă ? Nu trebuie oare adoptate altele, mult mai radicale, dacă se doreşte ca Africa de Sud să dea înapoi ? Consiliul de Securitate dispune de puterea discreţionară de a hotărî, aşa cum a făcut cu privire la Rhodesia, că afacerea Namibiei se încadrează în capitolul VII al Cartei. Pînă în prezent el nu a făcut acest lucru şi este îndoielnic că îl va face din cauza opoziţiei puterilor occidentale şi în ciuda invitaţiei ce i-a fost adresată în acest sens la sfîrşitul anului 1970 de Adunarea Generală printr-o rezoluţie adoptată cu o hotărîtoare majoritate de voturi şi numai cinci contra (Anglia, Statele Unite, Franţa, Africa de Sud şi Portugalia).

Marea majoritate a statelor consideră că afacerea Namibiei pune sub semnul întrebării principiile fundamentale ale Naţiunilor Unite. Puterile occidentale critică deseori atitudinea majorităţii Adunării Generale. Dar, la rîndul lor, aceste puteri dau dovadă de o mare ipocrizie. Ele nu au curajul să se opună rezoluţiilor prin care Consiliul de Securitate a constatat că prezenţa în continuare a Africii de Sud în Namibia este ilegală, contrară Cartei şi intereselor comunităţii internaţionale, a recunoscut legitimitatea luptei poporului din Namibia împotriva autorităţilor ilegale şi a promis în mod expres să ia măsuri eficace pentru a pune capăt acestei prezenţe ilegale. Fără îndoială aceste rezoluţii nu au un caracter obligatoriu în sens juridic ; totuşi ele au o importanţă politică şi morală.

Georges FISCHER

POȘTA REDACȚIEI

După părerea mea...

Am citit cu real interes toate articolele, documentele etc. publicate de revista „Lumea" în legătură cu aspecte ale politicii externe românești dintre cele două războaie. Recent a apărut în librării volumul al doilea de „Reprezentanțe diplomatice ale României", care se ocupă în special de această perioadă. Aș avea două propuneri de făcut : 1/ Dacă va fi posibil, să se prezinte această carte în revista dv. 2/ Dacă se va putea, să se publice memorii ale oamenilor politici dintre cele două războaie în legătură cu unele aspecte ale politicii românești. Ați procedat astfel într-unul din numerele trecute, cînd au fost publicate pagini privitoare la activitatea marelui om politic Nicolae Titulescu.

Victor GRIGORE
Sibiu

Vom recenza într-unul din numerele viitoare volumul la care vă referiți. Se află de asemenea în vederile noastre publicarea de memorii aparținînd unor oameni politici proeminenți dintre cele două războaie, în măsura în care prezintă un real interes documentar și contribuie la o mai bună cunoaștere a epocii respective.

„PROTECȚIA ZIARIȘTILOR"

Mai mulți cititori ne-au cerut să publicăm amănunte privind dezbaterile de la Geneva în legătură cu problema „protecției ziariștilor aflați în misiuni periculoase". Dăm curs acestei solicitări.

Anul acesta, pe agenda Comisiei pentru drepturile omului a figurat pentru prima dată punctul intitulat : „Protecția ziariștilor trimiși în misiuni periculoase". Această problemă a fost înscrisă pe ordinea de zi a Comisiei în conformitate cu rezoluția 2 673 (XXV) a Adunării Generale a O.N.U., adoptată la 9 decembrie 1970, rezoluție prin care s-a exprimat necesitatea elaborării unui nou acord internațional, cu caracter umanitar, în vederea asigurării protecției ziariștilor trimiși în misiuni periculoase, în special în zonele unde se desfășoară conflicte militare. Delegația Franței, în numele delegațiilor Austriei, Finlandei, Franței, Iranului, Turciei și Uruguayului, a prezentat un proiect preliminar de convenție internațională. Preambulul proiectului subliniază rolul important al presei în domeniul promovării și exercitării dreptului la informare completă, obiectivă și loială și, în acest context, evidențiază necesitatea acordării unei protecții adecvate în perioadele de conflict armat acelor persoane al căror rol recunoscut este de a culege informații, destinate difuzării. Proiectul exclude din sfera de aplicabilitate a convenției pe corespondenții de război, a căror protecție este asigurată de Convențiile de la Geneva din 12 august 1949. Conform proiectului, ziariștii trimiși în misiuni periculoase ar trebui să posede o „legitimație de protecție", eliberată de un comitet internațional profesional pentru protecția ziariștilor, a cărui compoziție și sarcini ar urma să fie fixate printr-o anexă, încă neelaborată, a Convenției. În conformitate cu proiectul de convenție, statele și părțile la conflicte armate ar urma să recunoască validitatea legitimației, să acorde ziariștilor posesori de legitimații aceeași protecție pe care ar acorda-o în aceleași situații propriilor lor ziariști ; să aplice, în caz de internare în lagăre, Convențiile de la Geneva cu privire la protecția populației civile în timp de război ; să difuzeze informații, pe orice cale adecvată, de preferință prin intermediul Comitetului Internațional al Crucii Roșii (C.I.C.R.), cu privire la ziariștii prizonieri, răniți sau decedați. În cursul discuțiilor ce au avut loc în ședințele consacrate acestei probleme s-a constatat că, deși există un consens în privința necesității unui acord internațional, proiectul de convenție prezentat de cele șase delegații nu întrunește în forma avansată adeziunea unanimă a membrilor Comisiei. S-a subliniat necesitatea ca în definirea termenului „ziarist trimis sau aflat în misiune periculoasă" să fie făcută de așa manieră încît să excludă aplicarea convenției unor altor categorii de persoane al căror scop este culegerea de informații dăunătoare părților la conflict. Numai ziariștii bona fide, *care difuzează informații obiective, loiale, ar trebui, după părerea membrilor Comisiei, să beneficieze de „legitimația de protecție". Viitoarea convenție ar trebui să prevadă nu numai drepturi, ci și obligații pentru ziariștii vizați și anume obligația de a se supune regulilor aplicate de autoritățile militare în zona conflictului, de a nu culege și difuza date și informații în folosul sau în dauna uneia din părți etc. În legătură cu termenul „conflict militar", s-a exprimat opinia că acesta trebuie să presupună nu numai un conflict internațional, ci să aibă în vedere deopotrivă războiul civil, guerilla, lupta pentru eliberarea de sub jugul colonial, lupta contra statelor agresoare în teritoriile ocupate, războaiele cu caracter religios. Numeroase delegații au subliniat că o astfel de convenție, pentru a fi viabilă, trebuie să aibă un caracter universal. În urma deliberărilor, rezoluția de procedură propusă de delegațiile Austriei, Finlandei, Franței, Iranului, Turciei și Uruguayului a fost adoptată de către Comisie cu unele modificări. Comisia a ținut să se consemneze în rezoluția adoptată faptul că nu a dispus de timp suficient pentru studierea aprofundată a proiectului de convenție și a recomandat Adunării Generale discutarea sa în cadrul celei de-a XXVI-a sesiuni a O.N.U., ținînd cont de observațiile guvernelor, ale C.I.C.R. și ale tuturor statelor interesate, precum și de procesele verbale ale Comisiei și de alte documente relevante.*

Florian DINA
București

„Lumea" vă răspunde

S. Toma, Pașcani. 1. Greva muncitorilor din Liège a cuprins peste douăzeci de mii de persoane, industria siderurgică a regiunii fiind practic paralizată mai multe zile. Principalele revendicări ale greviștilor : sporirea pensiilor, facilități pentru muncitoare în cazuri de naștere, transportul muncitorilor de la uzine la domiciliu să fie suportat de patroni etc.

E.N. București. Generalul Anastasio Somoza Debaile, președintele Republicii Nicaragua, se află la putere din anul 1937. Potrivit informațiilor transmise recent de corespondenți de presă, șeful partidului conservator, Fernando Aguero, a anunțat că partidul său a încheiat un acord cu partidul liberal (guvernamental), potrivit căruia cele două grupări își vor împărți conducerea țării pe o perioadă de doi ani și jumătate. Se spune că președintele Somoza va fi înlocuit la 1 mai 1972, de către o juntă militară, formată din trei membri și care va guverna pînă la sfîrșitul anului 1974. (Alte surse afirmă că președintele Somoza ar intenționa să nu părăsească fotoliul prezidențial).

Victor Țibuleac, București. Harta de mai jos indică zona disputată de Columbia și Venezuela, despre care am scris în nr. 10, la această rubrică. Linia întreruptă de puncte indică frontiera dintre cele două țări, linia întreruptă, frontiera maritimă propusă de Venezuela, iar linia punctată frontiera maritimă propusă de Columbia. Disputa dintre cele două țări în legătură cu platforma continentală nu s-a încheiat, discuțiile de la Roma dintre reprezentanții lor fiind încă în curs.

POȘTA REDACȚIEI

SCHIMBĂRILE DIN MALAYEZIA

Alexandru Sasu, Galați. 1. Tunku Abdul Rahman, devenit prim-ministru al Malayeziei în 1957, a încercat adoptarea unor măsuri care să faciliteze convietuirea pașnică a celor trei rase din țară. După tulburările izbucnite în mai 1969 (o mișcare de tineret malayeziană l-a făcut răspunzător de tulburări pe Tunku Abdul Rahman) și, mai ales, în urma unor presiuni din propriul său partid, premierul a cedat locul, la 21 septembrie 1970, lui Tun Razak, președinte al organizației „National Operation Council". După retragerea lui Tunku au apărut unele schimbări în politica externă malayeziană. De pildă, Malayezia se consideră ca făcînd parte din grupul țărilor „neangajate". Potrivit unor comentatori, noile autorități de la Kuala Lumpur intenționează să lărgească sfera relațiilor externe ale țării. 2. Concomitent cu retragerea lui Tunku, sultanii din Malayezia au ales pentru o nouă perioadă de cinci ani un nou suveran în persoana lui Tunku Abdul Halim Muazzam Shah Ibni al Marhun, în vîrstă de 42 de ani. (Încoronarea noului suveran a avut loc la 20 februarie a.c.). În ciuda caracterului anacronic al situației, în Malayezia sultanii dețin încă o putere însemnată și o mare influență nu numai asupra populației dar și asupra guvernului. Consultați și articolul apărut la rubrica „Puncte de vedere" din nr. 5 (1971).

Ion Petrescu, Timișoara. 1. Președintele Liberiei este William V. S. Tubman. 2. Suveranul din Monaco este prințul Rainier al III-lea. 3. Despre membrii Commonwealth-ului am scris în nr. 36 din 1970 și în nr. 5 din 1971. 4. Șeful statului malayezian este sultanul Abdul Halim Muazzam. 5. Despre înființarea Organizației Unității Africane am scris în nr. 21 din 1970. 6. Guam este încă o posesiune americană. 7. Partide politice există și în ministatul Lichtenstein.

CEL MAI ÎNALT DIN ASIA

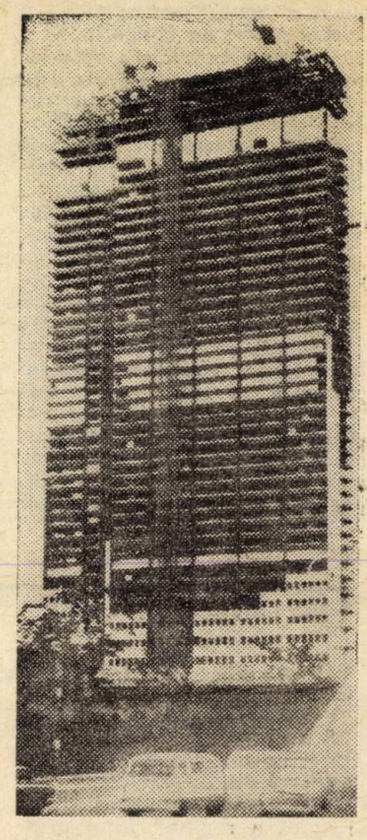

I. Toader, Giurgiu. Luna aceasta urmează să se inaugureze la Tokio cel mai înalt imobil din Asia, hotelul Keio-Plaza, format din 51 de nivele (trei în subsol), ale căror cote maxime ating 168 de metri. Conceput ca un centru internațional de afaceri, hotelul are 1 100 de camere, 4 săli de recepție în care se pot întruni cinci mii de persoane, 12 săli de spectacole, 8 restaurante, 7 baruri, 20 de magazine diferite, 1 piscină, 1 salon pentru ceremonia ceaiului, 1 salon pentru căsătorii, 50 de birouri. Keio-Plaza va fi și cel mai înalt hotel din lume. În fotografie : construcția în stadiul de finisare a etajelor superioare.

Ion Ungur, Brașov. Migrația peștilor despre care aminteam în articolul „Canale, șerpi, și stele de mare", publicat în nr. 9 al revistei noastre, este demonstrată de oamenii de știință. Este adevărat că această migrație s-a petrecut extrem de lent. Un recent buletin „Information UNESCO" afirmă că abia în anul 1883 (deci la 14 ani de la deschiderea Canalului de Suez) au fost descoperite în Marea Mediterană primele animale marine provenind din Marea Roșie, iar prezența masivă a faunei marine „străine" a fost înregistrată abia după cel de-al doilea război mondial : cel puțin 25 de specii de pești din Marea Roșie au invadat partea răsăriteană a Mediteranei, înlocuind speciile tradiționale. Se poate cita și un alt exemplu de dezechilibru al faunei subacvatice provocat de perforarea unor canale : după construirea, în 1825 și 1829, a canalelor Erie și Welland (care leagă patru din Marile Lacuri ale Americii de Nord de Oceanul Atlantic), un enorm parazit distrugător — țiparul de mare — a început să migreze din ocean către Lacuri unde, ajungînd abia după o sută de ani, a produs adevărate ravagii, distrugînd în mare parte speciile existente. Țiparul de mare era însoțit de alosă (o specie de sardea), căreia i-au trebuit, se pare, 58 de ani ca să treacă din Lacul Ontario în Lacul Erie. Prin urmare temerile oamenilor de știință în legătură cu posibila distrugere a echilibrului existent în fauna oceanică, în urma construirii unui alt canal Panama, par a fi îndreptățite.

GALICIA

E. Victor. Craiova. Regiunea spaniolă Galicia (care cuprinde provinciile La Coruña, Pontevedra, Lugo și Orense) este locuită de „gallegos" sau „galicianos". Se pare că această denumire derivă de la locuitorii care populau acest teritoriu înainte de cucerirea romană (137 î.e.n.) și anume Gallaecii, considerați a fi populație neiberică de către unii istorici. Limba vorbită de „gallegos" diferă de spaniolă și de portugheză (de care, însă, este mult mai apropiată). Dialectul galiciano-portughez e cunoscut din secolul al XI-lea, iar din secolul al XIII-lea există opere literare scrise în această limbă. Galicia este astăzi una din regiunile spaniole cu populația cea mai densă și una din cele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic.

Dumitru Oprea, Pitești. 1. Potrivit cotidianului „Le Monde", Republica Federală a Germaniei este principalul importator de petrol libian. În 1969, R. F. a Germaniei a cumpărat 35,5 milioane de tone, Italia, 31 milioane tone, iar Marea Britanie, 20 milioane tone. Alți importatori :Olanda (15 milioane tone), Spania și S.U.A. (cîte 7,5 milioane tone). 2. În urmă cu un an, guvernul argentinian a promulgat o lege de excepție care admitea pedeapsa cu moartea. Recent s-a hotărît ca pedeapsa capitală să fie introdusă în Codul penal.

BAROMETRU GIGANT

Ion Ursu, Bacău. Presupunem că vă referiți la uriașul barometru înălțat recent la Paris. Pentru turn (înalt de 188 metri și vizibil pe o rază de 15 kilometri), au fost folosiți 665 metri de tuburi fluorescente, 36 de transformatoare, 16 tone de beton, 6,5 tone de oțel etc. Barometrul gigant indică timpul de a doua zi prin schimbarea culorii : timp frumos — culoare verde ; timp variabil — albastru; ploaie — roșu. Buletinul de informații „Brèves nouvelles de France" scrie că funcționarea pornește de la un barometru clasic, al cărui ac a fost înlocuit cu un disc perforat ce permite sau întrerupe trecerea fascicolului luminos dirijat către celule fotoelectrice sensibilizate. Prin relee selective de codificare, impulsul transmis de celulele fotoelectrice este înaintat transformatoarelor, care asigură combinația colorată corespunzătoare presiunii atmosferice.

T. Pech, Moreni. În cadrul rubricii „Profil" publicăm informații în legătură cu șefi de state și de guverne, miniștri ai afacerilor externe. Vom avea în vedere propunerea dv. Nu vă putem oferi date despre revistele respective.

Ion Neagu, Galați. Tristul „record" pe care îl deține Republica Sud-Africană se menține : în anul 1970 au avut loc în această țară 81 de execuții. Cifra este oficială și a fost furnizată, în cadrul unei ședințe a Parlamentului, de către Petrus Pelser, ministrul justiției și al închisorilor.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17 60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

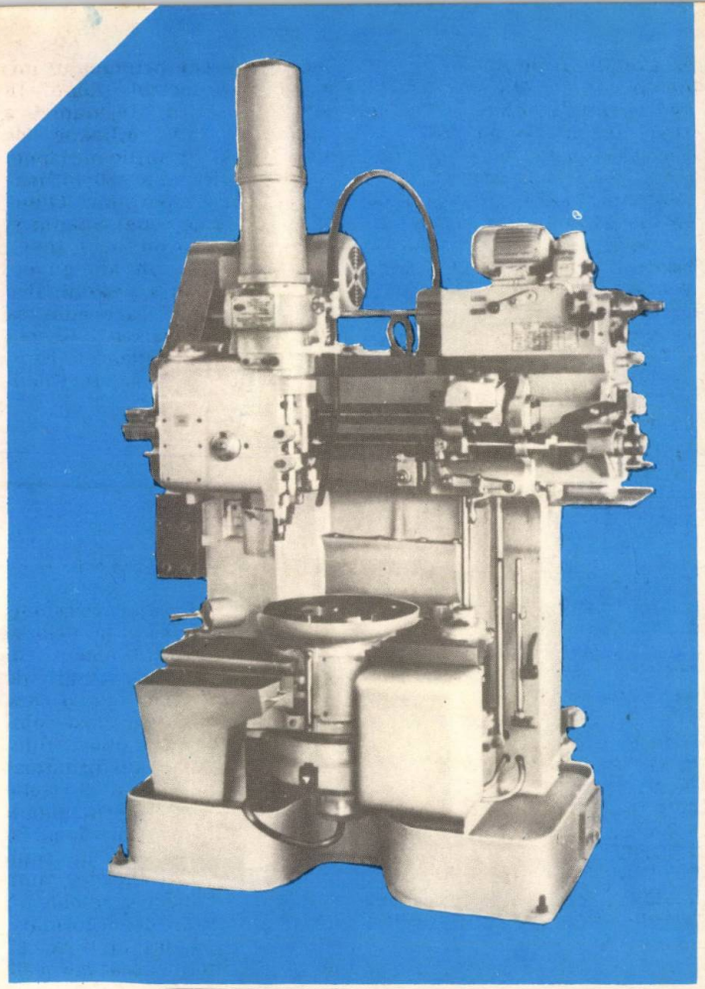

O marcă de prestigiu:

UMC Cugir

UZINA MECANICĂ CUGIR

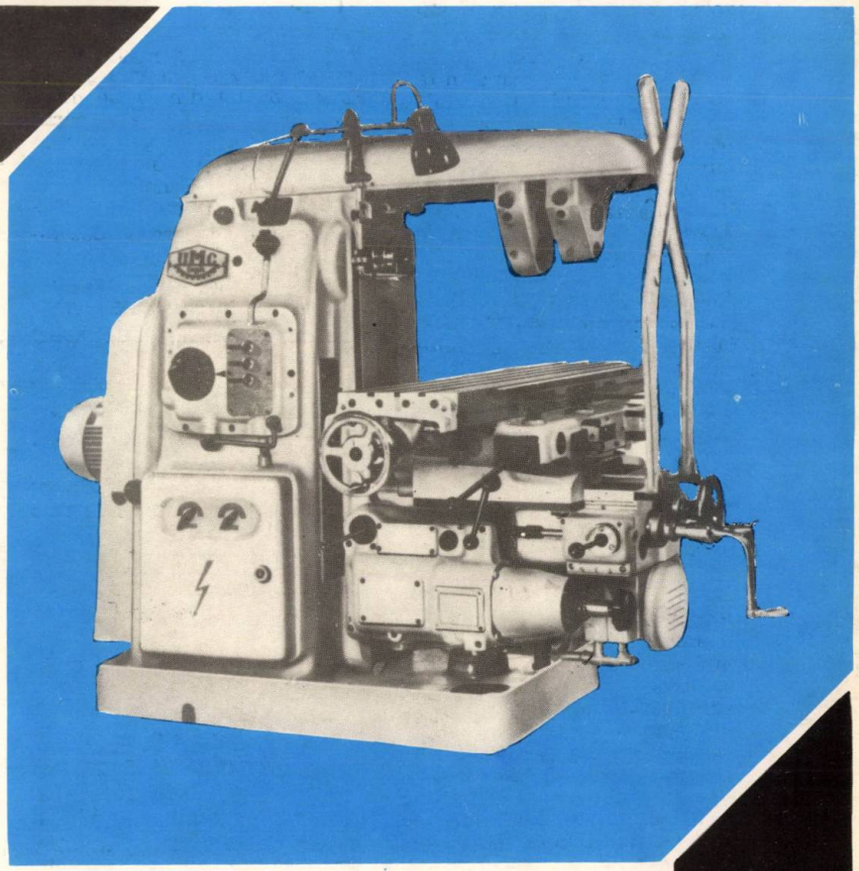

MAȘINI CU DEOSEBITE CALITĂȚI TEHNICE :

— mașina de mortezat roți dințate M D 500

— mașina de frezat universală F U I

UZINA MECANICĂ CUGIR str. V.I. Lenin nr. 1, tel. 3, Județul Alba

pentru dv.

PIPERA

prezintă

ultimele noutăți, bucătăriile RUXANDRA și TOMIS. Utilate cu cele mai noi accesorii, cu sertare pentru legume, suport pentru capace, suporturi nichelate din plasă de sîrmă, ceas și priză.

Economice și de o calitate excepțională, au un număr mic de elemente, fabricate după o tehnică modernă care permite o largă gamă de combinații.

Bucătăriile sînt concepute pe multiplul de 45 cm., cu o adîncime de 55, respectiv 33 cm, și o înălțime de 178 cm. la RUXANDRA, iar la TOMIS corpurile de sus sînt suspendate, ceea ce permite cumpărătorului o mai mare libertate în felul de aranjare a mobilei.

ȘOSEAUA PIPERA NR. 48,
SECTORUL 2 BUCUREȘTI, TEL. 330080

1921 1971

TRADIŢII INTERNAŢIONALISTE ALE P.C.R.

CABINETUL DE PARTID ... SIBIU

LUMEA

Nr. 16 15 aprilie 1971

ERUPŢII PE PIAŢA PETROLULUI

1936: Aventura renană

IMAGINI DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

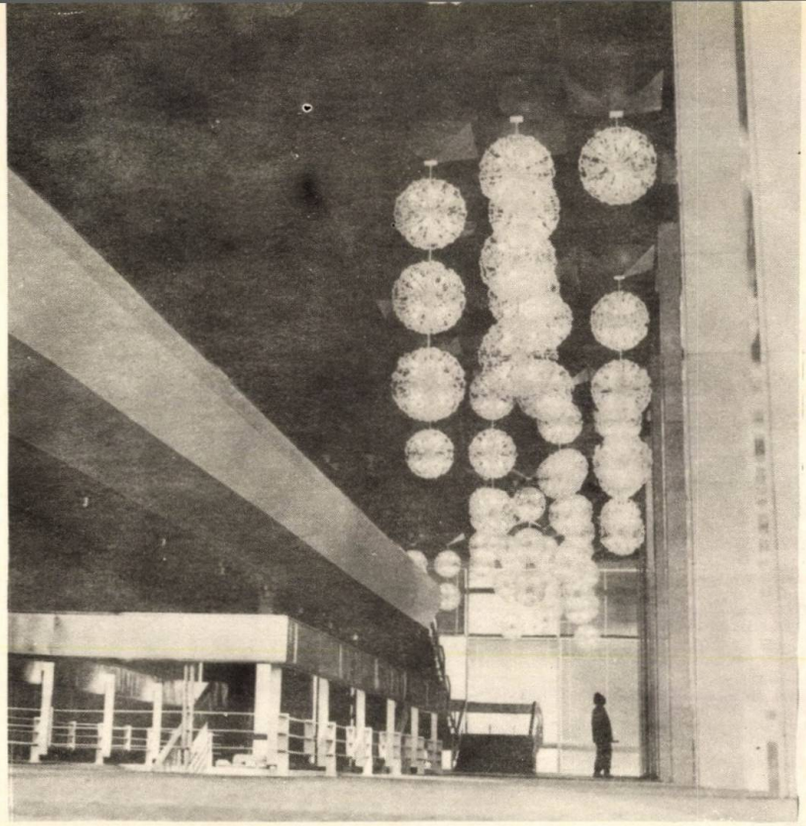

R. P. BULGARIA. În intîmpinarea celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar, la Stara Zagora a fost inaugurat localul noului teatru de operă.

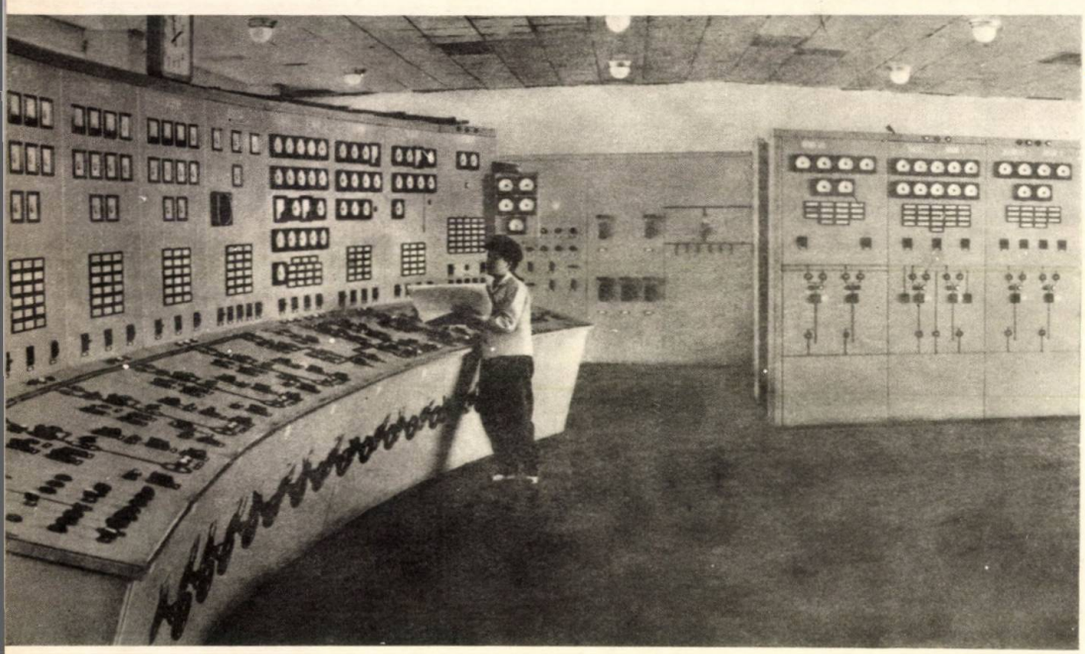

R.P.D. COREEANĂ. Construcția de centrale electrice și modernizarea centralelor existente au luat o mare dezvoltare în cadrul planului septenal.

R.D. GERMANĂ. Noul centru școlar „Robotron", unde se studiază aplicarea metodelor matematice în economie.

R. P. POLONĂ. „Mamut-200", unul din tipurile de mașini destinate industriei construcțiilor, care se fabrică la uzinele „Stalowa Wola".